

Japán kamarai küldöttség Budapesten

Lázár György fogadta Nagano Sigeót

Nagano Sigeónak, a japán kereskedelmi és iparkamara elnökeinek vezetésével kedden 24-tagú kereskedelmi és jószolgálati küldöttség érkezett hazánkba. A delegációban vezető japán cégek képviseltek magukat és a következő napokban magyar kereskedelmi és iparvállalatok vezetőivel a gazdasági együttműködésről konzultáltak.

Lázár György, a Minisztertanács elnöke kedden a Parlamentben fogadta Nagano Sigeót. Az eszmecsere jelen volt Bíró József külkereskedelmi miniszter, Kallós Ödön, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke és Sugihara Shinichi Japán budapesti nagykövete.

Gyermekételek, tápszerek

KGST-munkacsoport ülése

A kisgyermek és az iskoláskorúak ételmezésével kapcsolatos gyártmány-, technológia- és gépfejlesztési kutatásokat eredményesen hangolják össze a KGST-országokban dolgozó szakemberek — állapították meg a KGST-élelmiszeripari állandó bizottsága tudományos munkacsoportjának ülésén kedden, Felsőörsön. Négynapos tanácskozásukon ismerték az öt esztendőre szóló kutatási munkaterv múlt évi eredményeit s meghatározzák az elkövetkező két esztendő teendőit.

Ezúttal elsősorban a gyermekételek készítéséhez szükséges berendezések műszaki feltételeinek meghatározásával foglalkoznak.

Az első napon a szakemberek — Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK, Románia és a Szovjetunió, valamint a megállapodások alapján a csoport munkájában részt vevő Jugoszlávia, továbbá a KGST-titkárság képviselői — plenáris ülést tartottak.

Mezőgazdasági világpiac

FAO-prognózis: árhinta

A közelmúltban tette közzé a FAO — az ENSZ mezőgazdasági és élelmiszerügyi szervezete — a legfontosabb mezőgazdasági termékek rövid távú áralakulására vonatkozó prognózisát. Az előrejelzés alapját az 1978 vége felé betakarított termékek és a keresletre vonatkozó becslések jelentik. Bár (például a különböző adminisztratív szabályozások miatt), az egyes regionális mezőgazdasági piacokon az áralakulás eltérő is lehet, a FAO véleménye tükrözi az általános tendenciákat.

Gabona, hús, tejtermék

Ami a gabonaféléket illeti, a szervezet véleménye szerint az 1978-as jó termés mérsékli majd a világkereskedelemben a kereslet növekedési ütemét. Ennélfogva az exportőr országok készletei a termés végén valószínűleg rekordmagasságúak lesznek. Mindazonáltal a piacon szilárd árak uralkodnak majd, mivel a fogyasztás szintje változatlanul magas lesz, és a többletkínálat nagy részét az USA-ban létrehozandó új gabonakészlet a piacról el fogja vonni. A rizsnél ezzel szemben az első félévben áresés várható.

1978-ban a marhahúsárak emelkedtek. Idén a kínálat mérséklődése következtében a tavalyi tendencia folytatására számíthatunk, az árnövekedés mértékét azonban az olcsóbb sertés- és szarvasgínálat behatárolja, és azzal is számolni kell, hogy a húsfogyasztás 1979-ben csak mérsékelten növekszik. Egyértelműen pozitívan a FAO csak a birkahús piaci kilátásairól nyilatkozik.

A bő takarmánykínálat következtében várható a tejtermelés növekedése is, mivel azonban a kereslet hasonló emelkedése nem valószínű, a jelenlegi alacsony világpiaci árak maradni fognak. Jelentősen nőni fognak viszont így a tejtermékek, és a tejtermelésre néhány országban fordított támogatás összege.

Kávé, tea, dohány

Az élvezeti fogyasztási cikkek-ről szólva, a FAO jelentése abból indul ki, hogy 1978-ban a jó termés következtében a kávé, a kakaó és a tea árcsökkenése folytatódik, a piaci árak azonban így is meghaladják még az 1977 előtti szintet. A világszervezet növekvő kávétermeléssel és emelkedő fo-

gyasztással számol; a készletek kimerülését jósolja, s mindezek következtében ingadozó piaci helyzetet vár. A dohánytermelés növekedése elsősorban a fejlődő országokban várható, és az áralakulást illetően figyelembe kell venni, hogy 1978-ban a fogyasztás a fejlett, tőkés országokban stagnált vagy visszaesett. Tartós tendenciának tartja viszont a FAO a kereslet emelkedését a fejlődő országokban.

A könnyűipari nyersanyagok közül a gyapot és a nyersbőr árának emelkedését várja a világ-szervezet. A nyersbőr kínálat a világpiacra az alacsony marha- és juhfelhozatal következtében rendkívül szűk volt 1978-ban, miközben a bőrök iránti kereslet nőtt, ugyanis a harmadik világ országaiiban a bőrfeldolgozó ipar számottevően fejlődik. Következésképpen az árak rekordszintre ugrottak, és bár 1979-re a FAO a kereslet és kínálat bizonyos mértékű egyensúlyba kerülését várja, áresést nem prognosztizál.

Gyapot, bőr, kaucsuk

Ugyancsak kedvezőek a kilátások a gyapotexportőrök számára is. A csökkent vetésterület és a rossz időjárás miatt az 1978-1979-es mezőgazdasági évben a gyapottermelés a számítások szerint csökkenni fog, és ezzel a kereslet és a kínálat is jobban egyensúlyba kerül, mint korábban. Következésképpen az év közepéig a FAO stabil gyapotárakat vár azzal, hogy az áralakulást a szintetikus szálak változatlanul erős konkurrenciája mindenképpen befolyásolni fogja.

A természetes kaucsuk termelőinek rövid távú kilátásai már nem annyira biztatók. A kitermelés csak mérsékelten nő, a kereslet bővülésére viszont egyáltalán nem lehet számítani. A halászi iparág, tartósan számíthat arra, hogy az árak a világpiacra emelkedni fognak — véli a FAO. Ennek okát abban jelöli meg, hogy a lakosság növekedése és a jövedelmek emelkedése következtében a kereslet magas szintű lesz, miközben a fogások évente maximum 2 százalékkal nőhetnek. A tradicionális halászflokkák lehetőségét a 200 mérföldes „gazdasági zónák” jelentősen csökkentették, miközben a part menti államok halászflokkája még képtelen helyüket átvenni.

G. Gy. — Sz. P.

A nehézipar előirányzatai

A tervek tükrében

Háromszázezer embert közvetlenül, ám az egész népgazdaságot alapvetően érinti a nehézipari vállalatok sorsa; az a sors, amit átgondoltan terveznek, igazodva a népgazdaság idei feladataihoz.

A bányászat, a villamosenergia-ipar, az alumíniumkohászat, a vegyipar és az ágazathoz tartozó gép- és berendezéstechnikai programjainak értékelése alapján megállapítható, hogy a tervek általában kielégítik a vállalatok szemben támasztott követelményeket, sőt az előzetes tervszámításokhoz képest végleges alakjukban előnyösen változtak. Lényeges pontokon azonban az egy százalékos körüli eltérések is jelentősek, mert veszélyeztetik a népgazdaság feladatainak teljesítését.

Vállalati alapok

A növekedés általában jellemző mérséklődése az alapanyag-, illetve energiatermelésre természetesen nem vonatkozik, ezért kedvező, hogy a bányászatban 1,1, a vegyiparban 1,3 százalékkal több termelésre számítanak a vállalatok, mint amennyivel a népgazdasági terv kalkulált. E növekedésre a belföldi igények kielégítéséhez és az exportkötelezettségek gazdaságos teljesítéséhez szükség is lesz. A villamosenergia-ipar azonban már nem tervezték az ágazati irányelvekben megfogalmazott termelési előirányzatok túlteljesítését. Pedig az előre jelzett fogyasztói igények meghaladják a koráb-

ban prognosztizált felhasználást. Ezért továbbra is szükség lesz a fogyasztást ésszerűsítő takarékosági intézkedésekre.

Az általános nyereségcsökkenés a nehézipari üzemek fejlesztési alapjait is számottevően apasztotta. A vállalati rendelkezési alapok az előző esztendőhöz képest az idén csaknem másfél milliárd forinttal csökkentek. Huszonkilenc termelőegységnek külön is vizsgálták a fejlesztési alapot és megállapították, hogy az huszonháromnál nem éri el az 1977-es szintet, öt vállalatnál és a Magyar Alumíniumipari Trösztnél pedig csaknem ötven-százalékos vagy annál nagyobb a csökkenés.

Ahogy ezzel a szabályozók kidolgozásakor előre számoltak is, néhány vállalatnál az év második felében súlyos pénzügyi zavarok állhatnak elő. A nagymértékű és tovább nem hátrítható importár-emelkedés például nehéz helyzetbe hozhatja az Egyesült Vegyi Műveket és a Budalaktot.

A vállalati tervek nem tükrözik teljesen az ágazati konvertibilis exportjának gyors növekedését feltételező népgazdasági várakozásokat. Az eltérés a vegyiparban például (dollárban számítva) alig haladja meg ugyan az egy százalékot, de forintban számolva csaknem 6 százalékkal kevesebb a Tervhivatal adatainál. A vállalatok többsége ugyanakkor nem mutat hajlandóságot az irányelvekben reálisnak ítélt takarékosági célzatú importcsökkentésre. Így a kivétel és a behozatal különbsége — ami végül

is az egyensúlyi helyzetet meghatározza — hátrányosan változik.

Beruházások, készletek

A gazdálkodás sokszor emlegetett gyenge pontja a beruházás. Az idei népgazdasági tervben elhatározott mérséklődés ellenére az ágazat vállalatai az állami nagyberuházásokra 1,3 milliárd forinttal több ráfordítást terveztek. Jól érzékelhető viszont a fejlesztési alapok csökkenése a vállalatok saját döntési körébe tartozó beruházásoknál; itt kiadásait 1,1 milliárd forinttal kevesebbre ütemezték az ágazati irányelvekben prognosztizáltnál.

A készletek erőteljes csökkentését is előirányozta a népgazdasági terv. Az ágazat készletei a termelés mértékénél lassabban bővülnek ugyan, de még így sincs összhang a minisztériumi és a vállalati elképzelések között. S bár a gazdálkodás többszörösen egyenletében éppen a létszámcsoökkentés lehetne a termelékenység növelését meghatározó kiindulási alap, a vállalatok többnyire mégsem kalkulálnak komolyabb csökkentéssel. Az ágazatban az idén kevesebbet költhetnek szociálpolitikai célokra a vállalatok, mint az elmúlt évben: nyolc százalékkal, 5,7 milliárd forinttal mérséklődik ez az összeg. A szociálpolitikai fejlesztéseknél — az ágazati számításokhoz képest — húszszázalékos a vállalati tervekben számított csökkenés.

— vélet —

HORIZONT

OPEC-ülés, olajáremeléssel

A kőolaj világpiaci árának a tervezettnél szerényebb emeléséről hozott határozattal kedden befejeződött Genfben a kőolaj-exportáló országok szervezete (OPEC) olajügyi minisztereiinek rendkívüli konferenciája. Az OPEC-árak, valamint a kőolaj világpiacra tapasztalható áralakulás közötti különbség áthidalására a szervezet legfelsőbb irányító szerve úgy döntött, hogy április 1-től kezdődően 9 százalékkal emeli a kőolaj árát.

1979. — a balkáni turizmus éve

Bulgária, Görögország, Jugoszlávia, Románia és Törökország idegenforgalmi szervezeteinek két éve kötött megállapodása alapján 1979 a balkáni turizmus éve. Ebből az alkalomból közös ismertető filmet forgattak az öt ország természeti szépségeiről, üdülőhelyeiről, műemlékeiről. Elkészítették a Balkán turisztikai térképét, együttesen lépnek fel a berlini nemzetközi idegenforgalmi börzén, közös kiállítást rendeznek az Egyesült Államokban, Isztambulban pedig balkáni turisztikapokot tartanak.

Görög vendégmunkások

Az utóbbi hetekben több görög napilap és folyóirat is elemzte a külföldön (elsősorban az NSZK-ban) dolgozó görög munkások helyzetét. Az Ikonomikosz Tachidromosz című gazdasági folyóirat cikkéből például kitént, hogy jelenleg a 19 és 65 év közötti görög munkások közül minden hatodik dolgozott már életében hosszabb-rövidebb ideig a Német Szövetségi Köztársaságban. A folyóirat elemzése szerint a munkásokat elsősorban a magasabb fizetés, a fejlettebb társadalombiztosítási rendszer, s általában anyagi helyzetük javításának reménye ösztönzi külföldi munkavállalásra. Mihelyt ezek az előnyök eltűnnek vagy csökkennek, azonnal megcsappan az illető országban dolgozó külföldi vendégmunkások száma is.

Előre gyártva, szerelve, házhoz szállítva

Daruval a fürdőszobát

Most jutottunk el odáig, hogy kilenc építőipari vállalat kipróbálta már, mit tudnak a könnyűszerkezetes fürdőszoba-térelmek — kezdti a beszélgetést Faludi Lórántné, az Építéstudományi Intézet tudományos munkatársa —, és itt állunk az igazi próba előtt. Lesz-e elég ereje a háttérpárnak ahhoz, hogy annyit gyártson e daruval beemelhető fürdőszobákból, amennyit a lakásépítés igényel, és igényel-e annyit a lakásépítő ipar, amennyit a „profilgazda”, a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Vállalat gyártani tud...

A felére csökkent

A cementkötésű faforgácsolóval épített BETONYP-szerkezetek két nullszériás változatának alapterület 4,2, illetve 5,1 négyzetméter. Nem túl kevés ez?

Ez az alapterület nem kisebb, mint a ma szokásosan alkalmazott betontérelmek. Házgyári lakásoknál ezek a szabványos méretek. De a mi térelmünkben a kád, a mosdó és a vécé kívül elfér az automata mosógép, sőt beépítettük az elektromos és a vízszatlakozás azonnali lehetőségét is. Amellett ezek a fürdőszobák kimondottan szépek. Teljesen felszerelve — a törülközőtartótól a ruhaszárítógépig, a tükörtől a szappantartóig — érkezik az elem a felhasználás helyére, vízzáró színes padló- és falburkolattal. Az UNI-MAG — szintén előre gyártott — csőszerkezetet rögzítjük a megfelelő ponton, beemeljük a fürdőszobát, s valóban néhány óra alatt minden a helyére kerül. Ez az igazi iparosított építés.

Vagyis az a fajta építés, amelynek helyszíni életmunkaigénye minimális. Hiszen az ipar — a háttérpar — készen szállítja, s kedvező üzemi körülmények között gyártja! — az épületnek ezt a nélkülözhetetlen darabját, „kockáját”. De vajon mit szól ehhez a kiszolgáláshoz maga az építőipar?

— Van érdeklődés. Tavaly kétszáz el a „0”-széria, és ugyanakkor tavaly több mint 1300 könnyűszerkezetes fürdőszobát beépítettek már a lakásokba is. Az eddigi betontérelmek beszerelési idejének felére csökkent a helyszíni életmunkaigény. 30—40 óra alatt minden a helyére kerül. Ez óriási előny. Senki sem lehet el mellette szó nélkül.

A felújításhoz is

Ez a megoldás tehát a paneles lakásépítés előnyösebb lehetőségeinek egyike. De mi a helyzet a lakásfelújítás, a csatlakozó-építés területén?

Ez az építőipar nagy lekeje. Az idő kinőtte épületek utólagos komfortosítására a KE-MIKAL, zuhanyzó és fürdőszobafűtési igények megoldását, Műanyag elemekből a helyszínen szerelhető össze az addig hiányzó új helyiség. Ez jó megoldás. Ami a családiház-építést illeti, már más a helyzet. Aki magának épít, aligha elégszük meg 4—5 négyzetméteres fürdőszobával. És ezeknek az elemeknek a súlya közel jár a két tonnához, ehhez már daru kell. Nemigen van kéznél. Az azonban bizonyos, hogy az építés minden szempontja igényli a korszerűt, a gyors, a helyszíni munkát megtakarító lehetőségeket. Amit a mi intézetünk megoldott — erről is beszéltem az Építőipari Tudományos Egyesületnek a napokban az Építőművész Szövetség klubjában rendezett vitáján — csak egy a lehetőségek közül. De rendkívül fontos, mert a legkoncentráltabb lakásépítési forma kapacitását növeli, az építőiparon kívüli tartalékok kihasználásával. Ez a fajta műszaki fejlesztés és ezeknek a termékeknek megjelenése az építés gyakorlatában már a jövő arcának egyik-másik meghatározó vonását rajzolja meg. Es nekünk — ahogy mindenkinek — a jövő a legfontosabb.

Buza Péter

Tokió

Magyar est

A Japán főváros Aszahi színházában este magyar estet tartottak hazánk felszabadulásának közlegő évfordulója alkalmából. Az ünnepi rendezvényen beszédet mondott dr. Kós Péter, a Magyar Népköztársaság nagykövete, valamint Nakabajasi Szadao, a Japán Fogyasztási Szövetkezetek Országos Egyesületének elnöke, a Japán—Magyar Baráti Társaság vezetőségi tagja.

Az esten ezt követően hangversenyt adott Kóté László hegedűművész, a tokiói Muszamoto Zeneakadémia tanára, valamint Cegléd János zongoraművész.

Magyar Nemzeti Galéria

Tisztelet

Pór Bertalannak

Pór Bertalan kétszeres Kossuth-díjas kiváló festőművész alkotásai előtt tiszteleg a Nemzeti Galéria: a kedden megnyílt kiállításon bemutatják a harcos művészek, a Tanácsköztársaság művészeti élete egyik vezetőjének a Tanácsköztársaság idején készített legjelentősebb műveit. Láthatók a többi között családi portrék, monumentális kompozíciók — mint például a volt Népopera (ma Erkel Színház) freskójának terve — és közismert plakátok: „Világ proletárjai egyesüljétek”, „Feleségeitekért, gyermekeitekért előre!”. A modern művészet fejlődését is jelző tárlatot április végéig tekinthetik meg az érdeklődők.

Prága

Az Interkozmosz ülése

A szocialista országok Interkozmosz űrkutatási programjának kozmikus meteorológiával foglalkozó állandó munkacsoportja kedden Prágában megkezdte 12. ülését. A tiznapos tanácskozáson Bulgária, Csehszlovákia, Kuba, Lengyelország, Magyarország, Mongólia, az NDK, Románia és a Szovjetunió szakértői vesznek részt. Megvitatják a legutóbbi időszakban végzett közös tevékenység eredményeit, véglegesítik az 1980-as év munkatervét és kidolgozzák az 1981—85. közötti időszak feladatainak előzetes tervezetét. A prágai ülés főbb témái között szerepel továbbá a meteorológiai műholdakról nyert adatok hasznosítása, a mesterséges holdakon alkalmazott tudományos berendezések további tökéletesítése, valamint a légkör rakétákkal való szondázásának problematikája.

Gátszakadás

A Duna—Rajna—Majna-csatorna hétfőn történt gátszakadásának eddig egy halálos áldozata van Nürnbergben, egy 12 éves kislány, aki épp házuk erkélyén tartózkodott, amikor a 15—20 méter széles gátrésen keresztül zúduló vízárdat magával sodorta.

A szerencsétlenség következtében nyolc személy sérüléseket szenvedett, tizenheten pedig eltűntek. Az áradat tucatnyi házat elsodort.

Változókéony idő

A várható időjárás ma estig: időnként felszakadozik a felhőzet, többfelé várható eső, zápor, eső, néhány helyen zivatar. A változó irányú szél helyenként megélénkül. A legmagasabb nappali hőmérséklet általában 12—17 fok között lesz.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 373 centiméter volt.

„Barátunk — Magyarország”

A Szovjetszkaja Rosszija és lapunk pályázatának szovjet győztesei

Lapunk és a moszkvai Szovjetszkaja Rosszija közös rejtélypályázata hazai nyertesének névsorát március 21. számunkban tettük közzé. Ez alkalommal a pályázat szovjetunióbeli lefolyását ismertetjük.

*

Novosibirszki diákok nyerték meg a Szovjetunióban a Szovjetszkaja Rosszija és a Magyar Hírlap közös pályázatát, amelyet a Magyar Tanácsköztársaság kiállításának 60. évfordulója alkalmából hirdettek meg. A beérkezett sok pályamű közül a nemzetközi zsüri a novosibirszki 95.

számú iskola nemzetközi Békeklubja kollektív pályaművének ítélte oda az első díjat. Nelli Zikovánek, a iskola angol tanárnőjének vezetésével az iskolának több, mint háromszáz diákja vett részt a klub munkájában, közülük mintegy harmincan kapcsolódtak be a pályamunka elkészítésébe.

A gyerekek felkutatták a magyar internacionalisták emlékeit, Magyarországról szóló írásokat, fényképeket gyűjtöttek, beszámoltak a szovjet—magyar gazdasági együttműködés eredményeiről, a közös építkezésekről, saját maguk örkítették meg versekben, rajzok-

ban a két nép barátságának vezetés eseményeit. A győztesek jutalma tiznapos magyarországi utazás lesz.

Igen érdekes, hogy a pályázatra az ország szinte minden tájáról érkeztek pályamunkák. Bár a Szovjetszkaja Rosszija az OSZSZSZK lapja, más köztársaságból is akadtak jelentkezők. A verseny legidősebb résztvevője P. Vejsz, 74 éves zenetörténész volt, a legfiatalabb iskolások, köztük az alsó tagozatok tanulói.

A verseny nemzetközi zsürije valamennyi pályamunkát eljuttatja Budapestre, a Szovjet Tudomány és Kultúra Házába.

MAGYAR—JUGOSZLÁV barátsági napot tartottak a Nagykánizsai Üveggyárban. A barátsági gyűlésen felszólalt Franjo Broz Jugoszlávia magyarországi nagykövetségének tanácsosa.

MŰVÉSZETEK HAZÁVA építik át Szekszárdon az egykori zsinagógát, közölték a Babits Mihály megyei Művelődési Központban tegnap megtartott tanácskozáson. Dunakömlődön ifjúsági alkotóházat és képzőművészeti telepet alakítanak ki egy régi malomból, míg Hógyészen a volt „kiskastély” szánják képzőművészeti alkotóháznak.

A HIMALÁJA 7145 méter magas Gaurisankar-csúcsára igyekeznek a hétfőn Kaimanduból útnak induló amerikai és nepáli hegymászók. A tiztagú csoport Nepál északkeleti hegoryát oxigénpalack nélkül akarják megmászni.

KÖRNYEZETVÉDELMI intézkedést hoztak a Zala megyei tanácsi és vízügyi szervek, hogy az üzemekből kikerülő vizek ne szennyezzék az élő vizeket. Elsőnek Zalaegerszegen, a Zalahús üzemében készült el a tisztító-mű, amely kiszűri a különböző zsirokat és más káros anyagokat.

RESTAURÁLJÁK a moszkvai Vörös tér díszét, a Vaszilij Blazsenij-templomot. A templomot századunkban, a húszas években a neves szovjet építész, Dmitrij Szuhov vezetésével már egyszer felújították. Most ismét megerősítik az épületet és felújítják a tizezer négyzetméternyi külső és belső falfelületet. A legmondosabb munkát a páratlan értékű freskók helyreállítása követeli.

FELTÖLTIK AZ ÖNTÖZŐCSATORNÁKAT a Kisalföldön. A gazdaságok 37 ezer hektár területre jelentettek be vizigényt, összesen 51 millió köbméter vízre. Az öntözési kapacitás ennél 3 ezer hektárral több. A Kisalföldön a csapadék évi átlaga alig haladja meg a 600 millimétert, öntözésre még a csapadékos esztendőkből is szükség van.

LEZUHANT az Interflug NDK légitársaság egyik IL—18-as típusú repülőgépe a luandai repülőtér közelében. A repülőgép személyzete életveszélyes. A szerencsétlenség kivizsgálására az Interflug bizottságot küldött a helyszínre.

TEJESBARÁNYOK KÜLFÖLDRE. Szolnok megye juhtenyésztő mezőgazdasági nagyüzemeiben március közepére befejeződtek a tavaszi ellések, és tegnap megkezdődött a húsvéti tejjesbarányok exportja.

(X) A JÓZSEF ATTILA SZÍNHÁZ 1979. április havi bérleti műsora: 5., csütörtök: V bérlet, 4. előadás; 6., péntek: K bérlet, 4. előadás; 8., vasárnap délután: Vasutas bérlet, 4. előadás; 13., péntek: Karinty bérlet, 4. előadás; 14., szombat: M bérlet, 4. előadás; 17., kedd: D bérlet, 4. előadás; 18., szerda: X bérlet, 4. előadás; 21., szombat: T bérlet, 4. előadás; 22., vasárnap, este: Heltai bérlet, 4. előadás; 27., péntek: L bérlet, 4. előadás; 28., szombat: Möricz bérlet, 4. előadás.

(X) FELVÉTEL A MAGYAR RÁDIO ÉS TELEVÍZIO GYERMEKKÖRUSÁBA! A Magyar Rádió és Televízió gyermekkörusa az 1979/80-as tanévre ismét vesz fel új tagokat. A gyermekkörus tagjai ingyenes zenekutatást és hangszeres képzést kapnak. Jelentkezhetnek 6—12 éves korú, budapesti gyerekek levelezőlapon az alábbi címen: Magyar Rádió és Televízió gyermekkörusa, Budapest, 1800. Jelentkezési határidő: 1979. április 30.

TORÓKKORI ÉPÍTÉSZETI EMLÉKERE bukkantak a napokban Esztergomban. A félkör alakú rondella XVI. századi építői a 8—10 méter magas kőfal süllyedésének megelőzésére sűrűn cölöpöket vertek a laza, vízenyosó parti talajba, s ezek közei mészporral, és apró kővel töltötték ki. A leletek és fényképek a Balassai múzeum törökkori anyagát gyarapítják.

FÁVAL RAKTÁK MEG AZ USZÁLYOKAT a Duna szigetközi árterén. Az erdők természet Dunaujvárosba, Mohácsra, valamint Ausztriába és Jugoszláviába szállítják. Eddig tizezer köbméter fa indult vizen útra rendeltetési helyére.

A NEURO-ELEKTROAKUSZTIKAI kérdésekkel foglalkozó társaság IV. kongresszusa hétfőn nyílt meg Drezdában. A csehszlovák, lengyel és magyar testvér-szervezetek közreműködésével megrendezett háromnapos konferencián tizenhat országból érkezett hatszáz orvosszakértő tanácskozik az időszaki kutatási feladatokról.

AZ ÚJBOROK MINŐSÉGE a vártnál jobb, zavarosodásra, úgynevezett barnatörésre nem hajlamosak — állapították meg a tokaj-hegylajai borvidék nagyüzemi pincészeinek szakemberei. A nemesborokban, a száraz- és az édes szamorodnikban erőteljesen kifejlődtek az iz- illat- és zamatananyagok. Ezeket most a hagyományos gönci, illetve szerednyeai hordókba fejtik és a nemespenéssel vastagon bevont falú pinceágba helyezik el.

Színes tévék — közös fejlesztéssel

A stúdióberendezések, vevőkészülékek és szervizműszerek fejlesztési és gyártásszakosításáról döntöttek a KGST rádiótechnikai és elektronikai állandó bizottság híradástechnikai szekciójának Székesfehérváron megtartott VII. ülésén. Az erről szóló műszaki egyezményeket nyolc szocialista ország állandó bizottsági képviselője kedden a székesfehérvári Alba Regia-szállóban írta alá. A megállapodások közül kiemelkedik, hogy a Szovjetunió, az NDK, Csehszlovákia, Lengyelország, Románia, Bulgária, Kuba és hazánk a híradástechnika legfontosabb kutatási témáit 1985-ig egyeztetve.

Jókívánások biciskával

Tudósítónktól.

A békes karácsonyi ünnepek különös köszöntésére indult egy zajos társaság a Somogy megyei Tarany községben. Miután már jól felhajtottak a garatra, a szíves vendéglátók egészségére, békes hangulatuk visszajára fordult, s dulakodni kezdtek. Pfeifer Imre segéd munkás — négy gyermek apja — csatos szíjjal fejbeverte Orsós Károlyt, de ez nem volt elég, a nyomatek kedvéért hasba is szúrta a már földön fekvő férfit. Orsós Károly élet-társa megpróbált segíteni a sebesültnek, ám Tápai József elővette a biciskáját és megvágta vele az asszony nyakát.

PAKISZTÁNI OKTATÁSI KÜLDÖTTSEG érkezett tegnap Budapestre M. A. Kazi pakisztáni oktatási államtitkár vezetésével. Itt tartózkodása során tárgyalásokat folytat a két ország felsőoktatási együttműködésének kérdéseiről. A pakisztáni delegációt a Ferihegyi reptéren Meruk Vilmos, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnökhelyettese fogadta.

A MADACH SZÍNHÁZ IGAZGATOSÁGA KÖZLI, hogy Tolnay Klári betegsége miatt ma este a kamaraszínházban a Késői találkozás előadása elmarad. A megváltott jegyek a vásárlás helyén visszaválthatók.

KOCSIS PÁL nevére vette fel a kecskeméti kertbarátok köre. A Bács megyei művelődési központban tegnap megtartott ünnepségen dr. Kozma Pál, a Kertészeti Egyetem tanszékvezető tanára méltatta a — több, mint ezer magonc és 150 szőlőfajta, illetve hibrid előállítását megoldó — Kossuth-díjas kutató munkásságát.

FÖLDRENGESEK rázták meg hétfőn a görögországi Peloponniszoszfélszigeten fekvő Pirgosz környékét. A legerősebb rengés a nyitott végű Richter-skálán 5 fokot mutatott. Komolyabb anyagi károkról vagy sebesülésekről nem érkezett jelentés.

A KERTSÉGEK VIZHÁLÓZATÁNAK fejlesztésére ebben az esztendőben több mint 13 millió forintot fordít a debreceni Vizmű- és Gyógyfürdő Vállalat. Az idén huszonkét kertészi utca lakói kapnak vezeték vizet.

Kifejlesztik a modulrendszerű, majd a digitális működésű színes televíziót, a rádiózás területén pedig korszerű sztereó műsorszóró és vevőkészülékeket, hangfalakat kísérleteznek ki. Már dolgoznak a Hi-Fi hangminőségű lemezjátszók fejlesztésén, és kijelölték a képmagnók, videorekorderek, illetve video lemezjátszók kutatási feladatait is. A megállapodás a résztvevő országok számára gyorsabb technikai haladást, kevesebb kutatási költséget és magas sorozatnagyság elérését, tehát olcsóbb gyártást eredményez.

Eltemették

Nagy Józsefet

Nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára kedden a Hajdú-Bihar megyei Bátor községben Nagy József magyar internacionalistát.

Nagy József 18 éves korában, a nagyváradi 1-es huszárezred katonájaként az első világháború orosz frontján esett fogságba, majd részt vett a szovjet hatalom védelmében. A Nagy Honvédő Háborúban Leningrádnál harcolt a náci megszállók ellen, s ott telepedett le a győzelem után. Nagy József tagja volt annak a szovjet küldöttségnek, amely a Tanácsköztársaság 60. évfordulójára érkezett hazánkba, s itt, szülőföldjén, életének 82. évében érte a halál.

A végtestesség megadására eljött Leningrádból felesége, s vele együtt a testvérek, a barátok, a rokonok és a falubeliek száza kísérték utolsó útjára. Ravatlánál Fazekas Bertalan, az MSZBT országos elnökségének tagja mondott beszédet, majd Artur Vlagyimirovics Jusztusz, aki ugyancsak tagja volt a Magyarországra érkezett delegációnak, a leningrádiak, a szovjet emberek nevében búcsúzott tőle.

TEMETÉS

PETHES FERENCET, a Magyar Népköztársaság érdemes művészet kedden a rákoskeresztúri Új-köztetőben végső nyugalomra helyezték.

Móricz Zsigmondra emlékeznek Romániában is

Móricz Zsigmond születésének 100. évfordulójára emlékeznek Romániában is.

Az első rendezvényt Csíkszeredán tartották, ahol most zárult a művelődési napok gazdag eseménysorozata. Ennek keretében a csíkszeredai Tamási Áron irodalmi kör tartott Móricz-emlékestet.

A „Korunk” című, Kolozsvárról megjelenő folyóirat is készül a Móricz-centenáriumra: májusban Móricz-különszámot jelent meg. Móricz nevére a romániai magyar irodalom már a húszas években zászlóaljra tűzte: írók, szociográfusok, néprövelők, fiatal értelmiségiek számára példa volt emberi és írói magatartása, érdeklődése a történelem, különösen Erdély múltja iránt, állandó kapcsolatkeresése a jelenetel, a különböző társadalmi rétegekkel közvetlen példát jelentett hosszú időn át.

Börtönbüntetés halálos karambolért

Schwarcz Ottó, 24 éves győri lakos 1978. november 1-én a Szigetközben sógorával, egy osztályos állampolgárral autózott. Eközben nem a látási viszonyoknak megfelelően vezette gépkocsiját, kisodródott a kanyargós úton és egy villanyoszlopnak ütközött. Utasa súlyosan megsérült.

Schwarcz Ottó a sérültet kórházba szállította, a karambolozott gépkocsi pedig elvontatta a helyszínről, de az esetet nem jelentette be a rendőrségnek. Utasa egy hét múlva a kórházban meghalt.

A Győri megyei Bíróság kedden hozott ítéletet a közlekedési bűnygyben és egy év és két hónapra börtönbüntetésre ítélte Schwarcz Ottót.

AZ ÚJ TUKOR VILÁGJÁRÓK KLUBJÁBAN (Budapest VII., Osvát utca 11.) március 28-án, szerdán, este fél 6 óra körül dr. Kovács Gábor djavetűs előadása hangzik el Japánról. A belépes díjtalan.

Várákózó állásponton

Egy kiállítás tanulságai — Elmaradt a feldolgozóipar

Katalógusokra nem jellemzően, különös ellentmondásra hívja fel a figyelmet a most zárult Hungaroplast '79 nemzetközi műanyagipari kiállítás útmutatója. A bevezető rész számsorából — miszerint 1976 óta hazánkban az egy főre jutó műanyagfelhasználás 23 kilogrammról 30-ra nőtt, miközben a műanyagtermelés 15-ről 21 kilogrammra emelkedett — két következtetés is kinyilvánítható. Egyrészt az, ami a brosrákban olvasható: a műanyagfelhasználás *háromszázalékos emelkedése mellett a termelés megközelítően negyven százalékkal bővült*, másrészt viszont hallgatólagosan azt is közli, hogy amíg az egy főre számított termelés hat kilogramm-al lett több, addig a fogyasztás *héttel nőtt*. Vagyis, az erőteljes fejlesztések ellenére a műanyagok térhódítását csak az importtal lehetett győzni.

Fogyasztói lendület

E lendület még évekig eltart. Az elkövetkező esztendőben azonban már nem az *alapananyag-termelés lesz a szűk keresztmetszet, hanem viszonylagos elmaradottsága miatt a feldolgozóipar*. A petrokémiai program szerint 1980-ban 440 ezer tonnás műanyag-feldolgozó kapacitás állt volna arányban a központi támogatással épülő PVC-vel, illetve az olefinnyal termelésével, ezzel szemben azonban a már megkezdett, illetve hamarosan elkezdődő beruházások ismeretében az iparág feldolgozó képessége az évtizedfordulóra *alig éri el a 370 ezer tonnát*.

Az elkövetkező években sem csökkenthető alapvetően a kész-, illetve a félkész műanyagtermékek behozatala — súlyos dollár-milliók árán. Ezek után könnyen gondolhatná bárki, hogy éppen ezért különösen pezsgő volt az élet a szakkialállításnak otthont adó két nagycsarnokban. Feltételezhetően ugyanis *eleven érdekföldésre adhatott okot a két vegyikombinát — fejlett piacokon is versenyképes — terméke*. Ugy kíváncsi volt, hogy a feldolgozók — felismerve a konjunktúrát — kapva kapnak az alkalmon, hiszen az esetek túlnyomó többségében a műanyagformálás *befejező fázisa a jövedelmező tevékenységek között is előkelő helyen szerepel*.

Mégsem így volt. Területenként más-más ok miatt a kiállítókat

többnyire *várákózó álláspont* jellemezte. Különböző értékelésekben sokszor leírták, lapunkban is szó esett már a feldolgozóipar elmaradottságának okairól. Többnyire a nem kellően ösztönző árákban, illetve a központi fejlesztéshez képest szegényes vállalati kezdeményezésekben látták a szerzők a magyarázatot. Elhangzott az is,

hogy a jelentősebb feldolgozó üzemek közül volt olyan, amelyik — csak központi segítségre számítva — *nem vállalkozott saját erős fejlesztésére*. Gondolva, hogy ha az alapananyag-termelés bővítésének finanszírozásából részt kért az állam, akkor valószínű, hasonlóan cselekszik a feldolgozó ágazattal is. Más vélemények szerint pedig a hitellel elérhető fejlesztéseknek *túl nagyok a terhei*, ezért a vállalatok eladósodnak. A csekély fejlesztési hajlandóság láttán, a Magyar Nemzeti Bank az elmúlt esztendőben *különösen kedvezményes hitelt ígért a gazdaságos beruházással jelentkezőknek*, de egyetlen gyár sem kopogtatott kedvezményes hitelekért.

Gyorsaság kell

A vásáron tehát viszonylagos pangás mutatkozott. Gyerekek ágaskodtak a vákuumszívott műanyagtányérokért, prospektusokért kilincseltek néha még a felnőttek is — az üzlet azonban nehezen indult. Nem konkrét megállapodásokra gondolunk. A szakkialállításnak ez nem is alapvető célja. Megelégelhetne csupán az *érdeklődés felkeltésével*. De hát éppen akkor vált aktuálissá a feldolgozó ágazat fejlesztése, amikor a *gazdálkodók szinte minden, a terv-*

időszakra esedékes beruházást az öt év első felében *megkezdték*, illetve be is fejezték. Ez alól jobbra csak a szövetségi ipar a kivétel. Van ugyanis a műanyag-feldolgozásnak egy sajátossága, ami elsősorban a *szövetkezeteknek kedvez*. Ez a divat ritmusát követő *gyors termékváltás*.

A műanyagokkal — bár terfogatót tekintve már többet állítanak elő belőle, mint acélból — csak *most ismerkedik az alkalmazott tudomány nálunk*. Havonta törnek be újabb és újabb alkalmazási területekre a PVC-csövek, a polietilén fóliák. Az alkalmazás rugalmasságot igényelne, ez azonban még *szokatlan az iparban*. Egyrészt az általánosan érvényes szigorítások kötnék minden vállalatot, másrészt *„szoktatva”* simcsenek a gazdálkodók a konjunktúrákhoz. A szövetségeket viszonylag *kis befektetéssel egyre nagyobb szerepet vívnak ki maguknak a műanyag-feldolgozásban*. Fejlesztési alapjukat *nem terhelik eszközleltési járulékok*, másrészt a nagy gyárak nem is rendezkedhetnek be rövid életű pályájú termékek gyártására.

Szövetkezeti példa

Talán a legjobb példa erre a Budapesti Vegyi- és Műanyagipari Szövetkezetek Szövetségének standja. Szembeálló volt, hogy a kiállított termékek között egy csokorra valót csak néhány hónapja gyártanak. A hazai átlagnál sokkal jobb minőségben. Ezt igazolja, hogy a kétszázalékos országos átlaggal szemben — a szövetségeket exportja *már elérte a tíz százalékot*.

S bár a többi szövetségre is az alkalmazkodó képesség a jellemző, mégsem elfogadható, hogy a hazai műanyag-feldolgozó ipar perspektíváit kizárólag a *szövetkezetek rajzolja*. Mert a szövetségi termelésbővítés *sem tart lépést az igények fokozódásával*. A központi fejlesztési programban előre kalkulált emelkedő fogyasztás elvileg csak a behozatal növelésével elégíthető ki.

Hogy ennek ellenére kevesebb külföldi kiállító érdeklődött az ideje bemutatott iránt, mint két évvel korábban, az — ha közvetett módon is — *bizonyíték arra, hogy az alapananyaggyártás fejlesztése után ők is a magyar feldolgozóipar felzárkózására számítanak*.

Vicsék Ferenc

Albán gazdaság

Szakítás után

A Kínával való szoros és egy-oldalú gazdasági kapcsolatok felbontását követően, a jelek szerint az albán gazdaság tovább halad saját útján. Változásokra csak a külgazdaság területén lehet számítani. Bár Albániában már évek óta *nem hoznak nyilvánosságra abszolút számokat* a gazdasági élet fejlődéséről, az átfogó százalékos statisztikák megközelítően pontos képet nyújtanak.

Szerkezeti átalakítások

Az 1976–80-as terv legfontosabb célja a gazdasági szerkezet átalakítása, nevezetesen az ipar erőteljesebb fejlesztése a mezőgazdasággal szemben. Az előirányzat szerint a tervidőszakban az ipari termelés *41–44 százalékkal növekszik*. Tavaly a növekedés 6 százalékos volt, idén az ipari kibocsátás növekedése valamelyest meghaladja majd a 10 százalékot. Elsőbbséget élvez a fejlesztésben a nehézipar, a bányászat, a kőolaj- és földgáztermelés, a színesfémkohászat, a gépipar, valamint a vegyipar.

Albánia ásványi kincsekben gazdag ország. Földjében jelentős mennyiségű réz, króm, ferronikkel, és egyéb fontos érc található. Krómból a *világ harmadik legnagyobb készletével rendelkezik*. A fejlesztések tehát, érthető módon, nemcsak a nyersanyagok kibányászására, hanem a feldolgozási kapacitás megteremtésére, illetve fejlesztésére irányulnak. Ma még Albánia ezeket a természeti kincseket elsősorban *alapananyagként* exportálja, de a jövőben növelni kívánja e kiviteli cikkek feldolgozottsági fokát. Az ércek teljes hazai feldolgozása érdekében *új rézolvasztó, krómércdúsító és ferrokrómfeldolgozó épül*. A tervidőszakban 46 százalékkal növelik a réz bányászatát, 55 százalékkal a krómércet.

Figyelmet fordítanak az energetikai bázis bővítésére is. Az ország természeti adottságainál fogva, elsősorban *vízi erőműveket* építenek, s folytatódik a cseppfolyós energiahordozók felváltása szénrel. A gépipar a teljes ipari termelés 13 százalékát adja. (Az iparág egyik legfontosabb létesítménye a durrresi mezőgazdasági gépgyár.) A könnyűipar már több termékből — cipő, pamut-, len-, selymáru stb. — *kielégíti a mennyiségi igényeket*, s továbbra is fontos feladat ennek a szektornak a fejlesztése. A mezőgazdaság tavaly megtermelte a szükséges kielégítéséhez elegendő gabonamennyiséget, néhány mezőgazdasági és állattenyésztési cikkből azonban — az albán tervjelentés szerint — *„érzhető hiány keletkezett”*. (Továbbra is

magas szinten tartják a zöldség-, gyümölcs-, valamint a dohánytermesztést, hiszen ezek a cikkek az albán külkereskedelem fontos exportcikkei.) A munka termelékenysége az idén az iparban 9, az építőiparban pedig 6 százalékkal emelkedik. A hatékonyság növelésére erősíteni kívánják a tervfigyelmet.

A jelek szerint Albánia folytatja az autarkitát is. Továbbra is elsősorban *önerőre* támaszkodik a gazdasági célkitűzések megvalósításában. Önerőből kívánják befejezni annak a 142 létesítménynek építését, amelyeket eddig kínai segítséggel végeztek.

Nyugati források szerint Albánia *több mint félmilliárd dollár segélyt kapott Kínától* az elmúlt hat esztendőben, s Pekinggel bonnyolódott le a külkereskedelmi forgalom 35–40 százaléka. A Pekinggel történt szakítás után Albániának *új piacok után kell néznie*, hiszen importkiadásait csak exportbevételekből hajlandó fedezni — a bilaterális egyensúly elvénél szem előtt tartásával. Az ország legfontosabb kiviteli cikkei az ásványi nyersanyagok, a bitumen, a zöldségfélék, a dohány, a kézművesáru, a bőr és a bőrárak. Behozatalában a gépek és berendezések állnak az első helyen. Albánia legfontosabb kereskedelmi partnerei még mindig a KGST-országok. A tókes országok közül csak néhányal áll kereskedelmi kapcsolatban, s ezek számát a *jövőben sem szándékozik jelentősen növelni*. A forgalom értéke Olaszországgal 32, az NSZK-val 22, Görögországgal 21, Hollandiával pedig mindössze 11 millió dollár. A jövőben is fontos gazdasági partnereket tekintik Albánia Jugoszláviát (a kétoldalú árucseré értéke mintegy 35 millió dollár), Olaszországot és Görögországot.

Törekvések

Tirana nemrégiben jelezte, hogy *szívesen növelné árucseréjét Ausztriával, Svájcjal, Franciaországgal, valamint a skandináv államokkal*. Ugy tűnik tehát, hogy a kínai kapcsolat helyébe Albánia szívesen látná ezeket az országokat. Kérdés azonban, hogy Tirana *milyen termékeket tud felajánlani* tervezett új partnereinek, hiszen tőlük csak akkor hajlandó vásárolni, ha — importja értékében — saját áruit náluk el tudja helyezni.

Az autark gazdaságfejlesztés következtében Albánia külkereskedelmi kapcsolataiban nem lehet olyan „külföldi nyitásra” számítani, mint az Kína esetében történt.

G. Gy. — Sz. P.

Afganisztánban folytatódik a földreform

A földreform során eddig több *tízezer parasztot* juttattak földhöz Afganisztán déli, nyugati és északi tartományaiban. Az áprilisi forradalom évfordulója közeledtével most megkezdődött a földosztás harmadik — befejező — szakasza az ország központi és keleti tartományaiban. Nur Mohammed Tarakinak, az Afganisztáni Népi Demokratikus Párt főtitkárnak, a forradalmi tanács elnökének rendelete alapján Afganisztán további hét tartományában kerül most sor földosztásra.

Drágít az Air France

Az Air France francia légitársaság közlekedési vállalat 5–7 százalékkal *emeli az árait*. Mint a társaság szóvivője csütörtökön hivatalosan közölte: a viteldíjakat az üzemanyag drágulása miatt emelték.

Energiatakarékosság Belgiumban és Jugoszláviában

A belga minisztertanács csütörtökön elfogadta azokat a rendelkezéseket, amelyeket a gazdasági miniszter terjesztett elő az energiatakarékossági intézkedésekről. A rendelkezés 5–20 százalékkal *korlátozza az előző év hasonló időszakához viszonyítva az olaj eladását* a kereskedelemben és a fogyasztóknak, kor-

HORIZONT

látozzák a *villanyáram* használatát. Este 21 és reggel 9 óra között tilos villanyáramot hirdetni célokra felhasználni és tilos feleslegesen kivilágítani az intézményeket és a boltokat. Az autópályákon az éjszakai világítás továbbra is megmarad.

*

Jugoszláviában a kormány határozata alapján április végétől korlátozásokat vezetnek be a *járműforgalomban*. Minden hétfőn, s a hónap első szombatján

Hírek — közeli

A kellemes, napsütéses időben sem felesleges felhívni a figyelmet *Horizont* rovatunk két utolsó hírére. Köztudott, hogy hazánkban az ideje szigorú tél ellenére sem korlátozták a lakosság energiafelhasználását. Természetesen nem azért, mintha nem fordítanánk elég gondot a takarékos energiagazdálkodásra. A napokban számoltunk be például az ötven legnagyobb energiafogyasztó ipari vállalat számára kötelezően előírt takarékosági tervek végrehajtásáról. A nehézipari miniszter, az illetékes hatóságok, az országos irányító szervek bevonásával intézkedéseket

és vasárnapján tilos lesz a páros számmal végződő, minden csütörtökön, valamint a hónap utolsó szombatján és vasárnapján pedig a páratlan számmal végződő rendszámú autók közlekedése. A rendelet nem érinti a mentőkocsikat, tűzoltóautókat, a nemzetvédelmi és a belügyminisztérium, a diplomáciai testület járműveit, a taxikat, valamint a külföldi rendszámú gépkocsikat. A rendelet megszegőit a helyszínen ezer dináros pénzbüntetéssel sújtják. Vállalati járművek esetén a törvénysértőkre 30 000–50 000 dináros, a felelős személyekre pedig 5000–30 000 dináros pénzbüntetés szabható ki.

tesz és tett a *villamosenergia-felhasználás* növekedésének mérséklésére, a fűtési célú igénybevétel feltételeinek szigorítására. Irányelvek készülnek a vállalatok és az intézmények számára takarékosági terveik kidolgozásához, és még sorolhatnánk a megvalósított, illetve tervezett energiamegtakarító módszereket. A határainkon túli szigorú intézkedések hírei kapcsán úgy véljük, nem hiábavaló e világ-méretű gondok hazai hatásairól is szót ejteni. Még akkor sem, ha — mint említettük — *végre itt a kellemes tavaszi napsütés...*

— ár — or

NIM — Békés megye

Tervegyeztető tárgyalás

Új propán-butángáz-cseretelepek létrehozásának, nagy teljesítményű üzemanyag-töltő-állomás építésének terveit vitatták meg a NIM és Békés megye vezetőinek tervezetű tárgyalásán pénteken Békéscsabán.

A megbeszélésen egyetértettek abban, hogy a 44-es főútvonal békéscsabai szakaszán nagy teljesítményű üzemanyag-töltő-állomást kell építeni. A belföldi és a tranzitforgalom növekedésével

ugyanis a meglévő töltőállomások már nem képesek ellátni a forgalmat. A felmérések szerint 1980-ban ezen az útszakaszon naponta mintegy 12 ezer gépkocsi halad majd át.

A jelenlegi 104 propán-butángáz-cseretelep napi tárolókapacitása egy fogyasztóra számítva 2,83 kilogramm. Az újabb telepek építésével az év végére ezt a kapacitást 3,1 kilogrammra akarják növelni.

Lejtősakna határidő előtt

Másfél évi munka után befejezték egy ezer méteres lejtősakna kihajtását Tatabányán.

Azaz a szénbányászaton szokásos módszertől eltérő eljárásal, *egyszerre két irányból* építették a 15/A bányászaton eddig kiaknázatlan széntelepének elérésére a kilométeres lejtősaknát.

Az egyik csapat alulról, a már meglévő bányatárségból kiindulva tört a külszín felé, a másik bányászbrigád pedig a felszínről a föld mélyébe hatolva dolgozott. *GYORSABBAN* haladtak, és jelentős beruházási összeget is megtakarítottak, mert feleslegessé vált több kiegészítő létesítmény kiépítése.

Anyagbőség – szükségesség?

Papirlapok kinos zizegése

Gyakran leírtuk az utóbbi hónapokban: lassacskán elfásulnak a testületi tagok. Ennek okát sokféleképpen magyarázzák. Tegyük hozzá: általában megértően, belátással, anélkül, hogy elvitenél mentegetni akarnák az ilyen tanácsokat. Sok kérdésre magunk is választ kerestünk már. Egyik dunántúli ipari településünk vb-titkára azonban újszerű megfigyeléssel azonosította ki a képet.

Amikor a testületi ülésen az írásban előterjesztett – tehát a tanácsstagoknak jóelőre kiküldött – napirendi ponthoz kérnek hozzászólást, lázas keresgélés kezdődik, szaporán zizegnek a papirlapok. Sokan ugyanis csak akkor kotorják elő a magukkal hozott borítékból és futják át sebtiben az anyagot – a beszámolót vagy javaslatot –, amiről kelő felkészültséggel, megfontolt véleményt kellene nyilvánítaniuk.

Az eset aligha egyedi. Az pedig – ezek után – talán törvényszerű, hogy az ilyen előterjesztésekhez meglehetősen kevesen szólnak hozzá; s akkor is csak úgy tessék-lássék módra, nőgátsára, már-már rutinból. Mondanivalójuk pedig alig terjed túl a közhelyeken. Ugyanakkor elgondolkodtat, hogy a szóbeli bejelentések, az írásos anyaghoz fűzött kiegészítések, a pótlólagos javaslatok nyomán többnyire mégis élénk, spontán vita kerekedik.

A módszerben lenne tehát a hiba? Elképzelhetetlen, hogy a testületre tartozó minden témát szóban adjanak elő, hiszen akkor alaposan elnyúlna a tanácskozás, nem jutna idő hozzászólásokra. Eppen ezért joggal várható el a tanácsagoktól, hogy az illetékes gondosan tanulmányozzák az időben kézbesített, írásos anyagokat, fogalmazzák meg az azzal kapcsolatos gondolataikat, javaslataikat, vagy ellenvéleményüket. Csak így válhatnak előbbé, eredményesebbé a testületi tanácskozások, születhetnek jó vitákban érintett határozatok. (Erről egyébként szó esett a Hajdú-Bihar megyei testületi ülésen, amiről Fórumunk másik írása ad számot.)

Van azonban a dolognak egy másik oldala is. Nem egy tanácsagot riaszt el a címére megküldött, tetemes paksaméta átböngészésétől a nehézkes, körülményes nyelvezet, az anyagba zsúfolt statisztikai kimutatók tömkelege, a számoszlopok végtelensége. S nem utolsósorban az, amiről – postánkat bontogatva – magunk is sűrűn meggyőződhetünk: a bő lére eresztett semmitmondás.

Igy aztán – lévén a téma egyébként közérdekű – kérjük, sürgetjük ugyan az ülésen a friss hangvételű hozzászólásokat, ám helyett csak a papirlapok kinos zizegése hallható...

G. Sz. L.

Szabálytalan tudósítás egy megyei tanácsülésről

Csak három fő napirend volt

Oszintén szólva, nem volt szándékomban, hogy a Hajdú-Bihar megyei Tanács legutóbbi üléséről tudósítsak. A megyei tanács egyik vezetőjét kerestem, hogy a tanács munkája néhány időszerű kérdéséről beszélgessekünk.

— Jóbát ajánlok — mondta. — Mindjárt kezdődik a tanácsülésünk, ott választ kaphat a kérdéseire, s talán olyan kérdésekre is, amelyek most eszébe sem jutnának...

Igy ültem be a tanácskozásra. Hallgattam a felszólalókat, minden olyan kényszerűség nélkül, hogy végül majd valamilyen átfogó tudósítást kell kerekítenem az ülésről. A tanács munkája érdekelt eredetileg, s az első napirendi pont éppen — „vág”. A megyei tanács végrehajtó bizottságának tavalyi munkáját méltatja a testület, dr. Szabó Imre elnök írásos tájékoztatója alapján. Ebben az áll többek közt, hogy a vb a tanács-törvény szellemében szervezte, segítette a megyei tanács munkáját. Ennek ellenére: „Rontja a kedvező képet, hogy például a meghosszabbított ciklus eddigi időszakában 27 tanácsag egyszer sem nyilvánított véleményt. A megjelenési arány is alacsonyabb...”

Amitől nem kell megijedni

Tuar Ferenc debreceni író az első felszólaló. Védelmébe veszi a tanácsagokat. Tevékenységüket nem helyes csak abból a szempontból megítélni, ott ülnek-e minden tanácsülésen, s hallják-e ott a hangjukat. Ezek között a „csendesek” tanácsagok között sokan lehetnek — minthogy vannak is —, akik a körzetükben igencsak odaadóan dolgoznak. Hogy miért nem eleve nekik a testületi tanácskozásokon? Szó lehet bizonyos gatlásokról. Hiszen a testület elé kerülő tájékoztatók, előterjesztések nem egyszer valóságos szakmai tanulmányok, kimunkált előadások... Megfelelő szakmai felkészültség híján bizony érthető, ha nincs olykor bátorság véleményt mondani...

Ez a felszólalás nem is maradt aztán visszhang nélkül. A tanácskozáson részt vesz dr. Raft Miklós, a Minisztertanács Tanács

csi Hivatalának elnökhelyettese. Amikor szólásra emelkedik, mindjárt a tanácsügyi előterjesztések színvonalánál kezdi. Arról beszél, hogy nem szabad a szakmailag kimunkált tanácsügyi anyagoktól megijedni. Lehetnek bármilyen magas színvonalú tanulmányok. A tanácsagoknak ugyanis nem szakmai szempontból kell elsősorban ezeket elbírálni. Társadalmilag, a lakosság szemszögéből nézzenek minden előterjesztést! Vagyis: nem a szakmai részleteken van a hangsúly, hanem az egész tanácskozási téma társadalompolitikai megítélésén. Mindemellett — figyelmeztet dr. Raft Miklós — a tanácsületek előkészítőinek valóban nem a túlzott „szakszerűséget” kell erőltetniük. Felelősséges előzőleg túltárgyalni, minden oldalról kimunkálni a testület elé kerülő előterjesztéseket.

„Furfangos” vállalatok, megszűnő iskolák

Könnyű dolgom van, hogy nem kell az ülést — jó tudósító módján — pontról pontra követnem, hogy csaponghatok. Az elnöki jelentés más helyt a megyei tanácshoz tartozó ipari vállalatok gazdálkodásának ellenőrzéséről szól. A helyzet megnyugtatónak látszik, hiszen a „megye” vállalatai tavaly csaknem kivétel nélkül növelték termelésüket. Ehhez Tóth Imrénnek, a megyei pártbizottság titkárnak van mondanivalója, ami engem legjobban megragad. Nem kisebbíti az eredményeket, de óva int, hogy elégedett legyen a testület. Több helyt béremelések történtek már az esztendő elején az előre nem látható évi eredményekre. Ez megalapozatlan „előlegezett bizalom”. Még mindig sok az olyan beruházás, amelyek népgazdasági szempontból nem látszanak kellően indokoltaknak. Sok helyt feleltetőül bannak a szállítóeszközökkel. Raktárnak használják — úgymond — a vasúti vagonokat. Végül egy mindent elsöpörő példa, hogy az iparban is milyen szemléletváltozások szükségesek: volt, ahol visszaküldték a vagon a szállítómánnyal, hogy majdan újra érkeztessek... Így olcsóbb volt, mint kötbért fizetni, vagy kirakni — nekik!

Most egy kicsit az oktatási beruházásokról. Ebben az öt éves tervben 262 általános iskolai tantermet kell építeni Hajdú-Biharban — közli a jelentés. Na-

gyobb baj nincs, mert 178 tantermet már átadtak, megközelítően annyit, mint ez idáig az előirányzat volt. „A nagyobb arányú javulást az gátolja, hogy a megvalósuló fejlesztésekkel egy időben — körzetesítések és elavulások miatt — meglevő tantermek szűnnek meg.” Kiderül, hogy a tervidőszakban mostanáig 66 ilyen megszűnt tantermet számlálnak.

Nem lep meg ezek után, hogy a legnagyobb vita éppen e körül kerekedik, vagyis a megszűnő iskolák körül. Már az is igen érdekes, amit Aranyosi Imre, az újszentesmargitai tanácselnök megpendít. Az, tudniillik, hogy eddig mindig elnéptelenedő tanyákról beszéltünk, most azonban észre kell vennünk, hogy népe-sül helyenként a tanyavilág. Meghozta fiatalokkal nepesül, akik megpróbálnak modern eszközökkel, valamilyen korszerű tanyasi életet kialakítani. Bizonyos feltételekről, gyerekeik iskoláztatásáról azonban szervezetten kell gondoskodni. Ennél is tovább megy aztán Bacskai Istvánné országgyűlési képviselő, aki foglalkozása szerint pedagógus. A kis-települések lakóinak érdekében szól. Helyesli a beszámolóban említett feladatot, hogy a helyi tanácsok a körzetesítések során az eddiginél körültekintőbben járjanak el: csak elnéptelenedés miatt zárjanak be iskolákat! Nemcsak a tantermek hiánya miatt fontos ez — hangsúlyozza. Mert vegyünk csak egy falucsát, ahol már nincs térsziroda, öt faluval arrább van a központ, megszűnt a tanácsi kirendeltség, aztán körzetesítettek, bezárt az iskola, elmentek a pedagógusok is... Marad, hogy a boltos, meg a kocsmáros képviseli az értelmiséget?! Ez így semmiképpen sincs jól...

Sok szemszögből

Hangos helyeslés kíséri a képviselőasszony felszólalását, s a vita gyűrűzik tovább. Aztán következik a népi ellenőrzés beszámolója. A tanácskozás végén több mint tizenöt felszólalót számláltak, akik mind hozzátettek valamit a tanácskozás vaszkos anyagához. Gondolodom egyre, milyen sokfelől láttuk a mindennapi életet, s mennyi mindent láttunk benne, ezen a délutánon csúszo munkás tanácskozáson. Pedig, ha úgy vesszük, mindössze három főbb napirendi pont volt...

D. Kiss János

A köz szolgáltatáért, szervező készségéért

Egy kitüntetés háttere

JÓ ÉRZÉSSEL állhattak az idén választóik elé a törökbalintai tanácsagok, hiszen sikereikről beszámolni — mindig öröm. Elmondották a többi között, hogy a mostani tervidőszakra a nagycsaládoknak megígért, ötven célsoportos lakás egy évvel korábban elkészül — az idén november 7-re már az utolsó is átadja. Az új, nyolctantermes iskola építése úgy halad, hogy szeptemberben már taníthatnak benne. Van pénzügyi fedezet, sőt, kivitelező is a bölcsődéhez, amelyet a jövő év második felében adnak át. Csaknem 1,8 millió forint értékű társadalmi munka és lakossági hozzájárulás révén tavaly 5100 négyzetméter makadámút és 4800 négyzetméter járda épült, így várható, hogy 1980 végéig a társadalmi munka értéke eléri a tervezett háromszorosát.

S az érdeklődés a közügyek iránt — mint a lakosság és a tanács jó kapcsolatának eredménye — a beszámolókat követő két falugyűlésen is megmutatkozott: 270-en jöttek el, és 41-en szözláltak fel. A falu fejlődéséről, boldogulásáról szólva, röviden ennyit az előzménye annak, hogy április elején Mészáros Lajos, a nagyközségi tanács elnöke a Parlamentben átvette a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetését. Példás közszolgálatáért, kiemelkedő szervező készségéért.

S noha azért kerestem fel, hogy életútjáról beszéljünk, ő változatlanul a település örömeit gondjait sorolja tovább. Csak akkor tér át egyes szám első személyre, amikor fogadónapja felől érdeklődöm:

— Ilyet én nem ismerem! Lehet, hogy módszeremmel sokan nem értenek egyet, de — ha csak benn vagyok, s nem foglal le egy értekezletet —, nem küldök el senkit, bármikor kopogtasson be hozzám. Erről ismernek már, s talán állíthatom, hogy sokan ezért is becsülnék. Szeretem az embereket a maguk kisebb-nagyobb hibáival együtt, tudom, mit várnak el a vezetőktől, ilyen né formált egész eddigi életpályám...

FELVILLANNAK a múlt emlékei: 1935, az akkor 14 éves kifutófiú, aminet szét néz a Keletben, ahová — édesanyjával és ikertestvéreivel együtt — érkezett meg szülővárosából, Gyuláról.

— Asztalossegéd apám már korábban feljött, hogy magának munkát, nekünk otthont keresen. Váratlanul érkezünk, és tanácstalanul állunk; egy pengő 70 fillér volt az egész vagyónk...

Röviddel ezután Mészáros Lajos kihordónak került be egy Sip

utcai tejeshez, majd könyvkötőinasnak szegődött; 1939-ben szabadult, belépett a szakszervezetbe. A felszabadulás után két évig segédmunkásként dolgozott, majd újra a szakmájában helyezkedett el, a mostani Franklin Nyomdába, ahol 1949-ben párttitkárrá lett. Így indult politikai-közéleti pályája. Különböző tisztségeket töltött be kerületben és intézményekben. Közben érettségizett a közgazdasági technikumban; 1970-ben került Pest megyébe, először Erdre, két év múlva pedig Törökbalintára, pártbizottsági titkárnak. E minőségében választották meg 1973-ban a tanács és a végrehajtó bizottság tagjává. Tanácselnöki tisztségét 1976 szeptembere óta látja el.

A HELYISMERETRE, a magabiztos tájékozódásra fordította a legnagyobb gondot az első években; arra, hogy nyitott könyv legyen előtte a falu.

— S ez, úgy érzem, sikerült. Résztvettem a tanácsági beszámolókon, ott voltam az estebe nyúló, egyéb lakossági fórumokon. Megláttam a lehetőségeket, s azoknak korlátait is. Így vehettem részt magam is a mostani tervidőszak helyi fejlesztési elgondolásainak kidolgozásában, a végrehajtásban pedig már jelentős felelősség hárult rám. Nos, sokat kellett tárgyalni, kapcsolatokat teremteni. A bölcsőde érdekében például felkutattuk az ügyben érdekelt vállalatokat. Tizenhárom ilyen találtunk és ők segítettek. Hasonlóképpen a nagycsaládok lakásai sem készülhettek el a határidő előtt az igénylők munkaadóinak segítségével. Így „fejeltük meg” a kiutalt 14,6 milliót további 3,8 millióval. Az eredmény: 260-an élnek a már átadott 38 új otthonban, a hátralevőkre pedig, amint arról már szó esett, még az idén beköltözhetnek. Ami a lakosság áldozatkészségét illeti: a felszámolt vasúti pályaszakaszról, de még a Lupa-szigetről is saját költségen fuvarozták el a tanács által megvásárolt anyagot a járdaépítéshez.

ABLAKOT nyitunk, a szobában kavargó füstkarikák ellillannak.

— Egy rövid „magán-számítást” is végeztem — gyújt rá újra az elnök, és cédulát vesz elő. — A lakosság és a termelő egységek hozzájárulása a település általános fejlesztéséhez megközelítően annyit tesz ki, amennyibe a nagycsaládoknak szánt lakások kerülnek... És még valamit: a tanácsügyi beszámolókon az idén 374-en, minden eddiginél többen kértek szót — közügyben. Jölesik ilyen környezetben dolgozni.

G. Szabó László

MUNKAMÓDSZER

Köztisztaság, egységes szervezet

A természetet és a települések tisztaságát talán soha nem veszélyeztette olyan erőteljesen a civilizáció, mint napjainkban. Csak végig kell járni például a Duna-kanyar legszebb erdőit, településeit, s erről máris meggyőződhetünk. A környezetvédelem, a köztisztaság szervezetsége Pest megyére fokozott mértékben vonatkozik, mert üdülő- és kiránduló helyei nagy látogatottságnak örvendenek. A Duna-kanyar a múlt évben egy-egy hét végén háromszázötvenzer látogatót fogadott.

Az érdekelt városi és községi tanácsok szerencsére idejében felismerték a színvonalasabb köztisztasági szolgáltatások bevezetésének szükségességét. A megfelelő anyagi eszközök híján azonban többnyire a legolcsóbb, s ehhez mérten a legegyszerűbb, megoldásokat választották. Jobbára csak elhasznált, régi célcipeket, szállítóeszközöket szereztek be. Ha vetjük is újat, a tartalék gép hiánya gyakran okozott zavarokat a szolgáltatásban.

Mind Ezek ellenére — igaz, eltérő színvonalon és mértékben — a megye hetvenöt településén való-

sult meg az intézményes háziszemélgyűjtés. Tizenkét városban és községben a városgazdálkodási vállalat, illetve költségvetési üzem szállítja el a hulladékot; tizenöt községi tanács saját eszközeivel végzi, harminchat település tanácsa pedig egyéb módon végzett el ezt a szolgáltatást. Sok helyütt azonban még mindig gondot okoz a szemét elhelyezése.

A köztisztasági szolgáltatások további kiterjesztése és fejlesztése egységes szervezeti és technikai megoldásokat igényel. A Pest megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 1977-ben határozta meg ennek az átfogó koncepcióját.

E szerint tíz év alatt kell megnyugtatóan rendezni a higiénikus, intézményes hulladékgyűjtést és -kezelést. A terv a megye településeit tizenhat körzetbe sorolja, s a köztisztasági szolgáltatások ellátása az egyes körzetek bázisszervezetére — a kijelölt városgazdálkodási vállalatra, vagy költségvetési üzemre — hárul. Tekintve, hogy a Duna-kanyar településeinek tisztán tartása a legfontosabb, elsőként a szentendrei, a váci és a nagymarosi körzetet alakítottuk ki. Bázisszervezeteink megfelelő gépesítését 1978-ban a megyei ta-

nács tíz, a Duna-kanyar Intéző Bizottság négy millió forint soron kívüli fejlesztéssel támogatta.

A körzetesítés második szakasza ebben az évben jön létre. A szükséges fejlesztések pénzügyi fedezete az érintett helyi tanácsok költségvetésébe illesztett, közel húszmillió forintos megyei támogatás, valamint a Duna-kanyar Intéző Bizottságának több mint másfél millió forintos támogatása képezi. Az idén — a Duna-kanyar Körzetének kisebb mérvű segítése mellett — elsősorban a budapesti agglomeráció, valamint a ráckevei Duna-ághoz tartozó településeket átfogó körzetek fejlesztésén lesz a hangsúly.

A körzetesítési koncepció végrehajtása tehát folyamatos munkát jelent, amelynek során sok nehézséggel kell megbírkóznunk. Például a helyi tanácsok építési szakirányozási szervei még eléggé járatlannak a köztisztasági szolgáltatások tervezésében, és a költségvetési üzemek ilyen jellegű tevékenységi köreinek bővítésében, irányításában, ezért fokozottabb járási, megyei útmutatásra szorulnak. Ilyen szakmai segítségre volt szükség például a körzetek működésének előfeltételét jelentő hulladéklerakóhelyek szabályszerű kijelölésében is. Ma már azonban minden körzet rendelkezik legalább egy — a szakhatóságok által engedélyezett — hulladéklerakó-hellyel.

Távlatilag számolunk a megye területén építendő szemétegető művekkel is, amelyek a megye és a főváros közös hulladékélel-helyezését szolgálják.

Doszpod Béla,

a Pest megyei Tanács osztályvezető főmérnöke

Véleményjegyzék

Megkérdeztük a külföldieket — Kínáról, együttműködésről röviden

Néhány napja zárta be kapuit a kőbányai vásárváros négy tavaszi szakkiállítását, az AGROMASEXPO, az AUTOSERVICE, a HUNGAROPLAST és a LIMEXPO. A bemutatók hivatalos szakmai összegezése még várat magára — írásunkban sem kívánunk átfogó képet adni a látottakról. Néhány külföldi résztvevőnek tettünk fel kérdéseket: milyennek látták ők a jelenlévő magyar vállalatok kínálatát?

A BASF a Német Szövetségi Köztársaság egyik legjelentősebb vegyipari nagyvállalata. Újdonságait a HUNGAROPLAST és az AGROMASEXPO bemutatóján is szerepeltették, és a gyártmányfeliratokon jó néhány magyar vállalatnévvel találkozhatunk.

— Ez annak jele — indokolta a részvételük alkalmazásának technikai osztályának főmérnöke, Gerhard Leisering —, hogy a munkánkat igyekszünk a magyar piac lehetőségeihez igazítani.

— És milyennek látja ezeket a lehetőségeket?

— Műanyagaink, azt hiszem, elismertek Magyarországon, mégis be kellett látnunk, hogy a kizárólagos anyageladások jelenleg, 1979-ben már egyik fél érdekeinek sem felelnek meg. Több fejlődési forma kínálkozott, ezek közül legfontosabbnak a tervezési, fejlesztési együttműködést tartom. A magyarországi vállalatoknál nemcsak a helyi viszonyokat jól ismerő, hanem magas szinten képzett technikusok és mérnökök dolgoznak. Bemutattunk termékeink jelentős részét velük közösen fejlesztettük ki.

Lehel, Videoton

A Lehel hűtőszekrényből több ezer tonnát szállítottak már. A választott anyagfajtának és a magyar szakemberek által kialakított konstrukciónak egyaránt köszönhető, hogy megszűntek a hőmérsékletváltozás okozta feszültségek, repedések. Ugyancsak együttműködés eredménye a Videoton Super Star televíziójának első műanyagkerete — a forma díjat nyert a HUNGAROPLAST '79-en. A Pest megyei Műanyagipari Vállalat közreműködésével készült az ütközési energia elnyelésére alkalmas lökhárító, az Ikarus autóbusszai számára.

— Tudomásul kell vennünk — folytatta a BASF képviselője —, hogy Magyarországon az utóbbi időben rendkívül gyors fejlődésnek indult a műanyagok előállítása, és ezzel törvényszerűen együtt jár a magyar import — benne a mi eladásaink — csökkenése. Ezek a magyarországi

előállítású alapanyagok jók, úgy látjuk, elérik a nemzetközi színvonalat. De azt is tudjuk, hogy az itteni szakembereknek nem kifizetődő mindent egyforma intenzitással fejleszteni, tehát néhány különleges igényt kielégítő anyagfajtáknak változatlanul helye lehet a magyar piacon.

A jugoszláv Pannónia vállalat különböző könnyűipari üzemeket egyesít, és műhelyeikben nem ismeretlenek a magyar berendezések.

Szerszámok gyorsan

— Két hete helyeztük üzembe azokat az orrfoglalt, oldalfoglalt, aktiváló és egyéb cipőipari gépeket, amelyeket Magyarországról vásároltunk, mintegy 36 ezer dollár értékben — mondta Faddi Nándor vezérigazgató, aki a LIMEXPO '79 megtekintésére érkezett Budapestre. — Az eddigi tapasztalataink jók, és ez nemcsak a gépek minőségére vonatkozik. A cipőgyártás alapfelpozícióitól kezdve a gépekig mindenhol rövid idő alatt kell szerelni a gépeket, és a magyar szakemberek ezt vállalják is. Szükség esetén egy hónapon belül megkapjuk a kért speciális szerszámot.

Megtudtam még, hogy a jugoszláv cipőgyártásban mindössze hatvanötven dolgoznak, és ennyi ember 450—500 pár cipőt gyárt naponta. A magyar és a nemzetközi adatok ismeretében ez szép teljesítmény, és a vezérigazgató szerint ez a megbízható magyar berendezéseknek is köszönhető.

A Technoimpex által eladott cipőgépek nem ritkák a Vajdaságban, a környékbeli üzemek nyolc-tilenc éve dolgoznak magyar gépekkel, és az újabb rendelések arra utalnak, hogy sikeresen. A magyar cipőgépekkel a Technoimpex megbízásából az újvidéki Interservice vállalat meg a jugoszláv szövetségi nemzetgyűlés külügyi állandó bizottsága. Megállapították, hogy fokozott erőfeszítéseket kell tenni az el nem kötelezett országok colombói csúcserkeztetéle és belgrádi külügyminiszeri konferenciája gazdasági együttműködésről hozott határozatának megvalósítására. Az állandó bizottság feladatként tüzte ki, hogy az ország ideai külkereskedelmi forgalmának egynegyedét a fejlődő országokkal kell lebonyolítani. (Tavaly ez az arány 18 százalék volt.)

Az NSZK-beli WAP cég nagy nyomású garázsipari mosó- és gőzsugártisztító berendezéseiről ismert. Exportosztályának munkatársától, Konrad Mollistól megkérdeztem:

— Milyennek látta a magyar ipar eredményeit?

— A mi szakmánkban, tehát a garázsipari mosó-tisztító berendezések gyártásában érdemes együttműködni magyar vállalatokkal. Ily módon bejutunk a magyar piacra, a kooperációs termékkel pedig mi juttatjuk nyugat-európai exportlehetőséghez partnerünket. A MIRKÓZ Szövetkezet villanymotorjai jó minőségűek. A mi speciális szivattyúink világszerte ismertek, beváltak. Kialakult a többi részegység elosztása is, és létrejött a közös WAP—MIRKÓZ nagy nyomású hideg-meleg vizes mosóberendezés. De ez még csak a kezdet. Megállapodtunk a piacmegosztásban is. Ez bizonyítja, jó minőségűnek tartjuk az itt készült egységeket és gépeket.

Változások tényei

Olaf von Poser, a Hoechst cég külkereskedelmi szervezésével foglalkozó osztályvezetője beszélgetésünk során jelentős súlyt terjedelmes listával igazolta. Legáltalában harminc műszaki szakember neve állt rajta, bizonyítva, hogy korántsem protokoll jellegű a budapesti jelenlét.

— Amit újdonságnak érzek, és ez egyben a mi lehetőségeinket is átforgatja az a növekvő igényesség — mondta von Poser —, látható ez a fejlesztések, a beruházások megvalósításában is. Képviseleti vállalatunk, az Industria segítségével már éveken keresztül szerződéseket kötöttünk különböző közös fejlesztésekre. Így jöttek létre a Thiodan, az Afalon, az Aresin, az Aretit növényvédők szerek. Ezeket kölcsönösen sikeresnek minősítettük és jelenleg is tárgyalunk a szerződések további sorsáról. Az ilyen tárgyalásokon jól lemérhetők a partnerek technikai-gazdasági céljai, tehát elég világosan követhetjük a magyar ipar szerkezetében végbemelő pozitív változásokról.

— A számokat tekintve az ediginél lassúbb forgalomnövekedésre számítottunk — mondta befejezésül von Poser. — Ez persze nem baj, mert a műszaki színvonalak közeledését jelenti.

Bognár Nándor

Szekér Gyula Bagdadban

Magyar–iraki tárgyalás

Bagdadban szerdán megkezdte munkáját a magyar–iraki gazdasági együttműködési vegyes bizottság ülése. A résztvevők kidolgozzák az idei együttműködés tervét a két ország között a tudomány, a technika és a kereskedelem területén.

Az ülésen részt vevő magyar küldöttség vezetője dr. Szekér

Gyula miniszterelnök-helyettes, az iraki pedig Hasszan Ali kereskedelmi miniszter vezeti.

Hasszan Ali az ülést megnyitva kijelentette, hogy Irak különös figyelmet fordít a szocialista országokkal való gazdasági és kereskedelmi együttműködés fejlesztésére, ama barátság szellemében, amely Irakit a szocialista közösséggel összeköti.

Brazil gazdaság

Csoda után

Az év elején a brazil kormány széles körű intézkedéseket hagyott jóvá, melyek jelentősen módosították az ország kül gazdasági politikáját. A jelek szerint a kül gazdasági terület után más kérdésekre is sor kerül. Az új vezetés — hangsúlyozottan piacgazdasági eszközökkel — az infláció és a gazdasági növekedés dilemmáját is meg kívánja oldani. Az új irányzat vezető alakjának Simonsen tervezési miniszter látják, tanácsadói körében azonban — talán a folyamatosság jelképeként — ott található Delfim Neto korábbi pénzügyminisztert, a „gazdasági csoda” atyját is.

Simonsen nézete szerint az olajválságot követő szakasz a brazil gazdaság számára lezárult, az importhelyettesítés politikája idejét múltá és ennek megfelelően szükséges módosítani a kül gazdasági szabályozó rendszert is. Az exporttámogatásokat — negyedévenként 5 százalékos mértékben csökkentve — 1983. június 30-ig megszüntetik és ugyanakkora kerül teljes leépítésre az importletérendszert is.

Új vonal

A kül gazdasági szabályozórendszer legfontosabb elemévé ezzel az árfolyam válik. Az elmúlt időszakban az árfolyampolitika elsősorban a belső infláció fékezésére szolgált, ennélfogva a cruzeiro felértékelődéséhez vezetett. A jövőben az elképzelések szerint a cruzeiro folyamatos leértékelésével szükséges az importletét megszüntetését ellensúlyozni — az importot drágítani —, míg az exportoldalán ugyan csak az árfolyampolitika segítségével valósítható meg a kivitel megfelelő jövedelmezősége.

Mindent Brazília első számú problémája, a külső adósságállomány és a kereskedelmi mérleg deficitje indokolja. A brazil központi bank adatai szerint 1978 végén az ország adóssága 42 milliárd dollár telt ki. Az emelkedés 1977 végéhez képest mintegy 10 milliárd dollár. Ebből a kereskedelmi mérleg hiánya 1978-ban „csak” 989 millió dollárért felelős.

A kül gazdasági szabályozás változtatása nyilvánvalóan előnyös a költségvetésnek, a csökkenő exporttámogatások révén már ebben az évben 250 millió dollár megtakarítás mutatkozik. A nyers- és alapanyagok kivételére külön ösztönző rendszer működik. A reális helyzetnek megfelelő árfolyampolitika, to-

vább a hivatalos és a fekete cruzeiro-jegyzés közötti 25 százalékos különbséget is mérsékelheti.

A cruzeiro megszilárdításához persze elsősorban az inflációs ráta csökkenése járulhatna hozzá. 1972-es bázison a fogyasztói árindex 1977-re 257 százalékkal nőtt, 1977-ben az emelkedés 41 százalékos volt. A növekedés hasonló nagyságrendet mutatott 1978-ban is, ezért a cél, hogy az áremelkedést belátható időn belül 20 százalékra lezörtsék.

Az infláció egyik motorja az elmúlt időszakban a bankok kamatláb-politikája volt. Az állam a jövőben ritkábban kíván pénzügyi eszközökkel a csőd felé haladó magánvállalkozásokat megsegíteni. Az elmúlt évben például a központi bank 20 milliárd cruzeirót adott ki fizetési nehézségekkel küzdő vállalatok támogatására.

Lazuló ütemek

A meghirdetett reprivatizálás természetesen nem érinti az állami szektor oszlopait, így például az állami olajkonzernt, a Petrobrast. Az említett cég azonban minden olyan leányvállalatától kénytelen lesz megválni, melyek nem az olajkitermeléssel és -feldolgozással kapcsolatosak.

Ami a gazdasági növekedést illeti, az adatok szerint 1973 óta a GDP emelkedésének üteme folyamatosan mérséklődik. Ez alól kivétel az 1976-os év, a többi között a kávé világpiacon árnak megkésztározódése miatt. 1973-ban — még a „brazil gazdasági csoda” időszakában — a GDP emelkedése reálértékben 14 százalékos telt ki, 1977-re a növekedés 4,7 százalékra esett, s a növekedés gyorsulásával rövid távon nem is számolhat Brazília. Ez azonban a gazdaságpolitikai célok megvalósítását inkább segíti, mint korlátozza. Például a kulcsiparágnak számító személygépkocsi-gyártás mindössze 2—3 százalékkal emeli termelését, s ez teljesen egybevág a kormány energiatakarékosági elképzeléseivel. A gépkocsivásárlást szolgáló hitelek futamidejét rendezték le 24-ről 18 hónapra mérsékeltek!

A gazdasági növekedés lassulásának azonban minden bizonyítással társadalmi konzekvenciái is lesznek, növekszik a munkanélküliség, megcsappan a fogyasztás — szélesednek a társadalmi rétegek közötti különbségek. G. Gy.—Sz. P.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Lengyel belkereskedelem

Ülést tartott Varsóban a minisztertanács mellett működő, a hazai piac ellátásának kérdéseivel foglalkozó bizottság. Megállapították, hogy a belkereskedelem ez év első negyedében igen nehéz körülmények között végezte munkáját, különösen azért, mert a lakosság pénzbevételei az előző év azonos időszakához képest 7,7 százalékkal emelkedtek, a termelők viszont nem tudták teljesíteni kötelezettségeiket. Mint ismeretes, ennek oka a január-februári fagyok és hóviharak voltak, amelyek komoly problémákat okoztak mind a termelésben, mind a szállításban, és ez szükségszerűen kihatott a belső piac áruellátására is.

Bolgár—NDK együttműködés

Emlékeztető aláírásával Szófiában befejeződött a bolgár—NDK gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési vegyes bizottság két ülésének közötti első találkozója. A tanácskozási kiadott emlékeztetőt a vegyes bizottság két nemzeti tagozatának elnöke, bolgár részről Andrej Lukanov miniszterelnök-

helyettes, az NDK részéről pedig Herbert Weiz miniszterelnök-helyettes írta alá. A találkozó különös figyelmet szenteltek a gépgyártásban, a fémgyártásban, az elektronikában és az elektrotechnikában, valamint a vegyiparban kialakított szakosodás és kooperáció továbbfejlesztésének.

Jugoszlávia kapcsolata a fejlődőkkel

A jugoszláv népgazdaság és külkereskedelem alapvető feladata a fejlődő országokkal való kapcsolatok és együttműködés továbbfejlesztése — állapította meg a jugoszláv szövetségi nemzetgyűlés külügyi állandó bizottsága. Megállapították, hogy fokozott erőfeszítéseket kell tenni az el nem kötelezett országok colombói csúcserkeztetéle és belgrádi külügyminiszeri konferenciája gazdasági együttműködésről hozott határozatának megvalósítására. Az állandó bizottság feladatként tüzte ki, hogy az ország ideai külkereskedelmi forgalmának egynegyedét a fejlődő országokkal kell lebonyolítani. (Tavaly ez az arány 18 százalék volt.)

Magyar vállalatok a grazi vásáron

Tíz nyugat-magyarországi — Győr-Sopron, Vas, Zala, Veszprém és Fejér megyei — vállalat állítja ki legújabb termékeit az április 28-án kezdődő és május 6-ig tartó tavaszi grazi vásáron.

Az idei magyar kiállítás az eddigi legnagyobb lesz a grazi vásáron. Elsősorban bútorközből, textíliákból, ruhaipari termékekből, cipőkből, s más közszükségleti cikkekből áll a magyar bemutató anyaga.

Olajfaló baktériumok

Kizöfteltek a gyomnövények a szegedi szénhidrogén-medence egyik kísérleti parcelláján, amelynek kóolajjal szennyezett területére próbáképpen olajfaló baktériumokat telepítettek. A kísérleteket a Gödöllői Agrártudományi Egyetemmel közösen folytatják. A baktériumokat a helyszínen, tápoldatot tartalmazó klimatizált tartályokban szaporítják. Így lehetőség nyílik arra, hogy nagyobb földterületekről is eltávolítsák velük a környezetet szennyező olajat.

Új eljárás az LKM-ben

Felújítás fémszórással

Új eljárás alkalmazásával újítják fel a megkopott, elhasználódott nagy értékű gépkatrészeket a diósgyőri Lenin Kohászati Művekben. A vállalatnál két-három éve kezdtek meg a felújítás fémszórásos módszerének kísérleteit. Az eljárás abból áll, hogy a megkopott felületre — megtisztítása után — speciális szórópisztollyal igen magas hőmérsékleten az eredeti anyaggal azonos összetételű fémport szórnak, amely megszilárdulása után az eredetivel azonos minőségű felületet ad. Ezzel az eljárással du-

gattyúrudakat, hidraulikus alkatrészeket, hengereket és henger-csapokat, továbbá fogaskereket, görgőket és tengelyeket újítanak fel.

A diósgyőri nagyüzemben az eljárás alkalmazása előtt évente mintegy 300 millió forint értékű pótalkatrészt használtak fel a javításokhoz. A fémszórásos módszer általános bevezetésével ennek jelentős hányadát megtakaríthatják, hiszen egy-egy nyolcszáz ezer forint értékű import-henger fémszórásos felújítása csupán 8—10 ezer forintba kerül.

Új könyvtár Salgótarjánban

Tudósítónktól.

Nógrád megye székhelyén tizenhárom évvel ezelőtt, a megyei művelődési központ egyik szárnyában kapott helyet a megyei könyvtár, mindössze kilencszáz négyzetméter alapterületen. Az intézmény zsúfolt, funkcióit csupán részben képes betölteni, a különböző szolgáltatások fejlesztésére sincs lehetőség.

A városközpontban most 12 ezer olvasó kiszolgálására a termelési, kutatási szakirodalom iránti igény kielégítésére új, 300 ezer kötetes megyei könyvtár épül. Az ötezer négyzetméter alapterületen a felnőtt és gyermekkönyvtárat, olvasókat, társalgókat, meseszobát, zenei stúdiót, előadói termet, sokszorosítót és fotólaboratóriumot rendeznek be. Az új könyvtár több mint kilencvenmillió forintba kerül.

Kombájnadapter Egerből

Heves megyei tudósítónktól.

A szolnoki MEZŐGÉP Vállalat egri gyárában két esztendővel ezelőtt elhatározták az átszervezést. Ekkor kezdték el egy új termék gyártásának előkészítését is. A minőségi munkájáról ismert egri kollektíva jó üzletet kötött: az NSZK-beli Claas-cég, valamint Dánia legnagyobb mezőgazdasági gépgyára, a droninborgi üzem megrendelésére gabonakombájnokra szerelhető adaptereket szállítanak. Az új termék első darabjai még vizsgáztak a megrendelő próbapadjain.

Az adapterek kiállták a próbát, és a tervek szerint megkezdődhetett a folyamatos termelés is. A gyár szocialista brigádjai védnökséget vállaltak a gyártásért és a termék minőségéért.

Az iskolai munkarend május elseje előtt

Módosul az iskolai munkarend az első és középfokú oktatási intézményekben április 28-30-án, a munkaügyi miniszternek az idei munkaszüneti napokat szabályozó rendelete értelmében. A 11 napos tanítási ciklus szerint működő iskolákban április 28-án, szombaton, teljes munkanap lesz. Ezen a napon az április 30-ai, hétfői rend szerint kell tanítani azokban a nevelési-oktatási intézményekben is, ahol egyébként 28-a szabad szombat lenne. Ott, ahol 28-a nem szabad szombat, április 21-én kell szombati munkarend szerint tanítani. A nem 11 napos tanítási ciklus szerint oktató iskolákban 28-án, szombaton, ugyancsak teljes munkanap lesz, s a 30-án esedékes munkarend szerint tanítanak.

Tűz a Reymonton

A gdyniai kikötőbe bevontatták a Reymont nevű lengyel teher szállító hajót, amely hétfőn este indult el a hazai kikötőből, és Bornholm közelében kigyulladt. A dán mentőhelikopterek és halászhajók a személyzet 44 tagját mentették ki, egyikük súlyos, de nem életveszélyes égési sebekkel került kórházba, kettő valószínűleg életüket veszítették, mert háromnapos kutatás után sem leltek rájuk. A hajón keletkezett tüzet, amelynek következtében a 10 ezer tonnás test teljesen kiegészített, csak mintegy harmincórás munkával sikerült eloltani. A rendőrség megindította a nyomozást a szerencsétlenség okainak kivizsgálására.

Napos, hideg idő

Várható időjárás ma estig: a derült, hideg éjszaka után nappali gomolyfelhő-képződésre számíthatunk, több órás napsütéssel. Az északi szél már csak időnként élénkül meg. A hőmérséklet kora délután 9-13 fok között lesz.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 408 centiméter volt.

Viharkárok Csongrádban

Füstöléssel a fagyveszély ellen

Károkat okozott a viharos erjú szél a Csongrád megyei homokvidéken és primórtermelő kiskertekben — állapították meg a csütörtöki határszemen a mezőgazdasági és a felvásárlási szakemberek.

A megye legnagyobb homoki gazdaságában, a forráskúti Hala-dás Tsz-ben a szél okozta homokverés a több mint száz hektáron zöldellő korai burgonyavetéseket okozott károkat. Szeged híres primórtermelő város-

résében, Mihályteleken pedig a főlíakat tette tönkre több száz kertben.

Borsodban, az ország legészakibb fekvésű gyümölcsöseiben a fagykárak elhárítására csütörtökre virradóan több mint ezer hektárnyi területen védekeztek. Az abaúji részeken fekvő Gönc környékén, ahol nemcsak a térszek több mint háromszáz hektárnyi nagyüzemei, tájleltető kajsziültvénye, hanem a házikertek gyümölcsfái is virágba

borultak, nedves szalmacsomók égetésével vontak „védőburkot” a fák köré. A megye déli részén, többek között Tibolddaróc határában ködgyertyákat használtak. A Tisza menti részeken már virágba borultak a szilvafák is, ahol ugyancsak nedves szalmacsomókat gyűjtöttek, hogy a fagykárt elkerüljék. Több helyen, így például a sályi őszibarackosokban vízpermetezéssel védtek a gyümölcsfákat.

NEMZETKÖZI POLGÁRI REPÜLÉSÜGYI tanácskozás kezdődött szerdán Montreálban. A nemzetközi polgári repülésügyi szervezet több mint hatvan tagországának 300 szakértője vesz részt a kéthetes tanácskozáson, melynek központi témái a polgári repüléssel kapcsolatos technikai kérdéseket, köztük az utas- és csomagszállítás lebonyolításának egyszerűsítéséhez fűződnek.

AZ ELLENÁLLÁS KÖLTÉSZETE című antológia a napokban jelent meg a párizsi Éditions Francais Reunis kiadónál. A könyv szerkesztője, Jacques Gaucheron, az 1930 és 1940 között írt háború- és fasizmusellenes verseket válogatta a gyűjteménybe.

NARKÓS SOFÓRUK. A mexikói kormány megbízottai azt vizsgálják, hogy az autóbusz- és teherautóvezetők valóban használnak-e narkotikus serkentő szereket, mert több mint száz bejelentés érkezett, hogy a teljesítmény fokozása érdekében a cégek erre ösztönzik alkalmazottait.

A HÁROMSZÁZEZREDIK FOGYASZTÓNAK, Sági József nyolcgérmekes tatabányai bányásznak tegnap szerelte fel az Észak-dunántúli Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat lakásában a propán-bután gázt. Az elmúlt időben jelentősen megjavult Komárom megyében a propán-bután gázellátás, az eddiginél nagyobb ütemben fejlesztési hálózatot a szolgáltató vállalat.

„CSALÁD A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN” címmel kiállítás nyílt tegnap a diósgyőri Vasas Galériában a miskolci Herman Ottó Múzeum képtárának anyagából. A tárlaton — kapcsolódva a gyermekévekhez — felszáz festményt és grafikát mutatnak be.

ÁRVIZ. Az Egyesült Államok délkeleti államában napok óta pusztító árvíz újabb családokat kényszerít otthonaik elhagyására. Mississipp állam fővárosában, Jacksonban, ahol olyan magas a víz, hogy sok ház tetje is víz alatt van, a polgármester azt tanácsolta a lakosságnak, hogy kerülje az elárasztott területeket, mert az áradás kigyókat és alligátorokat is magával sodorhat. Az árvíz tetőzését a hét végére várják.

SZÁNTÓ KOVÁCS JÁNOS-NAPOK kezdődtek Balassagyarmaton a hasonló nevű egészségügyi és óvónői szakközépiskola rendezésében. A négynapos programban a Szegedi Orvostudományi Egyetem szervezési intézetének közreműködésével tudományos konferenciát tartanak az egészségnevelés néhány fontos kérdéséről.

PIPAKIÁLLITÁST nyitottak tegnap a szegedi Tömörkény Művelődési Házban. A cserépből, fafából készült ritkaságok között százévesnél régebbiek is találhatók. Az egyikre például az 1760-as évszámot vésték. Van közöttük egy harminchat centiméteres pipafej is.

LEZUHANT EGY HELIKOPTER a New York mellett fekvő Newark nemzetközi repülőtérén szerdán, nem sokkal a felszállás után, tizennyolc személyrel a fedélzetén. Három utas életét veszítette, a többieket súlyos sérüléssel kórházba szállították.

KIVÁLÓ HATÁRÓR kintüntetésben részesítették a Dráva menti horgászokat. A kintüntetés a MOHOSZ Baranya megyei intéző bizottsága vette át a horgászok nevében. Öten oklevelet és tizenötven emléklapot kaptak a határőrségtől. A horgászati történetében most először részesültek ennyire szép elismerésben a határ vízi horgászok.

PACH ZSIGMOND PÁL akadémikus, a Nemzetközi Gazdaságtörténeti Társaság elnöke és Ráncki György akadémikus csütörtökön Berlinbe utazott a társaság végrehajtó bizottságának ülésére.

KIBÚJTAK AZ ELSŐ KISLIBÁK a székesfehérvári Vörösmarty Termelőszövetkezet keltetőüzemében, ahol az idén tavaszszal hetvenezer naposlibát költenek ki a gépkötölők. A kis állatok légkondicionált gépkocsikon szállítják a Baromfiipari Országos Vállalat libatenyésztő gazdaságaiba. Az első tizenhatezer darabos szállítmányt — gondos osztályozás után — már útnak is indították.

Az elfelejtett fogoly

Az osztrák rendőri szervek megdöbbentő mulasztása foglalkoztatja a közvéleményt és a hivatalos szerveket: a vorbergi Hoehcht városka rendőrségén a vizsgálati cellában szerdán véletlenül rábuktak egy teljesen legyengült fiatalemberre, akit tizenhét nappal korábban bezártak, majd elfeledtek róla.

Andreas Mihavec tizennyolc éves bregenzi fiatalember utasa volt egy személygépkocsinak, amelynek vezetője közúti balesetet idézett elő. A járőr megkérte egyik rendőrtársát, hogy helyezze a vezetőt előzetes letartóztatásba. A közszolgálati kolléga összehívta a személyeket és Mihavecet zárta be a 12-15 négyzetméter alapterületű, ablaktalan, világítás nélküli nedves cellába, majd pedig teljesen elfeledték foglyáról. A tizenhét napig életszomjan sinylőző férfit azonnal a bregenzi kórházba szállították. Erwin Lanc osztrák belügyminiszter elrendelte a súlyos mulasztás haladéktalan kivizsgálását és a büntösök szigorú felelősségére vonását.

ÚJABB ÉRTEKES ÉPÜLETTEL gazdagodott Szombathelyen a vasi múzeumfalva: Nemesbórról egy kéttörkű pajtát szállítottak a megyeszékhelyre, ahol újbóli felépítése előtt tartósítják, vegyszerekkel pácolják, konzerválják falait és fából készült szerkezeti elemeit.

A VÉRALVADÁSRÓL kezdődött kétnapos tudományos tanácskozás csütörtökön Veszprémben az ország különböző kórházaiból, intézeteiből érkezett kutatók, belgyógyászok, kardiológusok, szívbérbérek részvételével.

KETSZAZÓTVEN LITER TEAT lehet egyszerre főzni abban a szamovárban, amelyet a taskentai terület, turszunpulovói kolhozában őriznek. A két méter magas edényben a víz negyven perc alatt forr fel. Az óriás szamovárt tulai mesterek készítették.

AZ IDEI MILÁNÓI VÁSÁRON hazánkat a Hungexpo szervezésében a Technoimpex kábelgépei, valamint az Egyesült Izólámpák képviselik.

JOZEF STURDIK szlovák festőművész 190 alkotásából nyílt kiállítás tegnap a Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központban. A tájképeit és könyvillusztrációit bemutató tárlatot április 29-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

JAPÁN FELÉ TART A CECIL TAJFUN, amely vasárnap és hétfőn súlyos pusztításokat vitt végbe a Fülöp-szigeteken. A tájfun rombolása következtében tizenöt ember életét veszítette, hatvanöt személy pedig elhunyt. A Vöröskereszt szóvivője szerint a Fülöp-szigeteken több mint negyvenezer ember vált hajléktalanná, sokan súlyos sérüléseket szenvedtek.

VLAGYIMIR HATUNCEV, a TASZSZ szovjet hírügynökség vezérigazgatója csütörtökön, életének 63. évében elhunyt. Hatuncev személyében, aki egész életét a szovjet sajtó szolgálatának szentelte, a magyar újságírói társadalom is gyászolja a nemzetközi tájékoztatáspolitikai és sajtó, különösen a hírügynökségi újságírás kiváló szakértőjét, a magyar tömegkommunikáció jeles ismerőjét és nagy barátját.

A GYŐRI ZALKA MATE ALTALÁNOS ISKOLA fél évszázados fennállásáról tegnap megkezdődött ünnepségsorozattal emlékeznek meg az intézmény tanulói és tanárai. Megnyitották az iskola ötvenéves történetét bemutató kiállítást, névadójuk életútjáról szellemi vetélkedőt rendeztek, ma pedig felavatják az iskola emeleti folyosóján a Zalka Máté emlékfalat.

VASARNAP BÉLYEGÁRVERÉS. Színházis blokkpárt, gyermek tévnyomatot, klasszikus magyar sorokat és egyéb ritkaságokat kínál — mintegy félmillió forint értékben — a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetségének hagyományos tavaszi aukciója. Az árverésre kerülő bélyegeket szombaton 9 és 12 óra között tekinthetik meg az érdeklődők. Az árverés vasárnap 10 órakor kezdődik Budapesten, a MABEOSZ Vörösmarty utcai székházában.

SHAKESPEARE-NAPOK kezdődtek csütörtökön Weimarban. Az eseménysorozat fő témája Shakespeare hatása a nemzeti irodalmakra. A program keretében színpadi bemutatókat, előadásokat, vitákat és kétnapos tudományos kollokviumot rendeznek. A weimari rendezvényekre 13 országból — köztük Magyarországról — több mint 1600 külföldi vendég érkezett.

ÚJABB GYÜMÖLCSKRÉM készül az idén a győri Hűtőházban. A hagyományos és igen népszerű sárga- és őszibarackkrémek mellett megkezdtek az almakrém kísérleti gyártását. A későbbiekben paradicsomkrém-gyártással is megpróbálkoznak. Az idén a tavalyinál többet, összesen 400 tonnányi gyümölcskrémet szállítanak a kereskedelemnek.

A VASKORSZAKBÓL, az időszerűségünk előtti nyolcadik századból származó épületek maradványaira bukkantak a brnói járásban. Tvarozna községtől északra egy vízvezeték építése közben.

SZYKSZNIAN WANDA grafikusművész kiállítása tegnap nyílt meg Balassagyarmaton, a Horváth Endre galériában. A lengyel származású művész tárlatán harminchét grafikáját, plakátját és könyvillusztrációját tekintheti meg a közönség.

AGYONLÖTTÉK a politikai rendőrség (DIGOS) egyik ügynökét, a huszonöt éves Andrea Compagnat tegnap Milánóban a terroristák. A férfit lakásából kijűrték támadták meg, miközben gépkocsija felé tartott. A merénylők elmenekültek. Később két terroriszervezet is vállalta a merénylet elkövetését: a „Kommunizmusért harcoló fegyveres proletárok” és a „Vörös brigádok”. Római vélemények szerint mindkét „forradalmi” címke mögött jobboldali és szélsőjobboldali erők húzódnak meg.

MAGYAR NAPOK kezdődtek tegnap az NDK-beli Wismarban. A programon magyar népművészeti kiállítás, a jelenkori magyar irodalmat bemutató est, hazánk gazdasági életével foglalkozó előadás és magyar gyermekfilmek vetítése szerepel. A gazdag eseménysorozat a jövő hét végén nagyszabású gálaesttel fejeződik be, amelyen magyar népi táncművészek vesznek részt.

Szakasits Árpádné hamvainak áthelyezése

Kegyeletes gyászszertartással helyezték át csütörtökön az 1954-ben elhunyt Szakasits Árpádné Grósz Emma, a magyar munkásmozgalom régi harcosa hamvait a Rákócseresztúri temetőből a Farkasréti temetőnek a Szocialista Hazáért Erdemrenddel kitüntetett elhunytak kolombáriumába. Ennek falán koszorút helyeztek el a Magyar Nők Országos Tanácsának, a Magyar Vöröskereszt országos vezetőségének képviselői és a család tagjai.

Hobbivonat a Fertő tó körül

Megtette első idej útját csütörtökön a Fertő tó körül a hobbivonat, amely Ausztriából szállítja Magyarországra a romantikát kedvelő turistákat.

Az első út részvevői osztrák és Ausztriában működő külföldi utazási irodák képviselői, valamint újságírók, rádió- és tv-rporterek voltak. A század elején készült mozdonyból és kocsiokból álló szerelvény Fertőújlaknál jött át a határon, végállomása pedig Fertőszentmiklós volt. Fertődön az Eszterházy-kastély, Nagycenken a Széchenyi-emlékmúzeumot tekintették meg a vonat utasai. Lovasbematató, folklórműsor is színesítette a programot, amely soproni városnézéssel fejeződött be.

Az idegenforgalmi programot közösen bonyolítja le a magyar — osztrák érdekeltségű Győr—Sopron—Ebenfurti Vasúti Részvénytársaság és az osztrák Blaguss Utazási és Autóbusz Vállalat.

A brüsszeli merénylők a bíróság előtt

Egy brüsszeli bíróság csütörtökön megkezdte a brüsszeli repülőtérén elkövetett terrorista merénylet tettesének felelősségrovonását. A bíróság épületében csupán az egyik vádlott, a 25 éves Khaled Dyekh Dokh jelent meg. Társa, Yvesine Rad Mohmood, akit az izraeli biztonsági szolgálat egyik embere a vállán megsebesített, s akit az egyik brüsszeli börtönkórházban megoperáltak, a kórházi ágyon közelítő személyi adatait. Mindkettőjükön irami útlevélet találtak.

A védelmet hivatalból kirendelt ügyvéd látja el. A bírósági eljárás gyilkossági kísérlet vádjá alapján folyik.

Súlyos karambol

Heves megyei tudósítónktól. Súlyos baleset történt szerdán a Heves megyei Füzesabony közelében, a 3-as főközlekedési, valamint a 33-as út kereszteződésében. Simon Viktor autóbuszvezető, komlói lakos úgy hajtott rá a 3-as útra, hogy összeütközött egy betonpaneleket szállító tehergépkocsival, amelyet Agod László tiszavasvári lakos vezetett. A karambol következtében az autóbusz felborult. Negyvenöt utasa közül három súlyos, negyet pedig könnyű sérüléssel szállították kórházba. A sérült utasok állapota a kórház csütörtöki jelentése szerint változatlan, nem súlyosbodott. A rendőrség a vizsgálatot folytatja.

(X) APRILIS FOTÓHONAP! Fotóamatőrök részére FOTÓSETAT TARTUNK Szentendrén, április 22-én, vasárnap. Találkozás 9 órakor a HEV Batthyány téri végállomásánál. A FOTÓSETAN készített és a helyszínen KIDOLGOZÁSRA ATADOTT fekete-fehér FILMEK HELYETT — amennyiben előhívást és egy-egy darab A/2, vagy A/4 méretű, automatával készült kidolgozást is kérnek — DIJTALANUL ADUNK AZONOS MENNYISÉGŰ 24x36-os kazettás, vagy 6X9-es fekete-fehér FORTE FILMET, és a kidolgozás összegéből húsz százalék engedményt adunk. FOTOTERT.

Tökés munkaerőpiac

Éleződő helyzet

A közelmúltban az OECD illetékes igazgatósága tanulmányt készített a fejlett tökés országok munkaerőpiacának várható alakulásáról 1990-ig. A tanulmány az OECD-országokban végbe ment demográfiai változásokból indul ki, amelynek legfontosabb jellemzője a népesség növekedési ütemének jelentős mérséklődése. Kanadában, Franciaországban és az NSZK-ban például az ütem a történelmileg békeidőben tapasztalt legalacsonyabb és egyes években Ausztriában, NSZK-ban és Angliában a népesség abszolút számokban véve is csökkent.

A folyamat alapvető oka az, hogy a születési ráták csökkenése olyan méreteket öltött, amely az NSZK-ban példátlan: a halálozási arányszám 1972 óta meghaladja a születési arányszámot! A tanulmányból kiderül, hogy a szerzők e tendencia megváltozásával nem számolnak 1990-ig. A születési arányszám az NSZK-ban a jövő évtized végére is 1,1 százalék körül lesz (a hatvanas évek közepén regisztrált 1,7-1,8 százalékkal szemben), miközben a halálozási arányszám a vizsgált időszak alatt emelkedni fog és közel lesz az 1,5 százalékhoz. Hasonló folyamat prognosztizálható Hollandia esetében. A tanulmány szerzői megjegyzik, hogy a halálozási arányszám hosszú idők alatt is nagyjából változatlan, tehát biztosabban prognosztizálható, a születési arányszám viszont meglehetősen változó, előrebecslése tehát csakis bizonytalanabb lehet.

A népesség változásának harmadik eleme a be- és kivándorlás, ennek jövőbeni szerepét a tanulmány csökkönőnek ítéli meg, mivel — a munkaerőpiac védelmében — az egyes nemzeti kormányok korlátozzák a vendégmunkások beáramlását.

A népességre vonatkozó előrejelzéseknél sokkal megbízhatóbbak azok a prognózisok, melyek a munkaképes korú lakosság

1990-es várható alakulására vonatkoznak. (Erthető: akik 1990-ben dolgozni fognak, azok mostanáig már megszülettek). A tanulmány szerzői a munkaképes korú népesség folyamatos növekedését várják, 1990-ben a népesség nagyobb aránya lesz munkaképes korban, mint 1975-ben. Az eltartott gyermekek aránya viszont — ezt mutatják a születési arányszámok — csökken. Ez elenyésző fogja az idős korú népességnek az össznépeséget meghaladó növekedését; dinamikusan emelkedik majd a 80 éven felüliek száma.

A prognózis érdekes társadalmi jelenségre is rávilágít, a foglalkoztatottak aránya a nők között 1990-ig tovább emelkedik. 1950-ben a munkaképes korú nők mindössze 40,6 százaléka dolgozott névlegesen az OECD-országokban, a lista alján — nyilvánvalóan társadalmi okokból — 17,6 százalékkal Spanyolország áll. (Japánban és Finnországban az arányszám akkor is már megközelítette a 60 százalékot.) 1975-re a fejlett tökés országok átlaga 46,2 százalékra emelkedett és a tagországok közötti különbségek is némileg mérséklődtek. 1990-re a nők részvételi aránya a 24 OECD-tagállam közül négyben (ezek az északi országok) 70 százalék felett lesz.

A változó prognózis alapján levonható következtetések elsősorban nyilvánvalóan a foglalkoztatási politikára vonatkozik. Az OECD szakértői szerint tehát növekedni fog a munkaalkalom iránti kereslet, ennél fogva minden bizonnyal éleződni fog a munkanélküliség kérdése a fejlett tökés országokban. A gazdaságpolitikával szemben megfogalmazott politikai követelményrendszerben pedig várhatóan a munkaalkalmak teremtése — illetve a munkahelyek megőrzése — központi helyet foglal el.

G. Gy. — Sz. P.

A magma melegével

Geotermikus energiakészleteink — Nem a fúrásról múlik

Ritkán gondolunk rá, de így igaz: a víz általában nem száz Celsius-fokon forr. Csupán abban a speciális esetben, amikor a légnyomás egy atmoszférára — azaz a Föld felszínén. De kétezer méter mélységben, ahol már kétszáz atmoszférányi nyomás uralkodik, a százfokos víz még nem forr — csak forró. Mégpedig jóval forróbb, mint másutt. A magyar medence alatt ugyanis a földkéreg 8—10 kilométerrel vékonyabb az átlagosnál, a magma melege a felszínhez viszonylag közelebbi rétegeket jobban átmelegíti. Nálunk ugyanolyan hőmérsékletű meleg vízért alig több, mint fele mélységbe kell lefúrnunk, mint általában a világon. Melegebbek a kőzetek és melegebbek a pórusaikban, repedéseikben megbúvó mélysegi vizek — ez a hőtartalom az úgynevezett geotermikus energia. Amely energia — dr. Boldizsár Tibor, a vízbányászat egyik jeles szakértője szerint — akkora ebben az országban, amekkora hőt csak kétmilliárd tonna szén, azaz nagyjából nyolcvanévi széntermelésünk elégetése révén nyerhetnénk.

Az Energiafelügyelet egyik tanulmányában viszont Szabó Kornél és Varga Géza így fogalmaznak: „Hatalmas, olcsó geotermikus energiakészleteink kihasználatlansága és energiaszükségletünk egyidejű létezése olyan egyre növekvő ellentmondás, amelynek a megoldása nem várható sokáig magára.”

Noha vasokos tévhit, miszerint a geotermikus energia hasznosítása mindössze abból állna, hogy kutakat kell fúrni, kétségtelen, hogy maga a vízkutatás, a vízbányászat kulcsszerepet játszik, játszhat a dolgok menetében. Kiváltképp, hogy — az említett tanulmány szerint — nem elegendő a hazai kútfúró kapacitás.

Dr. Pataki Nándorral, a Vízkutató és -fúró Vállalat igazgatójával beszélgetünk.

— Magyarországon nagy hagyományai vannak a hévízhasznosításnak. Fürdőink híresei, s van már jó néhány hazai példa energetikai alkalmazásra is: lakótelepek fűtését, melegvíz-igényét, növényházak hőigényét fedezi a termálvíz. Lehetőségeinkhez képest mégis, mintha elmaradtunk volna?

— Való igaz, hogy korán kezdtük. Még az 1860-as években a harkányi és a margitszigeti kúttal. Száz éve múlt, hogy a Városligetben a Széchenyi-fürdőt kiszolgáló első igazi mélyfúrást Zsigmond Vilmos bányamérnök

lemélyítette. Az akkori európai technikát meghaladó eredmény volt ez, noha 1868-tól éppen tíz évig tartott a fúrás.

— Ma mennyi idő kell egy kút lemellyítéséhez?

— A mélységtől függ. Egy 2500 méteres kút három-négy havi munka. Nos, az első kutakat a század első évtizedeiben néhány artézisvíz-fúrás követte, ezekhez jöttek a két világháború között az olajat, gázt kutató, de csupán jó minőségű vizet feltáró fúrások. A vízkutató mélyfúrák száma a felszabadulás után növekedett gyorsabban ütemben, kiváltképp a hatvanas években, amikor a kutatást az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság és az Országos Vízügyi Hivatal fejlesztésre szánt összegekkel támogatta, a tévesek meg az alkalmazásra kaptak állami támogatást. Ebben az időben már a kutak jelentős részét hőhasznosítás céljából fúrtuk. Aztán a hetvenes évek elejére elfogyott a pénz. Külföldön, a szocialista országokban és a termálenergia használatában szintén előjáró Franciaországban kerestünk munkát. Csehszlovákiával hosszú távú szerződést kötöttünk, ma is két berendezésünk fúr Szlovákiában.

— Ezek szerint, nem igaz, hogy a geotermikus energia intenzívebb hasznosításának a szűkös fúrási kapacitás vet gátat?

— Kétségtelen, hogy 1975. után, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy az olajárak már soha nem csökkenhetnek a korábbi szintre, nos akkor nőtt meg az érdeklődés a geotermikus energia iránt. Pillanatnyilag összesen hat fúróberendezésünk van, a harmadik negyedévben érkezik Romániából a hetedik, egy 2500 méter mélység kapacitású. Inkább az a gondunk, hogyan fogjuk tudni kihasználni ezeket a nagyértékű berendezéseket, hiszen az igények megint csökkenni fognak. Nincs elég megrendelés. Jelenleg mindössze egyetlen kútra van szerződésünk, a 2500 méteres mélység-kategóriában.

— A geotermikus energiáról többször írtam már, több szakemberrel beszélgettem. Azt tapasztaltam, vannak a témának megszállottjai, és vannak valóságos ellenzői. Nem ez hátráltatja a gyorsabb haladást?

— Szerintem ez elsősorban gazdasági probléma — a viták is ebből adódnak. A magyar „átlagkút” óránként 90 köbméter 90 Celsius-fokos vizet ad. Ez évente nagyjából ezernyolcszáz tonna olajnak felel meg. Ha csak fűtésre használják, akkor három, ha több célra is, akkor két év alatt térül meg. Tehát megéri. Csak hogy a beruházási költségek néha negyedével is meghaladják a hasonló, de szénhidrogénfűtésű létesítmények költségeit, s köztudott, hogy beruházásokra most nehezebben jut. Aztán: a geotermikus energiát helyben kell hasznosítani, és ez technikaiilag nemcsak annyival áll, hogy lefúrák a kutak, felépítik a szükséges berendezéseket és kész. A fenntartás is több, költséges feladattal jár, a vízkő kiválástól a homokbeáramlásig, a gázosodástól a környezetszennyezésig sok problémát kell megoldani. Ezeket csupán azért sorolom, hogy érzékeltessem: összefüggéseiben, komplex módon kell vizsgálni a felhasználás lehetőségeit. Egyelőre az alig több, mint félezer termálkút majdnem tíz százaléka ideiglenesen le van zárva, s a működők csaknem felét csupán fürdők használják. Azt hiszem ez is bizonyítja: nem a fúrásról múlik...

Trömböczky Péter

Címzett: a helyiipar

Hiánycikk-kiállítás Szegeden

Mákörölő, füstös, kéziszerszámok — közműtermékek példái a gazdaságos termékszerkezetre való átváltás és a belkereskedelmi igények között mutatkozó ellentmondásnak. Sorolhatnánk még hosszan azokat a kisebb értékű, ám fontos apróbb árukat, amelyeknek gyártása nem fizetődik ki a nagyiparnak, és olykor importálásuk is nehézségbe ütközik.

Immár hagyományossá váltak a kereskedelem termelészervező munkájának keretében a hiánycikk-kiállítások. Ugyanílyen láthatnak a szakemberek e napokban a szegedi Bartók Béla Művelődési Központban. A kiállítás elsősorban a helyi iparnak szól, ezen belül pedig Csongrád megye kisebb üzemait, ipari szövetezeteit próbálja rábírni a Vidia Nagykereskedelmi Vállalat által összeállított listán szereplő cikkek „megszerettetésére”. „Kérjük, hogy a termelés fokozásával és szerződéskötéssel já-

ruljon hozzá a hiánycikkek megszüntetéséhez, az áruválaszték bővítéséhez és a megyei lakosság ellátásának javításához” — olvashattuk a meghívón. E fontos feladatok megoldása a valóságban nem egyszerű — olykor mást kíván a nagyipar vagy az export érdeke.

Az ehhez hasonló gondokról tanácskoztak a kiállítás szegedi megnyitása után a Csongrád megyei kereskedők és termelők, a tanács, valamint a Belkereskedelmi Minisztérium képviselői. A bemutató hasznát bizonyítja, hogy a tanácskozás után gyártóra talált például a szigetelés-eltávolító, a fokhagymaprés és kiderült, hordót sem kell importálni. Ezek a termékek többnyire a jövő évben kerülnek a boltokba. Reméljük, hogy az elkövetkező napokban még több szerződést kötnek és a mákörölő, a lópatkószeg, vagy a kaszaűllő sem marad kiállítási tárgy.

— elek —

IKR-technológiával és munkagéppel

Magyar kukorica Lvovban

Az idén már csak magyarországi kukoricahibrideket vetnek a szovjetunióbeli Lvov megye kukoricaföldjein. Azokat a fajtákat termelik, amelyeket a Bábolnai Iparosüzem Kukoricatermelő Közös Vállalat ott végzett több éves fajtaösszehasonlító kísérletei alapján a helyi szakemberek az IKR-rel közösen választottak ki. Az IKR-technológián kívül munkagépeket is kölcsön ad a vállalat. Az erről szóló szerződést csütörtökön írták alá Lvov megye

mezőgazdasági vezetői, az IKR közös vállalat, a Traktorexport szovjet külkereskedelmi vállalat és az Intercooperation Kereskedelmfejlesztési Rt. képviselői.

A helyi laboratóriumi vizsgálatok alapján a technológiát is adaptálta az IKR, és szakemberei a helyszínen nyújtanak skatancsot. Az év során a rendszer bábolnai iskoláján a szovjet kolhozok és szovhozok több mint 100 dolgozójával ismertetik meg technológiájuk speciális tudnivalóit.

Budapest, Prága, Belgrád

UVATERV-

találmányok sikere

Tudósítónktól.

Az Ut-, Vasútervező Vállalat tegnap megtartott sajtótájékoztatóján Skoda Lajos igazgató értékelte az elmúlt év újításait, találmányait és a dolgozók műszaki, tudományos kutatómunkáját. A beszámolóban elhangzott, hogy 1978-ban megközelítette a 10 millió forintot a licencdíjbevétele. Ez kétszerese a IV. öt éves terv találmányainak és újításainak értékesítéséből származó összegnek. A tavaly beadott találmányokból hatot belföldön és huszonekettőt külföldön értékesítettek.

A legfontosabb találmányokat Európa több városában hasznosítják. Így a budapesti metrónál tíz kilométeres, a prágainál több mint kilenc kilométeres alagútszakaszt, valamint a Belgrád alatt vezető 6,3 kilométer hosszú nagy vasúti alagútát előre gyártott vasbeton elemekből építették. A találmány kidolgozása ez esetben szintén az UVATERV dolgozóinak nevéhez fűződik. A sokszög alaprajzú magasépítmények is új, már szabadalmazott módszerrel készülnek a jövőben. Többek között a moszkvai nyári olimpia közvetítésébe 1980-ban bekapcsolódó 180 méter magaságú kékesi tv-adótorony is a síklapokból álló acélzsutablás technológiával készül.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Jugoszlávia gazdaságának megszilárdításáért

A jugoszláv kormány újabb intézkedéseket hozott az ország gazdasági helyzetének megszilárdítására. Petar Kasztics szövetségi pénzügyminiszter bejelentette, hogy a „beruházási láz” csökkentése végett a bankhiteleket új feltételekhez kötik. A bankok a jövőben adminisztrációs célokra egyáltalán nem folyósíthatnak kölcsönt. Bankhiteleként legfeljebb a befektetendő összeg 20 százaléka biztosítható a fűtőolajjal működő hőerőművek, 50 százaléka a nem gazdasági jellegű objektumok. 40 százaléka az import nyersanyagot használó üzemek építéséhez. Szigorítják a személyi kölcsönök folyósítását is. Egy másik kormányhatározat a veszteséges vállalatok helyzetével foglalkozva kimondja, hogy a ráfizetéssel gazdálkodó üzemek kollektíváinak jövedelme az adott gazdasági ágazat nyereséggel termelő üzemekben kifizetett keresetnek csak háromnegyed részét érheti el.

Az EGK-kínai vegyes bizottság nem ül össze

A kínai-közös piaci vegyes bizottságnak május 3-án kellett volna megkezdnie első tanácskozását Pekingben. Közös piaci körökből közzölték, hogy a találkozózt „bizonytalan időre” elhalasztották. Az EGK miniszteri tanácsa és bizottsága két kérdé-

ben nem volt hajlandó mindeddig teljesíteni a kínai kívánásokat. Az egyik Pekingnek az a kérése, hogy vegyék fel a különleges kiváltságokat élvező fejlődő országok listájára, ami minden, a Közös Piac országába, exportált kínai áruknak jelentős vámkedvezményt biztosítana. A másik: Kína sokkal nagyobb mennyiségű textilárut szeretne Nyugat-Európába exportálni, mint amennyit a Közös Piac hajlandó a nyugat-európai válság miatt beengedni. Értésülések szerint elsősorban a francia kormány emelt kifogásokat a kínai kívánásokkal szemben.

A dollár helyett

A Közel-Keleten kezdeményezik az arab pénzügyi rendszer létrehozását, hogy a dollárt, mint az olaj elszámolási egységét más valutával váltsák fel.

Irán nyersolajtermelése

A Pars iráni hírügynökség közlése szerint Irán átlagos nyersolajtermelése az utóbbi hónap folyamán napi 3,6 millió barrel volt, ebből napi 2,9 millió barrel került exportra. Az iráni nemzeti olajtársaság (INOC) 1979. március derekától sok külföldi társasággal kötött olajeladási szerződést, kilencharvi szállítási időpontra. Az olajtársaság partnereinek jegyzékéből törölték a Dél-afrikai Köztársaság, Rhodesia és Izrael összes vállalatát.

Tempó

A szemközti gyárfal előtt feltűnedező mesterember a múlt hét keddjén állt munkába. De miket is beszél? Felvonult két vödörrel, néhányszor elvételt a felszabadulás évfordulóját elérte felirat előtt. Méricskelt, sétálgatott. Egy ecsettel akkurátusan átkente a kerítésen húzódó szalagfeliratot. Majd amikor az éles kaparókanállal nekikezdett volna a régi ünnep emlékéit idéző felirat eltávolításához, dél lett. Délután már vissza sem jött.

Szerdán tíz óra körül látott munkához, vizezett, vakargatott, sepegt. Másfél órával később, amikor a fal kétharmadáról sikerült eltávolítania a betűket, szétvitotta kényelmes tábori székét és jóízűen szalonnázni kezdett. Délután már csak sütkérezett.

Csütörtökön nem dolgozott, pénteken azonban sikerült befejeznie a vakarást. Szombat és vasárnap munkaszüneti nap. Hétfőn délután viszont már tíz órakor ott totyogott a fal előtt és meszelt. Közéle a munka ünnepe. Minden jel erre mutat.

Legfőképpen a tempó nem.

b. p.

Szarvasbika ugrott az autó elé

Tudósítónktól

Különös és majdnem végzetessé váló kalandban volt része Mátrafüred és Mátraháza között az IR 27-27-es rendszámú Volkswagen vezetőjének, a gyönyörű lakos Ács Józsefnek. Az erdő sűrűjéből egy váratlan pillanatban hatalmas szarvasbika ugrott a kocsira. A vezető, hogy elkerülje az ütközést, féltartotta a kormányt. Az autó az ütemi árokba borult és kigyulladt. Vezetőjének, szerencsére, épségben sikerült kimászni a lángoló autóból. A szarvasbika mindezt végignézte, majd — mint aki jól végezte a dolgát — távozott a helyszínről.

Halálos balesetek

Kiskunhalas belterületén Vas Lajos 25 éves gépkocsivezető, balotaszalási lakos tehergépkocsival elütötte Megyesi István 85 éves nyugdíjas, kiskunhalasi lakos kerékpárost, aki a helyszínen meghalt. A vizsgálat szerint a tehergépkocsi vezetője nem tartott kellő távolságot a kerékpáros kikerülésekor. Vas Lajos vezető engedélyt a rendőrség bevonta.

Nógrád megyében, Kishartyán külterületén Tresó Mária 30 éves felügyelő, balassagyarmati lakos személygépkocsijával megcsúszott az úttesten és áttért a meténtráti szelvény bal oldalra, ahol összeütközött a vele szemben haladó motorkerékpárossal. A motorkerékpár vezetője, Kukucska János 27 éves segédmunkás, soshartyáni lakos meghalt.

Vas megyében, Rábapályán belterületén egy kanyarban Pukler Ferenc 49 éves gépkocsivezető, helyi lakos tehergépkocsival áttért az úttest bal oldalára és összeütközött a vele szemben haladó tehergépkocsival. Pukler Ferenc meghalt, két utasa könnyű sérülést szenvedett.

Veszprém megyében, Devescer külterületén egy személygépkocsi elütötte Illés László 65 éves nyugdíjas, devescéri lakost, aki a kórházban meghalt.

Veszprém külterületén Jánka Gábor 24 éves előadó, csopaki lakos személygépkocsijával előzés közben áttért az úttest bal oldalára, és összeütközött a vele szemben haladó személygépkocsival, majd egy álló személygépkocsinak is nekiütközött. Jánka Gábor meghalt. A másik személygépkocsi vezetője és egyik utasa súlyos sérülést szenvedett.

Pest megyében, Hernád közég belterületén Simári János 28 éves gépkocsivezető, örkenyi lakos motorkerékpárral az úttest szelvény elől kilyvigatott autóbussznak ütközött és meghalt.

Növekvő felhőzet

Várható időjárás az ország területére ma estig; időnként erősen megnövekszik a felhőzet, több helyen lesz zápor, zivatar. Időnként megjelenik a változó irányú szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet északnyugaton 13-17, máshol 17-21 fok között alakul.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 320 centiméter volt.

Befejeződtek a szerződéskötések

Sok zöldség, kevesebb gyümölcs

A termékek döntő többségénél az igényekhez alkalmazkodik a szerződésekkel lekötött ármenyiség — ez állapítható meg egy, a MEM-ben készült jelentésből.

A szerződéskötéseket megelőző tárgyalásoknál a legtöbb vita idén is a zöldség körül volt. Bizonyos zöldségfélék hiányoznak a termelői kínálatból, másokból pedig túlságosan sokat akarnak értékesíteni az üzemek. A feldolgozó és felvásárló vállalatok néhány zöldségfajtából csökkentették a felvásárlási előírán-

tot; főleg fejes káposztából, gyökérszöszvényből és vöröshagymából.

Figyelmeztető, hogy a felvásárlók egyes cikkeknél magasabb termésátlagot terveztek, mint a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium. A konzervipar például paradicsomból 15 százalékkal magasabb termésátlagot „kalculált”. A zöldpaprika-előírányzat csakis úgy teljesül, ha hiánytalanul elérik a tervezett hozamot.

Burgonyából a kereskedelem

némileg csökkentette az igényt. Néhány nagyobb burgonyatermelő központban azonban — saját kockázatokra — a szerződésen felül mintegy 1000 hektáron burgonyát ültetnek, gondolva arra, hogy esetleg mégis lesz piac ennek a terménynek.

A tervek szerint az alma képezi a gyümölcsfelvásárlás 60 százaléka. Néhány keresett gyümölcsből a kereslet nagyobb lesz, mint a kínálat, almából és körteből zavartalanul ígérkezik az ellátás.

MAGYAR—LENGYEL barátság napot rendeztek tegnap Vas megyében, a Hazafias Népfőiskolai Bizottsága szervezésében. Szombathelyen délelőtt a kenyérgyárban magyar—lengyel baráti találkozóra került sor. A Savaria Filmszínházban lengyel idegenforgalmi kiállítás nyílt.

MOSZKVAI CSILLAGOK címmel tavaszi kulturális fesztivált rendeznek május 5-től 13-ig Moszkvában. Az idei kulturális seregszemlén moszkvai, leningrádi, rjazanyi, azerbajdzsáni, litvániai, moldáviai, burját és udmurt művészek előadásában gyönyörködhet a közönség.

AZ ILLATOS FÖLDIEPER szedését megkezdte Csongrádban. A szatmari Finn—Magyar Barátság Tsz munkágy sátraiban láttak először munkához, s a gazdaságban tizenöt fölhasznált területet telepítettek be a gyümölcscsészével.

ISMÉT MEGJELENIK Lima utcáin a peru kommunista központi lapja az UNIDAD, és újra kiadják az El Tiempo című folyóiratot is. A katonai kormányzat három és fél hónappal ezelőtt több naplót és folyóiratot azzal az indokkal tiltotta be, hogy a sztrájkokat támogatják, s az intézkedés ellen az újságírók éhsztrájkba kezdtek.

VADASPARKOT nyitnak meg április 29-én a látogatók előtt Budaörs határában. A Budaörsi Állami Erdő- és Vadgazdaság dolgozói két évig készítették elő a háromszáz-húszöt hektáros területen a különböző vadfajokat bemutató parkot. A 22-es autóbusszról a Szarvas csárdáig megállónál kell leszállni, s a Fodor-szantatóriumtól jelzőtáblák vezetnek a helyszínre.

ÚJ TELEPHELYET helyeztek üzembe tegnap Salgótarjánban a Tiszántúli Gázszolgáltató és Szerelő Vállalat. A tizenegymillió forintos beruházásból kétszintes üzemviteli épületet, ötszáz négyzetméter műhelyt, raktárakat, szociális helyiségeket építettek.

AZ ALLATVILÁG című magazin színes programsorozatát rendez április 29-én, délután két órától május 1-én, este 6 óráig a Városi Sportcsarnokban, a Körszínházal szemben, a büfé mellett. Ugyanaznap 14 órakor Kedvenc állatokkal címmel aszfaltverseny lesz a kis sportpályán, 30-an délelőtt 10 órakor Barátaink az állatok című rajzversenyt rendezik meg, az nap délután Rikancsverseny, majd Majomparádé címmel Böbe majom előadása lesz a szabadtéri színpadon. Munkakutya-bemutató és -verseny látható a sajtotudvaron és a szabadtéri színpadon től területen május 1-én, fél 11 órakor. Böbe majom rajzából és festményéből lesz még kiállítás, s egy előadás délután 2 órakor, amelyen egy csimpánz, egy pávián és egy óriáskigyó is „közreműködik”.

ÚJ AUTOSZERVIZ építését kezdték meg Kazincbarcikán. Az évi százezer óra kapacitású korszerű létesítményhez a Borsod megyei Tanács huszonháromezer forintot, vissza nem térítendő támogatást nyújtott a szolgáltatásfejlesztési alapról.

FELEKEZETI VERBOSSZÓ következtében tizenhárom megbeszéltek szerdán Mexikóban Oaxaca város mellett egy faluban. A protestáns lelkészek riasztották a hatóságokat, mert százhuszonöt katolikus botokkal, hosszú nádvagó késekkel és kövekkel rátámadt egy gazdaságra, ahol hatvan protestáns család él. A vita a föld megosztása körül éleződött ki.

(X) A MAV Szimfonikusok I. fagott állására 1979. május 17-én, 12.30 órakor a Budapest VIII., Múzeum utca 11. szám alatti próbateremben próbatételeket tart. Jelentkezés írásban május 16-ig: Budapest VIII., Múzeum utca 11., 1088.

A MAGYAR—FINN baráti klub lahti vendégeket fogadott tegnap Pécsen. Marja Leene Koskela tanárnő és férje Matti Koskela képzőművész, a finn—magyar társaság lahti szervezőinek egyik vezetője látogatott el a Hazafias Népfőiskolába.

SIMONE DE BEAUVOIR francia írónt az európai irodalomhoz nyújtott jelentős hozzájárulásáért osztrák állami irodalmi díjjal tüntették ki.

OLASZORSZÁGI KÓRUS adott nagy sikerű hangversenyt este Esztergomban, a Petőfi Művelődési Központban. A Labor Műszerepári Művek Balassa Bálint Kórusának meghívására érkezett San Giovanni Valdarno együttes részt vesz a Vándor Sándor fesztiválon is.

AZ ORSZÁGOS DIÁKNAPOK szignálja szombaton és vasárnap hat városunkban hangzik fel. A szakközépiskolások és szakmunkástanulók nagy seregszemléjén, a legújabb vendéglátó házigazda Székesfehérvár lesz. Az ide látogató ezerötven diák megtekinti a gorsiumi ásatásokat, kirándul a Velencei-tóhoz, találkozik Fejér megyei művészekkel.

ORCHIDEAGYŰJTEMÉNY. Mintegy ötven ország társintézményeivel cserél rendszeresen növényi magvakat, dugványokat a szegedi József Attila Tudományegyetem füvészkertje. A napokban a több mint ezer növény magját és harminc tő orchideát kapott Havannából.

A KLM holland légitársaság közölte, hogy május 1-től hét százalékkal emeli legújabb nemzetközi járatán a velditdíjakat. A társaság vezetője a velditdíjak drágítását az üzemanyag árának emelkedésével indokolja.

BURGONYATERMESZTÉSI TÁRSULÁS alakult tegnap a Szabolcs-Szatmár megyei Pátróiban.

A PÓVÁROSI VÍZMŰVEK szakemberei az éjszaka folyamán kijavították azt a 2000 méteres nyomócsövet, amelyet egy munkagép rongált meg szerdán a csepeli Arpad utcai lakótelepen. Így az Arpad utca—Ady Endre út—Duna utca határolta területen ismét helyreállt a vízszolgáltatás.

AZ IDEI TÁBOROZÁSI SZERZŐK hét végén kezdődik meg. Országsszerte huszonnégy kemping nyitja meg kapuit. Különösen élénk a készülődés a budapesti római-parti táborban, ahol az első sátorlakók NDK-beli és holland turisták lesznek.

A MAHART ÉRTESETI az utazóköröset, hogy a Budapest—Bécs—Budapest között menetrend szerint — vasárnap kivételével — naponta közlekedő szárnyashajójáratát április 30-án megindítja. Személyhajójáratát május 1-től a nyári menetrend szerint közlekedtetni, valamint a naponta menetrend szerint közlekedő budapesti setahajójáratát május 1-vel megindítja.

AMICUS POLONIAE. Az Interpress több nyelven megjelenő Polska című folyóiratának szerkesztője Balássy László írónak és fiának, Balássy Péter Pál műfordítóknak, a lengyel kultúra magyarországi népszerűsítésével szerzett érdemeikért, valamint lengyel szerzők műveinek magyarra fordításáért az Amicus Poloniae szerkesztőjei érdemremet adományozta.

SS-TALÁLKOZÓK. A volt néci SS-egységek tagjai évente mintegy négyszáz találkozó tartanak az NSZK-ban. A napokban egymás után gyűltek össze a Totenkopf (Halálfej) hadosztály, a Deutschland, a Das Reich és a Viking páncélos ezred kidermesült katonái.

Konferencia a gyermekekért

A gyermekek a második világháborúban — ez a témája annak a nemzetközi tudományos konferenciának, mely a nemzetközi gyermekkeretében tegnap nyílt meg Varsóban. A tanácskozáson elsősorban a gyermekek és az ifjúság ellen a hitleristák által elkövetett bűncselekményekkel foglalkoznak. A második világháború idején 13 millió gyermek vesztette életét, köztük több mint kétfélmillió lengyel.

Pécsi szerelők bravúrrja

A lakók átaludták a vízhiányt

Száz dolgozóval, korszerű technikai eszközök bevetésével nagyszabású összpontosított karbantartást hajtott végre a csütörtökre virradó éjszaka a Pécsi Vízmű, a város egyik „legkényesebb” térségében, az egyetemi klinikát, a szülészeti, a gyermekkorházat, a kollégiumot és 3500 lakást magában foglaló szigeti városrészen. A terv szerint este nyolc órától hajnali négyig kellett megoldani az együttesen több mint negyven kilométer hosszú vízvezeték kiürítését, átvizsgálását, mosását, a hibák kijavítását, a vízórák cseréjét. Az akció sikerült: az érintett családok szinte átaludták a vízszolgáltatási szünetet.

A Pécsi Vízmű három év óta minden esztendőben nagykarbantartással készül fel a nyári csúcsgazdálkodási időszakra, hogy a közismerten vízvesztéssel meckeljáró városban megelőzze a műszaki hiba miatti vízvesztés veszélyét. Ezalatt fejlesztették ki ezt a koncentrált karbantartási módszert, és szerelték be az ehhez szükséges berendezéseket, eszközöket.

Az idei akció újdonsága egy nagy nyomású medencemű volt. Ennek felhasználásával tisztították ki a térség vízhálózatához tartozó 1500 köbméteres mákari víztározót is. Újszerű volt az is, hogy ipari tv-kamera segítségével egyidejűleg végezték el a csatornahálózat vizsgálatát, karbantartását. Ahol kellett, csatornabúvárok is segítettek a munkát.

Egyesült Államok

Rohamosan nő a benzin ára

Az Egyesült Államokban folytatódik a benzin árának rohamos emelkedése. Csupán az utóbbi tíz hétben New Yorkban a benzin 25 százalékkal drágult. 1979 első negyedében legalább 13 százalékos lehet az infláció üteme. Általános az a vélemény, hogy a nagy olajmonopóliumok mestersegesen idézik elő a benzinhiányt, hogy ezáltal az árakat emelhessék és nagyobb hasznot vághassanak zsebbre.

A képviselőház kereskedelmi albizottsága szerdán elutasította Carter elnök legújabb energiatakarékossági javaslatát, amely a benzintartalékok vérszes csökkentésére esetire kívánt intézkedéseket tenni. Ez volt Carter negyedik elutasított vagy gyökeresen módosított energiatakarékossági javaslata. Az eddig elutasított tervezetek a benzintartalékok vérszesének esetén feljogosította volna az elnökött arra, hogy bevezesse a jegyrendszert a benzinelesztásban. Emellett elutasították a szervizállomások hétvégi zárva tartását, a fényreklámok takarékosabb használatát és a szigorúbb ellenőrzését. Jövőhagyaték viszont egy tervezetet, amelynek alapján a nem lakóházul szolgáló épületek fűtését, a hőfok szabályozását a jövőben nagyobb mértékben ellenőrzik.

HALÁLOZÁS

ÖZV. HAINITSCH KÁROLYNÉ, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1930-tól tagja volt a pártnak, 86 éves korában elhunyt. Temetése május 7-én, hétfőn 15 órakor lesz a Kispesti (XIX.) kerületi temetőben — közli az MSZMP VI. kerületi bizottsága, s a Nyomda- a Papíripar és a Sajtó Dolgozóinak Szakszervezete.

Szivattyú-keringő

Fejlesztés és érdekelttség — A legegyszerűbb gyártmányok egyike

A szivattyú — egyszerű gyártmány. Sokkal egyszerűbb, mint az autó, mint a megmunkáló gépek, az energiaipari berendezések, és még sorolhatnánk több más gépipari terméket. Miért küszködik mégis súlyos gondokkal a magyarországi szivattyúgyártás? Ennek okait keressük írásunkban.

A jelenlegi ötéves tervidőszakban a *Diósgyőri Gépgyár* profilátcsoportosítás miatt felére csökkentette szivattyúgyártását. Ez önmagában véve üdvözölhető, hiszen a termékcsoportok vállalati átrendezése nyilvánvalóan gazdaságossági megfontolások alapján történt, tehát az eredménye több korszerű gyártmány és kifizetőbb termelés lesz. Másik oldala a dolognak, hogy a Szerelvényértékesítő Vállalat kénytelen volt emiatt jelentősen megnövelni a szivattyúk behozatalát tőkés országokból, és ez a váratlan import nehézségeket okozott a hazai felhasználóknak.

Az öntödéek nem vállalták

A vállalati termékszerkezet-átalakítás tudvalevően nemcsak a kevésbé gazdaságos és korszerűtlen termékek előállításának abbahagyását jelenti, hanem a kifizetődőbb, a magasabb műszaki színvonalú konstrukciók gyártásának elkezdését, illetve „felkutatását” is. Ebből adódik a bajok másik hányada. A DIGÉP sokéves munkával olyan egyfokozatú szivattyúcsaládot fejlesztett ki, amely megfelel a szigorú nemzetközi szabványoknak is. Hiába készülték azonban el a tervek, a műszaki leírások, a hazai öntödéek nem vállalták el a szivattyú legfontosabb alkatrészeinek, az úgynevezett járőkeréknek a gyártását.

Itt rövid kitérőt kell tennünk. A gépipari termékek közül a belsőégésű — benzín-, vagy dízel — motorok után a szivattyúk öntvénye a „legkényesebb”. A motorgyárak például oly módon öntödnék az öntvények jó minőségére felelt, hogy a különleges alkatrészeket saját öntödéikben gyártják. Más szivattyúgyártók ugyan csak saját maguk állítják elő az öntvényeket. A Kohó- és Gépipari Minisztérium éppen a közelmúltban csatolta a Soroksári Vasöntödét az egyedi szivattyút gyártó Ganz-MÁVAG-hoz. A Diósgyőri Gépgyárnak és a Fémmechanikai Szivattyú Szövetkezetnek azonban — ide került át a DIGÉP öt gyártmánycsaládja — nincs öntödéje. Hogy miért nem vállalták öntödéink az öntést? Ennek, és több más hasonló kérdésnek a megválaszolására rendeztek tanácskozást nemrégiben a Gépipari Tudományos Egyesületben.

Megjelent a kollokviumon az *Öntödei Vállalat* képviselője is, és elmondta: ők mindent megtesznek a szivattyúgyártás öntvényeinek kielégítésére, de a *termékcsoport tagjai különleges alakjuk és minőségi követelményeik — sima felület, tömör szerkezet — miatt a legkevésbé gazdaságos termékek közé tartoznak*. Ha pedig ezek miatt kisebb lesz a nyereségük, akkor csökken a fejlesztési alap, nem képesek a gyártás színvonalát fejleszteni, így tovább romlik termékeik minősége. Az öntödéek fejlesztési lehetőségeiből még a színvonalatartásra is nehezen futja, nem készülhetnek tehát fel műszakilag igényesebb termékek gyártására. A vállalat szerint az egyedüli orvosság: a szivattyúgyárral egy gazdasági egységet alkotó öntöde létrehozása. Ebben az esetben a végtermék — a kész szivattyú — nyereségből futná az öntési technológia fejlesztésére is.

A megoldás azonban nem ilyen egyszerű — ime, néhány vélemény. A *Gépipari Technológiai Intézet* egyik munkatársa: a szivattyúgyárba „beépült” öntöde csak akkor gazdaságos, ha évente legalább 3000–5000 tonna öntvényt termel. A gyártók közbevetették, hogy a szivattyúgyártás öntvényigénye több mint évi 5000 tonna. A válasz: az egyes öntvénytipusok közötti nagy súlykülönbségek miatt létező érdemes ilyen öntödét létrehozni. Ezek után a vita résztvevői érdeklődéssel várták a Kohó- és Gépipari Minisztérium állásfoglalását. A minisztérium képviselője a gondok további vizsgálatát ígérte, de nem látott lehetőséget arra, hogy öntödét csatoljanak a DIGÉP-hez, és arra sem, hogy központi beruházásból külön öntödét építsenek.

A magyar szivattyúimport fele jelenleg a Diósgyőri Gépgyár hirtelen gyártásleállításából adódik. Ez a tény önmagában is a takarékosabb importgazdálkodásra figyelmeztet — jórészt ezért építi a DIGÉP Szerencsén új, korszerű szivattyúgyárat. A tervek szerint ott a már említett, újonnan kifejlesztett szivattyúkat olyan gazdaságosan lehetne gyártani, hogy — az importnövekedés ellensúlyozására — jelentős tőkés exportra is lehetőség nyíljon. A szakemberek szerint azonban ez az elképzelés megnyugtató öntödei háttér hiányában nem valósítható meg.

Munkaerőpótlási zárlat

Térjünk vissza a szivattyúk másik csoportjára, amelyet a diósgyőri gyár a Fémmechanikai Szivattyú Szövetkezetnek adott át. Ez a szövetkezet tíz éve települt ki a fővárosból és Rétságon épített fel korszerű, új üzemet. Csak hogy: ezt a helyi szervek K kategóriájának minősítették és munkaerőpótlási zárlat alá vették, mert a párhuzamosan kiépített tanácsipart fontosabbnak tartották. A szövetkezetnek is megvan a maga öntvénygyára. Az öntödéek elvállalták az átvett szivattyúk darabjainak gyártását, de csak úgy, ha a DIGÉP rendel és ad anyagot. Új megrendelőnek a „kicsit” nem fogadták el.

A szivattyúhoz motor is kell — innen a következő nehézség. A központi fűtéshez szükséges Calor keringetőszivattyúk motorjait a villamos motorgyár csak egy tételben, az év utolsó negyedében vállalta szállításra. Már-már legyintenek — egy raktározási, készletezési problémával több, de nem erről van szó. A gépek hiánya építési programot, lakásátadásokat hátráltatott. A beruházók kényszerhelyzetbe kerültek, és a megoldás ezúttal is dollárért vásárolt szivattyúk beépítése volt.

Az „importgazdálkodási hibagyűjlesztés” ezzel korántsem teljes. A Távfűtő Művek számára már évek óta készülnek és közmelegedésre működnek különleges zajmentes szivattyúk — nyugati import motorral. Pedig a lakókat aludni hagyó motor gyártása nem boszorkányság, elmondta ezt az Egyesült Villamosgépgyár képviselője a már említett tanácskozáson. A csökkentett zajú motorokhoz a pontosabb megmunkálóságokra, korszerűbb technológiára — magyarázta beruházásra van szükség. Az EVIG terveibe beillik

ez a fejlesztés, de rendelkezésre álló eszközök legkorábban 1982-re hozhatnák eredményt. Addig — import. Illetve akadna még egy megoldás, de az olyan egyszerű, hogy szinte szégyellem leírni. A távfűtés szivattyút — mint néhányan javasolták — elhelyezhetnék külön aknában is, nem kellene a lakóházak alagsorába telepíteni, és akkor nyomban megszűnének a zajpanaszok. Ehhez viszont a tervezőknek el kellene térniük az eddig megszokott „kényelmes” tervektől. A választott megoldás ezúttal is — nyugati import.

Az egyedi szivattyúk gyártása a Ganz-MÁVAG-ban viszonylag kiegyensúlyozott, a megrendelők — nagy létesítmények beruházói — legfeljebb a hosszú szállítási határidőkre panaszkodnak. Következmenyként — talán már unalmas, de leírom — tőkés importigények fogalmazódnak...

Felvetődhet: miért nem importálnak a hazai felhasználók szocialista országokból? Az eddigi gyakorlat szerint főképp azért nem, mert a szocialista importot is nagyon korán, egy-két évvel előre kell megrendelni. A DIGÉP gyártásleállítása nyomán keletkezett importigényt — mint megrendelőt — az illetékes külkereskedelmi vállalat csak fél esztendővel a tárgyév előtt kapta meg. A hosszú szállítási határidők arra utalnak, hogy a szocialista partnerek gyártási kapacitása is leltét.

Nő az import

Egyébként az ipar fejlődési ütemét világszerte megelőzi a szivattyúgyártás fejlődési üteme, jórészt a dinamikus fejlődő vegyipar, olajipar és a környezetvédelem miatt. Az évenkénti mintegy öt százalékos — mennyiségi — iparfejlesztés tízszeres szivattyúgyártási növekedéssel párosul. A hazai szivattyúgyártás termelése nem nő ilyen ütemben, legalábbis a nagy gyáraké nem. Erőteljesen nőtt viszont az import, és terjed a felhasználók szivattyúgyártása. A Nehézipari Minisztérium vállalatai tetemes importot takarítanak meg saját gyártással. (Érdekes: a NIM-vállalatoknál bevált, hogy szivattyúgyárat csak öntödére szabad telepíteni...)

A hazai szivattyúgyártás vizsgáló GTE-tanácskozás résztvevői abban megállapodtak: ez a termékcsoport is a „háttéripar” feliratot viselő csomagba tartozik. mint ilyen — nélkülözhetetlen beruházásokhoz és exportberendezésekhez egyaránt. Ebből azonban az is kitűnik, hogy megoldás csupán a gyártók oldaláról nem várható. Márcsak azért sem, mert a nagy gyárakban a szivattyúk előállítását a termelésnek mindössze 10–15 százalékát teszi ki, a tiszta profilú szövetkezetek pedig az éves termelési értéke csupán 2–3 százalékát a gyárának.

Hogy a szivattyúgyártás fejlesztése szorult, az az eddigiekből egyértelműen kitűnik. Kevésbé áttekinthető az érdekeltégek erővonala irányba, pedig indokolt lenne, hogy ugyanezen irányokból áramoljanak a fejlesztés erőforrásai is. Végezetül ide kívánkozik még egy megjegyzés. A magyar ipar — mint tudjuk — nemcsak szivattyút gyárt, hanem sokkal bonyolultabb, több iparág összehangolt munkáját igénylő gépeket és berendezéseket is. A szivattyú, mint a bevezetőben is említettem, egyszerű gyártmány. Egyike a legegyszerűbbeknek.

Bognár Nándor

Tőkés hajógyártás

Az alkony órái

A hajóépítés problémái már régóta tartanak, anélkül, hogy megoldásukra bármilyen remény lenne. 1974 elején a világ hajógyártása még 133 millió bruttó-regisztertonna rendeléssel bírt, a tavalyi már csak 25 millió tonnát tett ki. Még jellemzőbben mutatják azonban a helyzetet az év közben befutott új rendelések: 1976-ban 13 millió tonnával bővült az iparágrendelés, tavaly alig több, mint 8 millió tonnával.

Súlyos helyzet: Japán

A kereslet visszaesésével párhuzamosan az iparág termelési struktúrája is megváltozott. 1974-ben — az olajválság előtt —, a világtermelés mintegy 70 százalékát jelentették a tankhajók, arányuk jelenleg már csak 25 százalékot tesz ki. Megnőtt tehát a bonyolultabb építési, szakképzettebb előmunkát igénylő járművek jelentősége, ennél fogva a termeléssel nem csökken párhuzamosan az iparág foglalkoztatottsága. Ezzel együtt azonban a hajógyártás esetenként — éppen regionális koncentrátsága miatt —, súlyos politikai problémákat vet fel a fejlett tőkés országokban. (Példaként említhető az angol Upper Clyde Shipbuilders csődjének esete.) 1975-höz képest az OECD-országokban az ágazatban foglalkoztatottak száma 20–30 százalékkal csökkent, és jó néhány gyárban rövidített munkaidőben dolgoztak. Különösen súlyos a helyzet Japánban, a tőkés világ legnagyobb hajóépítőjénél. 1976–78 között a beérkező új rendelések bruttó-regisztertonnában számolva, a harmadára estek, a tavalyi év végén fennálló teljes kumulált rendelésállomány alacsonyabb már az 1977-ben (tehát csupán egy évben) befutott új rendeléseknél is. A nyugat-európai tőkés országok hajógyártása sokkal kevésbé érezte meg a visszaesést, mint a japán konkurrenciája.

Érdekes az is, hogy 1970-ben a világ legjelentősebb hajógyártó országa között még csak egy fejlődő államot, Braziliát találjuk — a tizenhetedik helyen. Tavaly a hús legnagyobb között már négy fejlődő ország található. Brazília a harmadik helyre jött fel, ez az ország rendelkezik a tőkés világ teljes kumulált rendelésállományának tíz százalékával. A listán van még Dél-Korea, Tajvan és

India, összesen 6 százalékos részaránnyal.

A brazil termelés az évtized eltelt időszakában hatszorosára nőtt, Tajvané több, mint megháromszorosodott, Dél-Korea esetében a növekedés számszerűen kifejezve már értelmetlen, 281-szeres, hisz az országnak 1970-ben alig volt hajógyártása. (A másik hasonló jellegű példa Szingapúr, itt a termelés növekedése hússzoros.) A harmadik világ hajógyártásának dinamikus növekedését az iparosítási politika, a külföldi szállítóktól való függetlenség vágya, és az önálló kereskedelmi flotta megteremtésének igénye motiválja. A gyakorlatban azonban a hajógyártó kapacitás megteremtése időben megelőzi a kereskedelmi flotta létrejöttének lehetőségét (például azért, mivel még nem épültek ki azok az exportkapacitások, melyek termékeit aztán szállítani kell). Ennél fogva a fejlődő országok hajógyártó-kapacitása a túlkínálatot és a versenyt növeli a világpiacra.

Visszafeljövő

A hajógyártás problémái nem fognak rövid távon megoldódni; a termelés csökkenése — 1976 és 1978 között a felére esett — körülbelül 1981-ig folytatódni fog, a mélypontot az 1976-os szint 25–30 százalékánál éri majd el. Ezután a termelés lassú megélénkülése várható, azonban 1985-re a tőkés világ termelése változatlanul sokkal alacsonyabb lesz az 1975–76-osnál.

Mindez elsősorban a fejlett tőkés országokban vet fel strukturális kérdéseket. (Például azt, hogy a meglévő hajógyártó-kapacitás egy része — mivel feltehetően már sohasem fogják kibszálni — egyértelműen leszámítandó a potenciális bruttó nemzeti termék értékéből.) A piac helyhezzeget való alkalmazkodást a kormányok és nemzetközi szervezetek (ajánlásaikkal, mint például az OECD), igyekeznek megkönnyíteni. A fejlett tőkés országok bonni csúcstalálkozójának előkészítéseképp tartott miniszteri értekezleten sokszor szóltak olyan iparágokról, „amelyeknek termékei iránt már nincs többé elegendő kereslet” és ahol „a munkaerőt kevésbé hatékonyan használják fel”. E csökkent versenyképességű ágazatok közé a felszólalók a hajógyártást is odaértették.

G. Gy. — Sz. P.

Ma kezdődik

Szervezési konferencia

A gazdaságos termelés és az exportképes cikkek gyártásának egyik feltétele a megfelelő szervezés — ennek kérdéseiről kezdődött ma kétnapos szervezőtudományi konferencia Balatonfüreden, a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság rendezésében. A most ötödik alkalommal megrendezett konferenciáról tegnap sajtótájékoztatót tartott Bérci Gyula, a társaság főtitkára.

A vállalati szervezés fejlesztéséről 1977-ben jelent meg kormányrendelet, megvalósításának elősegítésére szervez az SZVT rendszeresen konferenciákat. Szükség is van a jó módszerek minél szélesebb körű propagálására, a vállalatok nagy részénél ugyanis még mindig csikorog a belső mechanizmus.

Nemcsak a vállalati belső szervezés, de az egymás közötti jó kapcsolat kialakítása is sok gondot okoz még, emiatt gyakori a szerződéses fejelem megsértése, a határidők csúszása. Ezek megszüntetésére is akadnak már követhető példák, a komáromi építőipari vállalatok például — amint a tanácskozáson is szó lesz róla — úgynevezett kapacitásbörzét rendeznek az együttműködés keretében; gépekkel, anyaggal és ha kell, brigádok átcsoportosításával is segítik egymás munkáját.

Külön témakörben lesz szó a vállalatok *külkapcsolatairól*. Ennek erősítéséhez, az exportképes termékek gyártásához körültekintő fejlesztésre van szükség, amit sok esetben licenck, know-how-ok vásárlásával oldhatnak meg a vállalatok.

Műszaki, közgazdasági hetek

Hajdú-Bihar megyében és Nógrádban műszaki és közgazdasági hét, Somogyban pedig műszaki és közgazdasági hónap kezdődött hétfőn. A megyeszékhelyeken lezajlott megnyitókkel egyidejűleg Debrecenben és Salgótarjánban szakkönyvkiállítást rendezett a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Kaposvárott pedig

ez alkalommal hirdették ki az 1978–79. évi MTESZ-pályázat eredményét, s adták át a díjakat.

Májusban összesen nyolc megyében rendeznek a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének helyi szervezetei műszaki és közgazdasági hetet, hónapot.

Peugeot—Citroen alkatrészyár épül az NDK-ban

A francia Peugeot—Citroen cég állandó képviselőlet nyitott Berlinben, az NDK fővárosa külkereskedelmi központjának palotájában. Raymond Ravenel vezérigazgató az iroda megnyitása alkalmából az NDK-t fontos és érdekes partnerként említette. Az illetékes NDK-vállalattal

HORIZONT

megállapodást kötöttek egy francia közreműködéssel az NDK-ban felépítendő gépkocsi-kardántengely gyár létesítésére. A gyár termékeinek vásárlására a Citroen cég hosszú lejáratú szerződést írt alá.

NSZK-hitel Szíriának

A Német Szövetségi Köztársaság 65 millió nyugatnémet márkát összegű hitelt szavazott meg Szíriának, fejlesztési tervek finanszírozására. Ezenkívül 35 millió márkát értékű segélyt nyújt ipari termékek szállításával és 11 millió márkát összegű segélyt ad műszaki célokra.

Suba alatt

Nem tudom, mekkora vihart kavart a Vas megyei Ostffy-asszonyfán a Petőfi Sándor utcai élelmiszerbolt bezárása, Kőszegpatyon a gázcserelepek felszámolása, Szombathelyen a Rumi úti fodrászüzlet megszüntetése, vagy ugyanott a Bajcsy-Zsilinszky úti kenyérbolt profiljának módosítása. Abban azonban egy percig sem kételkedtem, hogy egyiket sem fogadták kitörő örömmel a helybeliek.

Afelől pedig végképp nincs kételem, hogy ha ilyenkor egyáltalán panaszra mennek az emberek — és tapasztalataink azt mutatják, hogy nem restek rá — legelőször a tanácshoz, a terület, a település gazdához mennek. Igen ám, de mi van akkor, ha — úgy mint Ostffyasszonyfán, Kőszegpatyon vagy Szombathelyen — minderről csak ekkor, a lakosság panaszából értesül a tanács, mert a kereskedelmi és a szolgáltatási vállalatok, vagy a szövetkezetek egyszerűen „elfelejtik” értesíteni őket tervezett döntéseikről? Vagyis, ha kész helyzet elé állítják a település gazdáját... Ilyenkor, sajnos, már a tanács sem sokat tehet. Legfeljebb megpróbál „óvással” élni; gyakran azonban jókora idő beletelik, amíg a vállalatok — belátva, hogy nem minden az üzleti érdek és a haszon — visszavonják a lakosság érdekeivel ellenkező döntéseiket.

Pedig a tanácstörvény a tanácsokat az előzetes véleménynyilvánítás jogával ruházta fel, a nem tanácsi vállalatoknak pedig kötelezővé tette, hogy minden — a lakosság ellátását érintő — tervezett változtatást kötelesek a helyi tanács végrehajtó bizottságainak bejelenteni, véleményüket előzetesen kikérni. Hiszen, ha időben történik a bejelentés, és kellően indokolt — mi több, a színvonalasabb ellátást szolgálja — a tanács felkészítheti a változásra a helyi lakosságot. Ha pedig hátrányos, vagy káros következményekkel jár a tervezett változtatás, a tanácsnak arra is módja van, hogy kifejtse a maga ellenvetéseit. A tanácsi és nem tanácsi szervek együttműködésének időnkénti értékelésekor — sok más egyéb téma mellett — erre is feltétlenül érdemes kitérni, mint ahogy a közelmúltban megtették ezt Vas megyében is. Hogy a lakosságot közvetlenül érintő kérdésekben ne suba alatti születésűek a döntések...

R. V.

A lázas elfoglaltság papírtengerében...

Ne kísérelje gyanakvás az újat

Azt hinné az ember: elég közhírre tenni egy valahol már jól bevált ésszerűsítést — az önmagában is követésre készíti a tanácsokat.

— A valóságban mégsem ilyen egyszerű a dolog — mondja dr. Vágó László, a Tanács Hivatal igazgatóhelyettese és elvi főosztályának munkatársa. — Túlságosan sok még a fék, a szemléletbeli korlát, ami hátráltatja, sőt gyakran megakadályozza még a legkézenfekvőbbnek tűnő változtatások bevezetését is. Annak a tanácsi szakembernek, aki ráérez egy ötlet újszerűségére és szívesen alkalmazná, legtöbbször nem jut ideje és energiája az újítás meghonosítására és kellő hatalma sincs hozzá. Mondjuk sikerül megnyernie annyi érdeklődő embert, ahány befér egy szolgálati gépkocsiba, és rászánják magukat a helyszíni tapasztalatszerzésre. Ez már önmagában véve sem csekélység, hiszen egy teljes nap kiesését mindenütt megérzik. De sajnos, az ilyen helyszíni szemle is ritkán hoz sikert, mert többnyire már a visszaúton arról folyik a szó, hogy miért nem lehet a látottakat náluk bevezetni...

Csak a „megszállottak”?

— Mikor kecséget mégis sikerrel egy-egy ötlet átültetésére irányuló törekvés?

— Tapasztalataim szerint akkor, ha van egy-két megszállott ember, aki vállalja a harcot... Nemelegyszer ugyanis valóságos küzdelmet jelent a régivel szembeni ellenállás megtörése, a pénz kiverkedése, a vezetők támogatásának elnyerése. Ideális persze az lenne, ha minden megyei és városi tanácsnál alkalmaznának egy-egy szervezési szakembert, aki maga is kísérletezne, s a másutt már megvalósult ötletek iránt „hivatalból” is fogékony lenne. Természetesen ezeknek az embereknek zöld utat kellene kapniuk ahhoz, hogy az ésszerű változtatásokat véghez vihessék a maguk hivatali szervezetében.

— Tudomásom szerint, néhány megyei tanács már alkalmaz igazgatósszervezőket...

— Sok megyében rájöttek arra, hogy ez a legkifizetőbb. Sorolni lehetne néhány jól sikerült, eredeti megoldást, vagy gyorsan, okosan végrehajtott adaptációt. De még nem minden megyében és igen kevés városban van gazdája az egyszerűsítési törekvéseknek. Sok helyütt még az elképzelések sincsenek kidolgozva, néhol pedig csak olyan mellékes feladatként testálták rá valakire ezt a feladatkört.

Feleannyian, gyorsabban

— A jó módszerek szervezett elterjesztésében nem vállalhatna magára többet a Tanács Hivatal?

— A tanácsok öntevékenysége, szeszélyes vállalkozó kedve valóban kevés az üdvösséghez. Nem lehetünk elégedettek a területi és a helyi tanácsok közötti koordinációval sem. Az összel megtartott igazgatósszervezési konferencián, valamint a megyei és városi vb-titkárok e témában összehívott tanácskozása óta azonban magunk is igyekszünk tudatosabban irányítani és befolyásolni az egyszerűsítési, korszerűsítési törekvéseket, a másutt bevált, jó módszerek átvételét, vagyis rendszerint vinni az eddigi rendszertelenségbe...

— A Tanács Hivatal milyen adaptációk ösztönzését tartja fontosnak?

— Értelmetlen dolog lenne egyszerűen belevágni mindenbe, ezért egyelőre három fő területen szeretnénk előbbre jutni: az adminisztráció korszerűsítésében, a központi leíró irodák létrehozásában, valamint az állampolgári ügyek intézésének egyszerűsítésében. Már több esztendő gyakorlati próbáját állta ki sikerrel például az egységes ügyiratnyilvántartás, amit Szolnok megyében minden tanácsnál bevezettek. Előnye — többek között —, hogy megszünteti a házon belüli levelezést és az iratok „látszatforgatását”, ami ugyan az ügyintézők lázas elfoglaltságának benyomását kelti, valójában azonban csak a papírok iktatódnak ki-be, utazgatnak ide-oda.

— Mi kell e módszer sikeres bevezetéséhez?

— Elsősorban az, hogy minden adminisztrációt kivegyünk a

szakigazgatási szervek kezéből. Még az előadói munkakönyveket is a központi iktatóknak kell kitöltenie, ami persze feleslegessé teszi a szakosztályok közötti átadó-átvevő könyveket: egyetlen hivatalsegéd hozza-viszi az iratokat, az ügyintézőknek ezzel sincs gondjuk. De maga az iktatási munka is merőben más: a Szolnok megyei tanácsi apparátusnál például hárman iktatnak, egy ember kezeli a munkakönyveket, egy foglalkozik a visszakereséssel, az iroda vezetője pedig — főtanácsosi rangban! — irányít, ellátja az iratok átadásával-átvételével kapcsolatos teendőket, s ha kell, maga is segít a többieknek. A munkamenet hihetetlen módon felgyorsult, holott feleannyian foglalkoznak iktatással és adminisztrációval, mint korábban... Arra törekszünk, hogy a jövő év elejétől már minden tanácsnál ezt a módszert alkalmazzák, annál is inkább, mert ehhez szűkre alig van szükség.

Riadozgatás helyett

— A módszer előnye teljesen kézenfekvő, s ráadásul csaknem költségmentes. Mert nem terjedt el mégsem?

— Mert néhány vezető még ma is visszariad a változtatásoktól, szinte tart az újra, nehogy „beoltás” őket egy-egy ötlettel... Szolnok megyében sem fogadták osztatlan lelkesedéssel a kísérletet, többek például „zsebirattart” kezdek gyártani maguknak. Csak amikor bebizonyosodott, hogy a központi iktatóknak keresztül jóval gyorsabb és megbízhatóbb a visszakeresés, akkor maradt abba ez a „maszekolás”... Távlabbra is gondolunk. Kezdeményezésünkre már minden megye kijelölt egy-egy várost, ahol megvalósul a törökszentmiklósi modell: bevezetik a központi leírói és a kibővített ügyfélszolgálati irodát. Sokan tartózkodnak ettől is, mi azonban mégis szorgalmazzuk. Úgy véljük: ideje változtatni azon a téves szemléleten, miszerint a munkafolyamatok szervezését rá kell bízni az ügyintézőre... Tudatosítani akarjuk a tanácsok vezetőiben, hogy időt és embert megtakarító munkavégzést csak akkor várhatnak munkatársaiktól, ha azok ehhez biztatást és messzemenő segítséget kapnak.

Révai Valéria

A kispénzüek zsákutcája?

Különösen időszerű napjainkban az ismert íntelem: „Addig nyújtoz, ameddig a takaród ér!” Megszivelt a legtöbb helyi tanács is: nem ígért felelőtlenül, csak annyi fejlesztés tervez, amennyire erejéből futja.

Tervez, vagy inkább: tervezetne... De éppen az a baj, hogy nincs kivétel. Több kisebb településen hallhatjuk: lenne pénz egy-egy szerény, ám annál sürgősebb beruházásra — mert sokat számít, ha csak egyet is több a pedagóguslakás, ha további száz-kétszáz méter szilárd burkolatú út épül, avagy új szolgáltatóhelyiségek adnak át — kerítettek már kivitelezőt, és tartalékolt a sok társadalmi munkafelajánlás, az érdekeltek tettekeszsége. A szép tervek mégis füstbe mennek — tervezői hián.

Természetes, hogy minden léte-sítményhez valamilyen előzetes műszaki terv kell, amelyeknek kidolgozásához vannak megfelelő, szakosított vállalatok. Többségük valójában jövedelmező munkát kötik le, egyszerűen el sem fogadják a csekélyebb értékű megrendeléseket.

Igy fut azután zátonyra a lehetőségekkel reálisan számoló, „vékonypénzü” tanácsok jó számdéka — meg a megelvo kereteket sem tudják felhívni. S bármily irányban is próbálkoznak, zsákutcába jutnak: a fennálló rendelkezések értelmében a tanácsi költségvetési üzemek — feltehetően indokoltan — ilyen jellegű tervezői munkát nem végezhetnek, s ugyancsak járhatatlan — az egyébként erre megfelelő képességgel rendelkező — magántervezők felkérése is. (Társadalmi munkában ez ugyan lehetséges, ám anny kis településre van az országban, ahol ilyen képzettségű szakember egyáltalán található.)

Mi lehetne a kiút? Sokfelé ezen töprengnek az utóbbi időben a hasonló gondokkal küszködő települések tanácsi vezetői: a mi nap az egyik nórádi határszél faluban vetődött fel a gondolat: vajon nem lehetne jársonként — de legalábbis megyénként kijelölni egy-egy vállalatot, amelynek szakembereit kisseb, egyedi létesítmények tervezésére is felkérhetnék a helyi tanácsok — a visszautasítás kockázata nélkül?... (Ezen tündöve, persze, bárki megkérdezheti: hát a megyei tanácsi tervezői vállalatok? Vagy ők is csak a „nagyilegzetni” munkát szeretik?)

Meglehet, nem minden kérdésünk pontos ebben a témakörben, s a pillanatnyi rendelkezések védelmére sok minden felhozható. Az állapot azonban megannyi faluban nyugtalanító, ezért kötelességünknek tartjuk szót tenni. Szívesen vennék az illetékes szakemberek véleményét, mert egyelőre csak annyi bizonyos: a kis települések elemi tervezői gondokkal küszködnek.

G. Sz. L.

ELETUTAK

Az egykori díjok emlékére

A NÉGY FIÚ csak a betűvetést és az egyszerűet tanulta meg az iskolában, jellemük határozottságát, az emberszeretetet és a jó kedélyt édesapjuk példája oltotta mindegyikükbe. Mert idősebb Arany István pékmestert is — a jó ízű kenyéren kívül — ezekért a tulajdonságaiért becsülték a móriak, főleg pedig az a bátor fellépés alapozta meg tekintélyét, amellyel mindenkor kiállt az eszetek mellett, ha igazuk veszályban forgott. Elszánt meggyőződése vezette a Vörös Hadseregbe is a proletárforradalom idején, s amikor 1919. április 8-án a helyi munkáskatonatanács tagjává választották, még nagyobb lelkesedéssel igyekezett rászolgálni a biazlomra.

Csakhogy báró Kemény Gábor szolgabíró — a későbbi nyilas külügyminiszter — sem volt fedékény, s a Tanácsköztársaság bukása után kamatosztól fizette vissza a „kölcsönt”, letartóztatással, megveréssel, rendőri felügyelettel. A derék pékmester mégis minden május 1-én a Vértusba kirándult fiaival, emlékezni a dicsőséges napokra...

Az elsőszülött Pista gyerekeknek — pedig rég hívták már így —

mind a mai napig ezek a személyes élmények jelentik a legmaradandóbb szülői örökséget. Feltehetően ez játszott közre abban, hogy érettségi után maga is a köz szolgálatát választotta; előbb szülőfalujában lett fizetés nélküli jegyzőgyakornok, majd néhány pengős bérért díjnok Diódon.

Amikor azonban Sós-kútra került, annak már — mi tagadás — másféle előzménye volt. A fiatal Arany István a közigazgatáson kívül a labdarúgást kedvelte leginkább, úgyhogy hamarosan felfigyelt rá a székesfehérvári Alba Regia futbalcsapat vezetőse. S mivel az ilyesmi évtizedekkel ezelőtt sem történt másként, új munkahelyétől a megyeszékhelyhez közelebb eső — akkoriban Fejérhez tartozó — Sós-kutat jöleték ki, ahonnan könnyebben bejárhatott az edzésekre.

A SÓSKÚTIÁK persze, aligha régi labdarúgó-tudományáért beszélnek ma is szeretettel, tisztelettel róla; azokból az esztendőkből, amit körükben töltött, egyéb emlékeket öröztek meg róla.

1944 novemberét írták... A sós-kútiakat is hatalmába kerítette a bizonytalanság és a rettegés, s bár hallották, hogy a szovjet csapatok már csak 30 kilométer-

re lehetnek tőlük, a német hadvezetőségnek és a magyar székentőlóinak „szükségintézkedéseitől” még mindig tartaniuk kellett. A faluban már csak két vezető ember tartózkodott, Arany István és a piébános; ott tebláboláltak naphosszat a községházán a kályha mellett, egyik a sors, másik az isten rendelését várva... Aztán egyik nap riadt lovasfutár érkezett a váli járási főszolgabírótól, a leventesorban levő gyerekek behívót hozta. Aláírás, tisztelegés, s máris nyargalt tovább a fiatal katona, magukra hagyva őket lelkiismeretükkel: most mi tevők legyének?

A pap szólatl meg előbb: „Ha jól láttam, a futár nagy stetségében a vétivet is itthagya a behívókkal együtt. Akkor pedig senki nem keresheti rajtunk...” Arany Istvánnak felcsillant a szem, s jóllehet, egy pillanatra eszébe ötlött, hátha visszajön a katona — egyetlen mozdulattal felnyalabolta a csomagot és a lobogó kályhába vágta. A nemzeti bizottság 1945. januárjában újra őt választotta meg a falu jegyzőjének.

A TANÁCSOK megalakulásakor, 1950-ben Vácra került, ahol csaknem 20 évig töltötte be a vb-titkári funkciót, megleve azt a munkaterületet, amely végre valóban kedvező lehetőséget nyújtott államigazgatási felkészülésének, közéleti rátermettségének kamatoztatására. Igaz, nem valami szerencsésen kezdődött a do-

log... Az első tanácstörvény értelmében a város akkor még a járás alá tartozott, s ez kellemetlen következményekkel járt. Egyrészt ilyen körülmények között alig lehetett szó városi önállóságról, s a helyi kezdeményezések jó része eleve kudarcra volt ítélve, másrészt olyan járási feladatokban — mezőgazdasági munka, begyűjtés, kölcsönjegyzés stb. — kellett részt venniük, amelyek nem túlságosan erősítették a tömegkapcsolatokat.

A második tanácstörvénnyel azonban gyökeresen megváltozott a helyzet, egyszerre megnőtt a testületek, s az akkor már választókerülettel rendelkező tanács-tagok szerepe, s végre hozzáfoghatok az önálló, nyílt várospolitika kialakításához. S Arany István — szé-s körű vb-titkári tevékenységén túl — ennek az egyik vezér-egyenisége lett. Húsz esztendő krónikájára egy kötet sem lenne elég, de hogy mennyi mindennel foglalkozott, az talán néhány mozzanattal is érzékeltethető.

Maga is azok közé tartozott, akik a tervszerű városfejlesztés elengedhetetlen követelményének tekintették a lakosság elképzeléseinek, javaslatainak megismerését; úttörő szerepet játszott a helyi képzőművészek felkarolásában, az ügynevezett Duna-műhely létrehozásában és a zebegényi Szónyi Múzeum megalapításában. Sokat köszönhetett neki azonban a helybeli sportélet is. Mint ismeretes, Vác és Szentendre kez-

deményezte annak idején a Duna-kanyar Intéző Bizottság felállítását; természetesen volt tehát, hogy az első fejlesztési program összeállító közül ő sem hiányozhatott. Eközben arra is tudott időt szakítani, hogy az államigazgatástudomány egy-egy kérdésével behatóan foglalkozzék; 1960-ban első díjat nyert a megyei tanács pályázatán a várospolitika és a társadalmi munka összefüggéseiről írott tanulmányával.

MAR ISMERTE az egész megye, amikor 1970-ben a Pest megyei Tanács vb-titkára lett, s ő is ismerte ennek a nagy közigazgatási területnek szinte minden zugát. Ezen a poszton — immár a megye szakapparátusának első számú irányítójaként — betöltötte eddigi munkásságát, s itt kapta meg a csak keveseket megillető Pest megyéért emlékérem kitüntetését is. Őt év múlva, nyugdíjazásakor a Tanács Hivatal elnök helyettese így búcsúztatta: „Arany István jogos büszkeséggel tekinthet vissza munkájában töltött 44 esztendőjére. Gazdag, sokoldalú tevékenységéért méltán állítható példának azok elé a fiatalok elé, akik az államigazgatást választják hivatásuknak!”

Ó azonban, mintha mi sem történt volna, ma is tevékeny részese a jogi és igazgatási bizottság, s a hatósági kollégium munkájának, de másutt is fel-feltűnik, ahol szükség van rá. Ahogy az egy közéleti emberhez illik.

Németh Géza

FILATÉLIA • FILATÉLIA • FILATÉLIA

Olimpiai bélyegek

Olimpiai városok: így neveztük azt a bélyegsorozatot, amelyet július 31-én ad ki a posta. A hét bélyegen hét olimpiai város — Helsinki, Róma, Tokió, Mexikóváros, München, Montréal és Moszkva — egy-egy részlete látható, stilizáltan. Valamennyi értékben szerepel a moszkvai olimpia emblémája is. A bélyegeket *Widerkam Ervin* tervezte. A sorozat névértéke 16 forint. A megjelenés alkalmából a Budapest 4-es postánival emlékbélyegzőt használ. A sorozat 486 300 fogazott és 16 900 nem fogazott példányban készült, az Allami Nyomdában.

bécsi ENSZ-város megnyitása alkalmából 6 sch. névértékű bélyeget adnak ki, amelyen a Dunaparti nemzetközi centrum távlati képe látható.

Franciaország. Az építészet története elnevezéssel kezdik meg egy új portobélyeg-sorozat kiadását augusztus 13-án. Az első négy érték La Rochelle, Chartres, Bourges és Amiens egy-egy épületét ábrázolja. Névértékek: 0,68, 0,88, 1,40 és 2,35 frank. A művészeti sorozat újabb 2 frankos értékű a Diana a fürdőben című reliefet mutatják be szeptember 24-én. A bélyeg példányszáma 6 millió.

ALKALMI BÉLYEGZÉSEK
Óttusa-világ bajnokság, augusztus 12., 13. és 15., Budapest 8-as hivatal. Gyöngyösi szünet, augusztus 15.—23., Gyöngyös, 10. Országos postáskonferencia, aug. 17.—18., Szeged. VIII. Ipari Kiállítás és Vásár, aug. 17.—26., Miskolc. Tiszai erdőmű-népgazdasági átadása, aug. 17., Leninváros. Hortobágyi híd vásár, aug. 18., Hortobágy. Bélyegkiállítás a Tanácsköztársaság 60. évfordulója emlékére, aug. 18.—20., Szeged. 900 éves Dömös, aug. 18., Dömös. Dózsa bélyeggyűjtő kör kiállítása — Bajai Nyár, aug. 17.—22., Baja. 3. Magyar farmakológus kongresszus, aug. 22.—25., Budapest. 8. Papíripari sportnapok, aug. 25.—26., Tata.

Kongói Népi Köztársaság. A Philéxafrique nemzetközi bélyegkiállítást két bélyeggel — 60 és 150 frank — köszöntötték. Június 15-én két azonos rajzú, 45 és 75 frank névértékű bélyeget adtak ki a nemzetközi gyermekév alkalmából. Július elején négy bélyeggel és egy blokkal emlékeztek meg Rowland Hill halálának 100. évfordulójáról. Névértéke: 65, 100, 200, 300, illetve 500 frank.

Német Demokratikus Köztársaság. A IV. nemzetközi oktatási kongresszust az orosz nyelv és irodalom tanításáról, Berlinben rendezik meg. Ezt köszönti augusztus 7-én 20 pf. névértékű bélyeg, 8.1 millió példányban. Ugyanezen a napon nyílik meg Drezdában a nemzeti bélyegkiállítás, amelynek emlékére két bélyeget és egy blokkot adnak ki. Névértékek: 10+5 (3,5 millió), 20 pf. (8 millió) és 1 márka (2 millió).

Filyó Mihály

KÜLFÖLDI ÚJDONSÁGOK
Ausztria. ENSZ-konferenciát rendeznek Bécsben. A tudomány és a technika a fejlődés szögletében elnevezéssel, ezt köszönti augusztus elején 4 sch. névértékű bélyeg. Augusztus 24-én, a

Szocialista gazdaság

A KGST-bank 15 éve

Az idén volt tizenöt éves a KGST nemzetközi bankja. Létrehozását objektív körülmények, az egymás közötti árucere-forgalom és gazdasági együttműködés dinamikus fejlődése segítette. A Nemzetközi Gazdasági és Együttműködési Bank 1964-ben kezdett működni, széles körű feladatokkal. Hatáskörébe tartozik a tagállamok közötti fizetések lebonyolítása sokoldalú alapon. Transzferábilis rubelben hittel nyújt, betéteket fogad el a KGST közös valutájában és végez — konvertibilis valutákban és aranyban is — mindenfajta egyéb bankműveletet. Alaptőkéje több mint 305 millió rubel, ennek 40 százalékát fizették be a tagországok.

Az alaptőkéhez való hozzájárulás meghatározásának alapja az egyes tagországok részesedése a kölcsönös árucereből. Az eltérő mértékű hozzájárulás azonban nem biztosít előnyöket a döntéshozatalnál: a szervezet vezető testületeiben minden tagnak egyenlő jogai vannak. Az NGEB legmagasabb irányító szerve a tanács, mely évente két alkalommal ülésezik. Tagjai a tagállamok központi bankjainak vezetői, az illetékes pénzügy- és külkereskedelmi miniszterhelyettesek. Döntéseit a testület egyhangúlag hozza. A pénzügyi napi munkáját a tanácsnak alárendelt ügyvezetőség irányítja, ennek összetétele is nemzetközi, minden tagország egy delegátussal bír. Végül a bank személy-

zete is tükrözi a pénzügyi státuszát, a munkatársak között ugyancsak megtalálható minden részt vevő ország állampolgára.

1978-ban a bankon keresztül lebonyolított elszámolások összege 106 milliárd transzferábilis rubelt tett ki, amely 4,6-szerese az alapítás évében regisztráltaknak. Az árucere-forgalom dinamikus növekedésén kívül természetesen figyelembe kell venniünk, hogy 1964 óta a KGST tagjainak sora is kibővült. Az NGEB alapszabálya szerint persze, nem feltétlenül kell a szocialista integráció tagjai közé lépni ahhoz, hogy a bank szolgáltatásaival egy adott ország élhessen. Így például Kuba már 1974-től részt vesz a pénzügyi munkájában, megelőzve formális tagságát az integrációban. A bank által végzett elszámolások 95 százaléka a kereskedelmi forgalommal van összefüggésben.

Az NGEB tagjainak nitelt is nyújt transzferábilis rubelben. Ezek a hitelek lehetőséget nyújtanak az importtöbblet átmeneti fedezetére, az árucere-forgalom fejlesztésére és a fizetési mérleg kiegyensúlyozására stb. A bank tanácsa a hitelekre fizetendő kamatok szintjét évi 2—5 százalékban határozta meg, függően a futamidőtől. (A maximális futamidő három év lehet.) Azon országok számára, amelyek jelentős exportcikkkel szereznek — és így a mérleg egyensúlyhiánya átmenetileg bár, de rendszeresen előfordul — kedvez-

ményes kamatozású hitelek állnak rendelkezésre. 1978-ban az NGEB 5,7 milliárd transzferábilis rubel értékben nyújtott hiteleket, míg a fennállása alatt eszközölt kihelezések kumuláltan 46,2 milliárd transzferábilis rubelt tettek ki.

A tagországok saját szabad eszközeiket transzferábilis rubelben ugyancsak az NGEB-ben helyezik el, ezekre a bank 1,5—4 százalékos kamatot fizet, függően a betét fajtájától. A célból, hogy a tagországok szükségleteinek a bank szolgáltatásai minél nagyobb mértékben megfeleljenek, az NGEB rendszeresen folytat műveleteket szabadon konvertálható valutákban is. Ezek a műveletek nem kapcsolódnak általában az áruforgalomhoz, hanem finansziális természetűek. Ennek keretében kerül gyakran sor közleplejratú — hét évig terjedő futamidejű — hitelműveletekre is. A szabadon konvertálható valutákban 1978-ban végzett összes művelet 124,6 milliárd dollárt tettek ki.

A különböző valutákban végzett műveletekben az NGEB bizonyos jövedelemre is szert tesz, ennek összege 1978-ban a mérleg szerint 30,8 millió rubelt jelentett. A mérlegszerinti jövedelemből a tagországoknak osztalékot fizetnek és a tartalék növelésére is felhasználják.

G. Gy. — Sz. P.

Eltűnt huszonhat matróz A legnagyobb olajszenyveződés

A Karib-tenger déli részén, Tobago partjaitól mintegy 30 kilométerre keletkezett, 16 kilométer hosszú és öt kilométer széles olajszenyveződés a napsütés, a tengeráramlatok és az erős hullámvérés hatására fokozatosan felszakadozik, és egyelőre nem veszélyezteti a sziget turistaparadicsomként számon tartott homokpartjait — közölte kedden Trinidad és Tobago Köztársaság kormányának szóvivője.

Mint ismeretes, a Holland-Antillákhoz tartozó Bonaire-sziget felől Szingapúrba tartó, 210 000 tonnás *Aegean Captain* nevű óriási tankhajó csütörtökön éjjel a tomboló viharban összeütközött a Perzsa-öbölből a texasi Beaumontba hajózó, 292 000 tonnás *Atlantic Express* nevű óriás-tankhajóval. A szerencsétlenség következtében huszonhat matróz eltűnt, többen súlyos sérüléseket szenvedtek.

A két, teljes rakománnyal hajózó libériai bejegyzésű tankhajó kigyulladt, és a tengerbe ömlő olaj a hajózás történetének eddig legnagyobb arányú olajszenyveződését okozta. Az *Aegean Captain* feléltetett pusztító tüzet sikerült eloltani, de az *Atlantic Express* még mindig lángokban áll.

A különleges tűzoltó alakulatok Port of Spain-ben már készenlétben állnak, s bevetésük időpontjáról a Mobile Oil Corporation olajtársaság dönt, amely szeretné megmenteni a hajón található, több mint 60 millió gallon nyersolajat. (Egy gallon: 3,78 liter.)

A Mobile Oil Corporation szakértői szerint a tankhajó eredetileg 70 millió gallon nyersolaj-rakományának maradékát a lángok kioltása után, a nyílt tengeren kisebb tankhajókba szivattyúzzák át. Három, haboltóágyúval felszerelt vontatóhajó az Atlanti-óceán felé vontatja a lángoló tankhajót, amely kedden már mintegy 88 kilométerre volt a tobagói partoktól. A sérült hajó tartályából folyamatosan ömlik a lángoló nyersolaj. Az *Aegean Captain* tankhajót is biztos helyre, Port of Spain kikötőjébe mintegy húsz kilométerre vontatták.

„Olyan buszos ingkabát”

És másnap már lopott

A 45 éves *Venyige István* régi ismerőse a csepeli rendőröknek. A XXI. kerületi kapitányságon jösszivel már nincs is nyomozó, aki ne vizsgálta volna valamelyik ügyét. Mert volt belőlük bőven, s így *Venyige életének csaknem a felét börtönben töltötte*. Legutóbbi büntetéséből az idén májusban szabadult, s néhány nap után már ismét követelt el bűncselekményeket. Pedig az előző esetéből tanulhatott volna: a lebukást nem lehet elkerülni. Nála például akkor egy *kutyaszőr volt az a bizonyos bűnűn*, amin a legtöbb bűnöző elcsúszik. A nyomozás olyan nem mindennapi részleteket tartalmazott, hogy érdemes felidézni, miként került két esztendővel ezelőtt az igazságszolgáltatás elé *Venyige*.

H. Istvánné azon a tavaszi napon délutános volt, este negyed tizenegyre járt, amikor végzett. Sietett hazafelé, és hogy lerövidítse útját, átvágott egy szanálási területen, amely meglehetősen elhagyatott és sötét volt. Egyszer csak valaki elkapta hátulról, befogta a száját, leszorította a karját. H-né viaskodott: beleharapott az ismeretlen kezébe, mire az fájdalommal elrúgta. Az *asszony segítségért kiáltott*. A támadó elmenekült, de még előtte kitépte a nő kezéből a táskáját.

Venyige, aki akkoriban a BKV-nál dolgozott, azon a napon már reggel kezdte az italozást. Talán vizsgálatolni akart, mivel vállalatánál *segélymi indult ellene*: részeg volt munkaközben.

Közben H-né bejelentésére *megindult a nyomozás* a támadás ügyében. Akkor még nem lehetett tudni: erőszakos nemi közönséges kísérletéről vagy rablásról van-e szó. A helyszínen megtalálták *Venyige* egvensapkáját, és az asszony is elmondta, hogy bár nem ismerte föl a támadóját, de abban biztos: „*olyan buszos ingkabát*” volt rajta. A gyanúsított mindent tagadott: sarkait elhagyta valahol, a szanálási területnek még a környékén sem járt. Az asszony ruházatán a rendőrök *találtak egy szőrszálát*, amelyről a szakértők megállapították, hogy állati eredetű. *Venyigének* volt egy kutyája...

Az újabb vizsgálat már azt bizonyította, hogy a szőrszál minden bizonyonról az állatról került — a „gazdi”, közvetítésével — az asszony blúzára. A térft ez a bizonyíték sem rendítette meg, kitarított amellett, hogy *nem ő volt a támadó*. A rendőrség azonban rendre-sorra tárta föl a bizonyítékokat, s végül a bíróság erőszakos nemi közönséges kísérletért ítélte el *Venyige*-t.

A börtönbüntetés — beszámítva a vizsgálati fogságot — május 20-án lejárt. A férfi első útja a szabad életben egy ismerősehez vezetett. Mikor meglátta kerékpárját, *kölcsönkérte*, hogy legyen mivel költöznie. A holmija ugyanis korábbi élettársánál volt. A *biciklit többé nem látta a gazdája*, mivel *Venyige eladta*. Később ugyan *lopott helyette* egy másikat, azt vitte vissza, de az ismerősek valahogy nem fűlt a foga az idegen járműhöz. Egy másik ismerősétől egy női karórát vitt magával „emlékére”. Később azt állította, hogy szabadulása után vásárolta, de sem a blokkot, sem a jótállási jegyet nem tudta megmutatni. Mert azok az igazi tulajdonosnál voltak.

Venyige június első napjaiban fölkereste a csepeli M. Gusztávot, hogy megkérje: lakása egyik szobáját adja ki neki albérletbe. Az ismerős ebbe *nem ment bele*, mivel másnap kezdődött kórházi kezelése, s nem akarta, hogy *Venyige* addig egyedül lakjék nála. A férfi ennek ellenére a következő éjszaka *behatolt az üres lakásba*, ott aludt, oda vitt egy újabb lopott kerékpárt, majd reggel kirámolta a szekrényt, s mintegy 3500 forint értékű ruhá-neműt vitt magával. Arra viszont nem számított, hogy a házigazda különféle felesége szivességből eljőn takarítani, s így „*lebuktatja*” a hivatalan látogatót.

A „szabad élet” nem tartott sokáig. *Venyige István* előzetes lefartóztatásban várja, hogy a *jódtalan behatolás, lopás, sikerkasztás* ügyében befejeződjék a vizsgálat. A vádemelési javaslat iratai a XXI. kerületi rendőrkapitányságról hamarosan átke-rülnek az ügyészségre.

(borbás)

Hűtés napenergiával

Napenergiával hűtik egy aszhabadi tudományos intézet laboratóriumát. Az eredmény a vártnál is jobb: a helyiségekben a kinti 40—45 fokos hőség ellenére 25—26 fokos, kellemes hőmérsékletet sikerült kialakítani.

A napsugarakkal működtetett hűtőberendezést az Ukrán Tudományos Akadémia hőfizikai intézetében állították elő. Működés-

sének elve hasonlít a házatrási hűtőszekrényekére, azzal a különbséggel, hogy mechanikus kompresszor helyett termokémiai rendszert, ammónia és hidrogén helyett pedig közönséges vizet alkalmaznak. Az intézet kijevei kísérleti gyárában most egy négyemeletes lakóház hasonló hűtőberendezését készítik el.

ÁLLÁS

Az A kategóriájú textilipari nagyvállalat pályázatot hirdet Szabolcs-Szatmár megye, Demecser nagyközségben felépített új gyárába: termelési osztályvezetői, kartoló, fonoda, szövőde és szövővelőkészítő üzemi vezetői munkakör betöltésére. Azoknak a pályázatát várjuk, akik legalább 5 éves szakmai gyakorlattal, vagy középfokú textiltipari végzettséggel és 10 éves szakmai gyakorlattal rendelkeznek és már vezető munkakört láttak el. Bérézés a kollektív szerződés szerint. A pályázatot onéttrajzzal együtt frásban, a Magyar Gyapjúfonó és Szövőgyár személyzeti és oktatási főosztálya kérjük. Cím: 1095 Bp. Soroksári út 110-112. Telefon: 476-990.

Gépipari gyakorlati rendelkezők jelentkezését várjuk anyagbeszerzői csoportvezető munkakörbe. Jelentkezés személyesen VBKM Kapcsolék és Készülékek Gyára, Bp. X. Kőbányai út 41/c. — Telefon: 341-930/124.

Ganz-MAVAG számviteli és pénzügyi főosztálya
FELVÉTELRE KERES SZÁMLA-ELLENORT és KALKULÁTOROKAT.
Felvétel: Budapest VIII., Könyves Kálmán krt. 76. III. 82. Személyzeti és oktatási főosztály.

BUDAPESTI ELGÉP 3. sz. GYÁRA FELVÉTELRE KERES

SZERSZÁMLAKATOS és ESZTERGÁLYOS SZAKMUNKÁSOKAT, valamint KOOPERÁTOR és TERMELES-PROGRAMOZÓT.
Cím: Budapest XI. ker., Csurgói út 15. Munkaügyi osztály. Telefon: 869-188/55 mellék.

Ganz-MAVAG FELVÉTELRE KERES

Érettsgizett flatlokat, számítógépezet, gépkönyvelői munkakörökbe és elektroműszereseket, számítógépüzemeltetéséhez.
Felvétel: Budapest VIII., Vajda P. u. 10. Munkaerő-gazdálkodási osztály.
Külkereskedelmi vállalat felvételt hirdet könyvelő, gépkönyvelő, számítástechnikai táblaelenőr munkakörökre. Jelentkezés: 425-118, vagy 425-506 telefonszámokon.

Belvárosi középírányító szerv, felsőfokú iskolai végzettséggel (közgazdasági egyetem, vagy pénzügyi és számviteli főiskola) vállalati felügyeleti ellenőrzésben jártas revizort alkalmazna. — Felügyeleti ellenőrzés 1914-ig jelgére a Fel-szabadulás téri hirdetőbe.

Askota gépkönyvelőt keres tervező intézet. Rugalmas munkaidő 1790-ig jelg. a Fel-szabadulás téri hirdetőbe.

INGATLAN

Üdülőtelep létesítése céljából 400 n.-űtes Duna mellett, vízparton fekvő ingatlan keresünk megvételre, HÉV-vel, vagy autóbusszal jól megközelíthető legyen. — Ajánlatokat az alábbi címre kérünk: Budapesti Műbútorasztalosok Ipari Szövetkezete, 1475 Budapest, pf.: 47. Tel.: 574-299 Szakáll.

A DÖMSÖDI „DÓZSA” MGTSZ MEZŐGAZDASÁGI KÁRTEVŐIRTÓ ÉS VEGYI ÜZEME VÁLLAL:

rovarirtást, rágcsálpirtást, gyomirtást, zsisziktelenítést, fertőtlenítést, szúnyogirtást.

Szolgáltatásainkat garanciával, korszerű hatóanyagokkal végezzük. Várjuk szíves megrendelésüket: „DÓZSA” MGTSZ, Mezőgazdasági Kártevőirtó és Vegyi Üzeme, Dunaharaszti, Arany János u. 30.

NYÍREGYHÁZI GUMIGYÁR

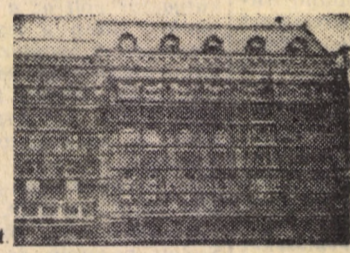
azonnal is felvesz a most épülő mezőgazdasági abroncsgyártás részlegébe férfi, női dolgozókat, akik a 18. életévüket betöltötték. Az új gyártás beindulásáig a budapesti gyárban sajátítják el az anyagismeretet és gépek kezelését. Szakmaszerzésre, továbbtanulásra lehetőség van.

Vidéki lakosok részére szállást, házaspárok részére külön kétágyas szobát biztosítunk. Érdeklődni és munkára jelentkezni lehet a gyárak munkaügyi osztályán: Taurus Gumigyár 4400 Nyíregyháza, Derkovits u. 107, vagy Taurus Abroncsgyár 1965 Budapest, VIII., Kerepesi út 17. (Keleti pályaudvar mellett). Telefon: 342-985

A Fővárosi 3. sz. Építőipari Vállalat felvesz:

kőműveseket, villanyszerelőket, ács-állványozókat, parkettásokat, valamint a fenti szakmákhoz segítőket.
JELENTKEZÉS: Főv. 3. sz. Építőipari Vállalat, munkaerő-gazdálkodás, Budapest VIII., Csokonai u. 6. sz. EMKE-alujárónál. Telefon: 141-628. Vidékiek részére munkásszállót biztosítunk.

Nem csak évszakonként, havonta **NÉGY ÉVSZAK!**

- Július: a sport jegyében!
- Sport, irodalom, sportirodalom...
- Szepesi Györggyel beszélget Kuczka Péter
- A lelkiző focista... — interjú dr. Buda Béla sportpszichológussal
- Portré színéről, visszajáról — Kajdi Jánosnál jártunk
- A „szemöldökember” újra vízben! — Faragó Tamás otthonában
- A „Kalapácsos ember” válaszol...
- Nyugdíjasmelléklet, TE meg EN programok humor, művelődés...

NÉGY ÉVSZAK legyen mindig az Ön zsebében is!

FOLYAMSZABÁLYOZÓ ÉS KAVICSKOTRÓ VÁLLALAT

FELVESZ:

*****
SZÁMLÁZÓT, PÉNZTÁROST, MUNKAVÉDELMI ELŐADÓ — EMELŐGÉP ÜGYINTÉZŐT
*****
Jelentkezés: Budapest V., Rosenberg hp. u. 25. a vállalat munkaügyi osztályán

Értesítjük Tisztelt Vevőinket, hogy **TARNASZENTMIKLÓSI TELEPÜNK** alumínium félgyártmány raktárában

1979. július 30-tól augusztus 3-ig LETÁROZUNK

A leltározás idején az árukiadás és az áruátvétel szünetel. A többi telepünkön a kiszolgálás zavartalan.

Fémipari és Termelőeszköz-Kereskedelmi Vállalat Vevőszolgálat: Budapest XIII., Dózsa György út 57. szám. Telefon: 401-321

Az ASEAN-piacon

Japan és riválisai

A japán tőkeberuházók ma különös figyelmet szentelnek az ázsiai térségnek, s ezen belül is az ASEAN-tagországoknak. Az ASEAN a délkelet-ázsiai országok szövetsége; tagjai Indonézia, Szingapúr, Malaysia, Thaiföld és a Fülöp-szigetek.

A japán tőkeáradat a térség országaiba több célt szolgál. A közvetlen beruházások, a vegyes vállalatok, valamint az értékesítésbe való bekapcsolódás a nyersanyagokban és energiahordozókban igen szegény Japán szükségletei egy részének fedezését, továbbá új piacok szerzését hivatott szolgálni.

Tőke Tokióból

Az ASEAN-országok nyersanyagokban meglehetősen gazdagok: a világ ón-, természetes gumi, kopra- és pálmaolaj-szállításainak kétharmada innen származik, de jelentős mennyiségű vasérc és szén is található az öt államban. Külön vonzerőt jelent Japán számára az indonéziai olaj, amelynek legfőbb vásárlója. (Indonézia olajtermelésének 60 százalékát exportálja Japánba.)

Tavaly a külföldi japán magán tőkebefektetések összesített értéke elérte a 22,2 milliárd dollárt. Ebből az összegből Ázsia 6,3 milliárdal részesedik, s jelenleg a japán tőke első számú földrajzi célpontja. (A második helyen Észak-Amerika áll 5,4 milliárd dollárral, Latin-Amerika részesedése 3,8 milliárd dollár.) Ázsiában a beható japán tőke 40 százaléka az olajkitermelő szektorba irányul, 39 százaléka pedig a feldolgozóiparban aktivizálja magát.

A térségbe a legtöbb külföldi tőke Japán mellett az Egyesült Államokból áramlik, s manapság ez a két ország vív egymással küzdelmet az „ötök” beruházási piacáért. Jelenleg Japán pozíciót kedvezőbbek, amelyet főleg a földrajzi közelségnek, valamint agresszív beruházási politikájának köszönhet. Az úgynevezett olcsó országok — az ázsiai „ötök” — bérszínvonalát mintegy harmada a japáninak. Ipari termelésük ma már döntően japán technika, technológián és licenckon alapszik; a szigetország a műszaki kötődésen keresztül is igyekszik gazdasági befolyását elmélyíteni ezekben az államokban. Újabbban azonban a japán tőkének egy új vetélytársas is meg kell küzdenie, mégpedig a monopóliumhelyzet felszámolására törekvő Közös Piac.

Az ASEAN 1977-es Kuala Lumpur-i csúcstalálkozóján az akkori japán kormányfő megjegyezte, hogy országa erősíti a regionális együttműködést az öt állammal. Hozzávetőleg egymilliárd dollárt ajánlott föl az egyes országok ipari nagyberuházásainak finanszírozására, de az ígéretet eddig nem váltották be. A tagállamok exporttermékeik számára különleges kedvezményeket is kértek a japán piacra; ezt a kérést is elutasították. Mindezek következtében az ASEAN-országokban az a vélemény alakult ki, hogy Japán elsősorban a fejlett tőkés országokhoz, valamint Kínához fűződő kapcsolatait foglalkoztatják, az ötöknek pedig csak a nyersanyagraktár és a felvevő piac szerepét szánja.

A Közös Piachoz való közelségnek tehát a legfőbb oka a Japántól, valamint az Egyesült Államoktól való túlzott mértékű gazdasági függőség csökkentése,

vagyis a kereskedelmi partnerek diverzifikálása. A Kilencék persze kaptak az alkalmon, hiszen ők is piacgondokkal, valamint nyersanyagellátási problémákkal küszködnek.

A kezdődő „közös piaci flört” ellenére Japán pozíciói egyelőre megintgathatatlannak tűnnek az ASEAN-országokban. Tavaly például 865 millió dollár japán tőke áramlott be ezekbe az országokba, 30 százalékkal több, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor meglepő, hogy az öt állam összesített kereskedelmi mérlege Japánnal szemben mégis pozitív. Közlebről vizsgálva azonban az egymással folytatott külkereskedelmi szerkezetét, hamar kiderül, hogy az aktívum elsősorban az indonéz olajexportnak tudható be.

A japán tőke különösen aktív Indonéziában. Eddig 2,6 milliárd dollárt investáltak az indonéz gazdaságba, egyebek között az olajkitermelésbe, a vegyiparba, az alumíniumfeldolgozásba, a gépkocsi- és a könnyűiparba. A Fülöp-szigeteken 1974-ben a japán beruházások értéke 135 millió dollár volt; tavaly már 400 millióra emelkedett. Hasonló nagyságrendű a japán tőke részese a többi ASEAN-államban is.

Tanítványok konkurenciája

Japán számára eddig az „ötök” nem jelentettek konkurenciát a világpiacra. Most azonban már változóban van a helyzet, mert a japán áruknak mind több országban kell megküzdeniük a jó minőségű, olcsó szingapúri vagy thaiföldi exportcikkkel. Ezek az országok ugyanis — japán technológián, nevelkedve — az utóbbi években elsajátították a korszerű, minőségi termelést, s legfontosabb céljuk az exportpiac megszerzése, megtartása lett. Ezért Tokióban a gazdasági vezetés már nemegyszer foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a tőke- és technológiaexport következtében milyen konkurenciát jelenthetnek az újonnan iparosodó ázsiai államok. Az ország általános gazdasági érdekei azonban azt kívánják, hogy tovább folytatódjék a tőke exportja az ASEAN-államokba, még akkor is, ha annak bizonyos hátrányos következményei is vannak a japán exportárak helyzetére a világpiacra.

A külföldön működő japán tőke tetemes profitot hoz beruházóinak. Tokióban illetékesen elhallgatják ezeket az adatokat, de óvatos becslések szerint csupán az ázsiai beruházások éves profithozama megközelíti a félmilliárd dollárt.

A szigetország számára a jövőben is azért marad fontos az ASEAN-térség mint beruházási piac, mert ezen a területen előnyös tétet szert az USA-val szemben. Az elektronikai, a könnyűipari, s újabban a vegyipari ágazatokban levő japán tőke bizonyos fokig ellenőrzési lehetőséget biztosít a fogadó ország gazdasági élete felett, s ezt a lehetőséget Japán a jövőben sem kívánja átadni az USA-nak. (Az amerikai vállalatok tőkeberuházásainak értéke 4,5 milliárd dollár a térségben.) Ezt a helyzetet Japán azonban csak akkor képes továbbra is fenntartani, ha az ASEAN-államok félkész és késztermékei számára megkönnyíti a bejutási feltételeket saját piacára.

G. Gy. — Sz. P.

A tokaji hírnevéért

Keresik, jó pénzt fizetnek érte — Hátha szebben, jobban csomagolnánk!

A tokaji Nagyhegy oldalában hatalmas emlékfal adja tudunkra: történelmi helyen járunk. Sajnos, csak a fal... Mert magán a „szőlőhegyen” kopár, fűves területek, bozótosok váltogatják egymást egészen a csúcsig. Odafele a tv-adó beton-modern tornya hirdeti: történt itt egy és más a legújabb időkben...

Megnyugtató: „a híres tokaji bor nem a Nagyhegyről való — bár termeltek ott is szőlőt — hanem az itt kezdődő, s 60 kilométer hosszon, Sátoraljaújhelyen, Sárospatakon is áthúzódó dombvonulatról, így hívják: Hegyalja.” E tájegység mikroklímája, a hűvös, párás levegő kedvez annak a nemespenésznek, amelytől a bogó megtöpped, aszúsodik. És ebből lesz az a tokaji, amely a világ egyik leghíresebb, legértékesebb bora.

Adottságok és tények

De nemcsak a Hegyalján, hanem másutt, a Mátra alján, a Balaton környékén, Sopron alatt és Szekszárd vidékén is értékes borok teremnek. Szőlészeti-borászati adottságaink kitűnők. Értéhető tehát, ha a mezőgazdasági munkák közül e téren rendelkezünk a legnagyobb hagyományokkal és kultúráltsággal.

Hazánk összes szőlőterülete 186 ezer hektár. Jelentős része — 60 százaléka — a szakszövetkezeti, szövetkezeti háztáji, illetőleg kiskerttulajdonos gazdák birtokában van — ez utóbbi 46 ezer hektár. A legjobb terméseredményeket — 1978-as adatok szerint — a viszonylag kis területen szőlészkedő állami gazdaságokban érik el, őket a termelőszövetkezetek követik.

Szőlőskertjeink — természetesen — ez az időjárástól függ — majdnem 8—9 millió mázsa szőlőt adnak. Egy hektár hagyományos telepítésű szőlő kézimunkaigénye 152 nap. Nem tartható szabad szombat, sőt, a gazdáknak vasár- és ünnepnap is ott kell lenniük a szőlőkben, a tőkék között! A Hegyalján a szőlőgazdák valaha puttonyban hurcolták vissza a tőkék alá az esőlemosta földet. A hegy verítékért adta azt, amit adott...

Ez a fajta munka már a múlté, de hogy szőlőtermelőink és borászaink nem ülhettek karósszékben, arra bizonyíték Szabó Györgynek, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium szőlészeti főelőadójának két mondata:

— A mezőgazdasági vezető szakemberei a szőlészeti-borászati ágazat jelenlegi állapotával nincsenek megelégedve. Az üzemek magukra hagyták, nincsen megfelelő ipari háttérük, fejletlen az infrastruktúra.

Szabó György szavait mintegy illusztrálódó, néhány üveg palackozott Szamorodnit tesz az asztalra Kapas Pál, a Tokaji-hegyaljai Állami Gazdaság Bor-kombinátjának vezérigazgatója. A palackok magyar és NSZK-beli töltésűek; a különbség észrevehető — sajnos, nem a mi javunkra. A vezérigazgató így vélekedik:

— Tolcsvai üzemünkben óránként 5000 palackot töltenek. A szinte precíziós pontosságú svéd Alfa-Lavall gépsor törli az üvegeket, mivel azok nyaka egyszerűen — ferde! Sok bajunk van a parafadugók minőségével, s a

címkezéshez használt ragasztóval is. Sőt, a valaha szinte „tokaji-bor-hírességű” nyomdánk sem készítenek borainkhoz méltó címkét.

Unokáink érdekében is

A mai szőlész-borász veritéke tehát nem a „puttonycipeléstől”, hanem az önköltséget növelő üvegtörések, s beszerezhetetlen parafadugók miatt hull. De Kapas Pál tovább folytatja:

— Sok vád ért bennünket amiatt, hogy kopár a tokaji Nagyhegy. Azt mondják: nem művel-

jük a Hegyalját a csúcsokig, mint tették századokon át. A Nagyhegyet valóban nem! De a tarcali Terézia-dombra, a mádi Disznókőre vagy a tolcsvai Előhegyre a tetőtől futnak a szőlők. Természetes: e borvidékre, mint műemlékre „illik” vigyázni. Szaz emberek — jogosan — féltik a hegyet az elvadulástól. De jogukban áll megtudni azt is, hogy a „nagyüzem” mögött nem állnak nagygépek. Nélkülük pedig képzetlenség gazdaságosan művelni a 12—15 foknál meredekebb domboldalakat, dűlőket. A szakszövetkezetek gazdaságossági okok miatt kényserülnek a sík területre, az úgynevezett „szoknyára”. Kétes érték: a gépi művelés megoldható ugyan, de a minőség rovására.

A mezőgazdaság központi irányítása ösztönzi a telepítéseket a magasabban fekvő hűvösebb táblákba: azt a klímát szereti a nemespenész. E magasabb területek, domboldalak szőlői viszont elhanyagoltak. Rosszak az utak, a művelés nehéz. A gépi mű- és szerves trágyázás szinte lehetetlen. A telepítés költségének majdnem teljes mérvű — 90 százalékos — központi ártámogatása csak az „első percekre” elegendő, a művelés folyamán a termelők már „magukra hagyták”. A hegyvidéki szőlőtermésztéshez hiányoznak a célgépek. Az ebből fakadó gondokat a kombinált tolcsvai kerületének igazgatója, Turján József fogalmazta meg:

— Ha a világhírű hegyaljai szőlő-talajból kivesszük a terméssel a tápanyagokat, akkor azt nem tanácsos, kívánatos vagy ajánlatos visszaadnunk, hanem — a saját és az unokáink érdekében — vissza kell adnunk! Különben kifosztjuk a földet, amelyet kötelességünk őrizni.

Üszömedencébe...

Szőlőskertjeink öregek. Korszerűtlenek. Csupán egynegyedük

széles soros, nagyüzemi termelésre alkalmas telepítés. A szakemberek elégedetlensége nyilván ebből ered; de szőlőfajtáink sem korszerűek. Étkezési szokásainkkal együtt változik „bor-ízlésünk” is. A könnyebb ételekhez nem illik a bor — a hazai borfogyasztás csökkenő. Tíz éve még 38 liter volt az egy emberre jutó évi átlagfogyasztás, 1978-ban négy literrel kevesebb. (Azért e miatt nem kell nagyon szomorogni...)

Kitűnő adottságaink és a külkereskedő megteszik a magukét. Szinte egyedülálló, hogy a kereskedelemben kerülő mennyiség felét egy ország exportálni tudja! S közben még „maradnak tartalékok” — értékesítésünk növelhető...

Borexportunkat a MONIMPEX Külkereskedelmi Vállalat bonyolítja le. Egyik legnagyobb hazai partnervállalata az Állami Gazdaságok Kereskedelmi Kft (ÁGKER Kft). Előbbitől Beke Ödön; a kft-nél Györi László irányítja a borászati főosztály munkáját.

A külkereskedő véleménye: különösen a minőségi borokat keresik partnereink és mi is. Ezekért a borokért — palackozva — két és félszer több pénzt kapunk, mint a pusztán jó borokért. Vevőink várják — de mi sokszor csak a szerződésben előírt szállítási határidőn túl adhatunk. Nagy kár.

ÁGKER Kft.: „A szűkös tárolási kapacitás miatt nem tudunk egy szilárd, állandó minőséget kialakítani. Borértékesítési munkánk gyakran alkalmosszerűnek tűnik. Most adunk, most nem adunk...”

MONIMPEX: „A másik reklamációs forrás a kiszereles. Igényes áru — igénytelen kartonokban, amelyek belül ragadnak ugyan, de a címkék többnyire lehullanak az üvegekről...”

ÁGKER Kft.: Volt a közel-múltban olyan évjáratunk, hogy egyik alföldi városunk uszodájának medencéjét is megtöltöttük. Ilyen körülmények között örülünk, hogy abba tölthetünk, ami van, s úgy, ahogyan tudunk... A külkereskedelmi igénye jogos. Az állami gazdaságok tulajdonában levő — itt-ott a legkorszerűbb — palackozó üzemek sok „emberi hibával” dolgoznak, sok helyütt nem is teljes kapacitásal.

Ez az a hegy

A külkereskedelmi tőkés forgalma évente mintegy 30 millió dollár. De annak ellenére, hogy Nyugat-Európában sem növekszik a borfogyasztás, mégis szívesen veszik a magyar bort. Persze, ma már, bármilyen jó is, kell hozzá a cégér... S nekünk van: több száz év, hagyományok, kultúráltság — nekünk van történelmünk. Ezt a cégért pedig ajánlatos újra és újra fényesíteni — mindig, folyamatosan. Fényesíteni, amikor szőlőt telepítünk, amikor gépesítünk, vagy pincét építünk, s amikor palackozunk, de még akkor is, ha már csak a címke fölragasztása van hátra...

Es jó lenne végre a természet-től kapott Nagyhegyünkön is „elsimítani” a történeteket... Elsimítani, vagyis az emlékfal fölémelé támfalakat építeni, teraszosítani, betelepíteni.

Hogy büszkén mutathassuk: ez az a hegy! Vödrös Attila

Kábel helyett műanyagcikk

Kábeleket ezentúl kizárólag a Magyar Kábel Művekben gyártanak hazánkban, miután a Villamos Szigetelő és Műanyaggyárban augusztus első napjaiban véglegesen felszámolják a gumikábel termelést. Az elhatározás régi, a megvalósítás több mint két évtizedig várattat mágára, mert a kábel művek csak fokozatosan tudta átvenni a kü-

lönböző típusú gumikábelek előállítását.

A vállalat eddigi kábelgyártó üzemében az akkumulátorokat, annak helyén pedig — részben új cikkeként — hőre lágyuló műanyag cső- és rúdtermékeket készítenek, vagyis olyan gyártmányokat, amelyek iránt mind itthon, mind külföldön nagy a kereslet, s a termelés gazdaságos.

Új légijárat

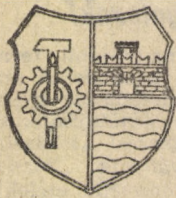
A tanzániai légiközlekedési vállalat augusztus 6-án megnyitotta légijáratát Dar-es-Salaam és Addisz Abeba között. A Boeing-típusú személyszállító repülőgépek hetenként kétszer repülnek majd a két város között a Kill-mandzsáró és az ugandai Entebbe érintésével. Az új légijárat idegenforgalmi és gazdasági jelentőségén kívül megkönnyíti majd Tanzánia és Etiópia jó politikai együttműködését is.

Csehszlovák atomprogram

Csehszlovákiában 1990-re az ország energiaigényének mintegy 35—40 százalékát — több mint 10 ezer megawatt energiát — szolgáltatják majd az atomerőművek. A KGST-ben Csehszlovákiát bízták meg azzal, hogy a tagországok atomközpontjainak berendezéseket szállítsanak és azok építésében részt vegyen.

Kormányhatározat döntött a saját atomerőművek építésének meggyorsításáról és ennek értelmében 1990-ig részletes nukleáris energetikai programot dolgoztak ki. A program 1985-ig terjedő első szakasza a korszerű Vver 440 típusú, úgynevezett nyomóvizes reaktorok gyártásán és működésén alapszik. 1985-ben átérnek a nagyobb teljesítményű Vver 1000-es reaktorok előállítására, felhasználására és exportjára.

Győr — megyei város

Fórumunk ezúttal Győrbe látogatott. Nem véletlenül esett a választás erre a városra, hiszen — azon túl, hogy számos, az államigazgatási munkában jól használható módszerrel, kezdeményezéssel találkozhatunk itt — a Rába-parti település érdeklődés példáját nyújtja a megyei városok tanácsainál folyó sokrétű, nem mindig könnyű állami tevékenységnek.

Mindenekelőtt arra igyekeztünk választ keresni, hogy a megyei városi „megkülönböztetés” milyen szervezeti változásokat, többletmunkát követel a tanácsi apparátustól. Ez annál is inkább érdeklődésre tarthat számot, mivel az országban elsőként Győrt hívták életre az egykerületi rendszert, amelynek lényege, hogy egyetlen kerületi hivatal foglalkozik első fokon a városlakók ügyes-bajos dolgaival.

Egy-egy megyei városnak azonban nemcsak a saját fejlődésével, hanem a környező településeken élők boldogulásával is törőnie kell. Hiszen a város és agglomerációs körzete szoros kölcsönhatásban él egymással. Győrt nem kis erőfeszítéseket tettek azért, hogy megfelelő ellátást biztosítsanak a környező falvak lakóinak, mert azt tartják: a vonzáskörzet nem elméleti fogalom, hanem valóságos tervezési-szervezési-gazdasági egység.

A megyei városokban ma még gyakorta jelent ütközőpontot a megyei és városi intézmények, közhivatalok kapcsolata, együttműködése. Ezért arra is kíváncsiak voltunk, hogy miként teremteték meg a kisalföldi városban az egészségügyi ellátás egységét és milyen eredményeket remélhet a város lakossága a biztatóan fejlődő együttműködéstől.

Sok előnnyel jár

Kerület csak egy van...

Győr — ami az igazgatási munkát illeti — különleges, és tegyük hozzá bizonyos szempontból előnyös helyzetből indult az ország más megyei városaihoz képest. A tanácsnak addig is volt ideje a hasonló városok igazgatási gondjairól, tapasztalataiból tanulni, amíg 1971-ben — elvérvén a 100 ezer lakost — maga is a megyei városok sorába lépett.

Tudott dolog, hogy a hatósági munka színvonala mennyire befolyásolja a tanács és a lakosság kapcsolatát, hiszen az állampolgárok zöme éppen a hatósági ügyek intézése közben formál véleményt az államigazgatási munkáról.

Egységesebb

Erről beszélgettünk dr. Szabó Péterrel, a megyei város tanácsának vb-titkárával és dr. Modorics Gyulával, a kerületi hivatal vezetőjével.

— Városunkban — okulva a tapasztalatokból, vagyis abból, hogy a több kerületre osztott igazgatáshoz nem egyszer párhuzamos ügyintézés társul — kezdettől fogva egyetlen kerületi hivaltal alakítottunk ki. Ennek pontos neve: a megyei város tanácsa végrehajtó bizottságának hivatala, vagyis elsőfokú hatósági szerve — mondja a vb-titkár.

Az annak idején újszerű szervezeti felépítés igazolta a hozzá fűzött reményeket; olyannyira, hogy az év elejétől több megyei városban is a „győri példa” szerint folyik az ügyintézés. Az egykerületi hivatali rendszer előnyeiről és hátrányairól vagyis az eltelt évek tapasztalatairól a hivatal vezetője a következőket mondja:

— A legnagyobb előnyt a hagyományos szervezeti felépítéssel szemben az jelenti, hogy a testület döntéseit egységesen tudjuk végrehajtani. A jelenlegi helyzetben éppen ez az egységes — ha úgy tetszik, városi „léptéki” — gondolkodás a munkánk alapja. A több kerületre osztott rendszerben gyakran elaprózik az erő, hiszen a lakások vagy éppen a gyámügyek más-más kerülethez tartoztak és az a „privilegium” sokszor rossz hangulatot szül. Az előnyök mellett azonban nem szabad megfeledkezni a szervezeti forma hátrányáról sem. Nevezetesen arról, hogy a korábbiak csak lényegesen nagyobb apparátussal és többletmunkával tudjuk a feladatokat megoldani. Régen ezek a munkák megoszlottak a kis egységek között, kevesebb terhet

róva a tanácsi dolgozókra. Mégis vállalni kell ezt a többletmunkát, hiszen az „ügyfeljárkáltatás” eddig sem volt, s ez után sem célunk.

Gyors, szakszerű

Mindent összevetve, úgy fest a dolog, hogy az egy kerületi hivatali rendszer bevált Győrben. Amint azt egy átfogó vizsgálat megállapította, gyorsabb lett például az ügyintézés. Erre bizonyosság, hogy az ügyirat beérkezését követő 10–15 napon belül megtörténik az első intézkedés a kerületi hivatalnál, míg határozathozatalra átlagban 20–25 napon belül kerül sor. Az sem elhanyagolható szempont, hogy a kerületi hivatal hatósági munkájának törvényessége is egyre javul: a fellebbezések száma az összes ügyeknek csak 1,7 százaléka. Ez azt igazolja, hogy az elsőfokú határozatok megalapozottak, törvényesek és többségük találkozik az állampolgárok egyetértésével.

— Bár Győrnek egy kerületi hivatala van, mégis akad munkánk a városhatáron túl is — mondja dr. Szabó Péter —. Nyolc évvel ezelőtt a városhoz került Győrszentiván és Ménfőcsanak — Gyirmód, ahol megszűntek az önálló tanácsok. Ezekben a településeken két kirendeltségünk működik, egy-egy vezetővel és munkatárssal. Itt helyben végzik a leggyakrabban előforduló ügyeket, tehát a szabálysértési, gyámügyi, valamint az állattartással kapcsolatos tennivalókat, míg a pénzügyi, építésigazgatási kérdések továbbra is a kerületi hivatalhoz tartoznak. A községekben élők hamar megszokták ezt a hatósági ügyintézt, hiszen a kirendeltség zavartalanul működik, mindenben igazodik a helyi lakosság életritmusához.

Fiatalodnak

A megyei város kerületi hivatalában a korábbi években sok gondot okozott a fluktuáció. A tanács vezetői most elégedetten említik, hogy ez a „jövés-menés” az elmúlt esztendőben jelentősen csökkent és ma már az a jellemző, hogy állandó és igen jól felkészült apparátus intézi a város lakóinak ügyeit. Az igazgatásban dolgozó 106 munkatárs közül 27-nek felsőfokú végzettsége van, és az sem elhanyagolható szempont, hogy dolgozók fele 30 éven aluli.

A vonzáskörzet nem elvont fogalom

Többször írtunk már — mindegy, hogy a városi címre pályázó települések fejlődését vizsgálva — arról, hogy ezzel a ranggal nagyobb felelősség, lényeges többletterhet vár a helyi tanácsra. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy egy város vezetésének nemcsak a saját lakóira, hanem a vonzáskörzetének állampolgáira is gondolnia kell, mielőtt bármilyen fejlesztési tervet fontolóra vesz. Különösen így van ez a megyei városok esetében, amelyek a kiemelt felsőfokú központi településkategóriába tartoznak.

Győr vonzásköre sokarcú, változatos. A város kisugárzó hatása pedig — a munkaerőtől, a közlekedési, a kereskedelmi, a kulturális, vagy éppen az egészségügyi jellegtől függően — más-más mértékben érvényesül. Anynyi azonban bizonyos: napközben a városban 180–200 ezer ember tartózkodik és a lélekszámhoz viszonyított 70 ezres többletet jórészt az ingázók adják. Vajon miként birkozik meg a város az agglomeráció által részabott feladatokkal? Felismerték-e időben a város vezetői, hogy Győr fejlődése meghatározza a környék településeinek mindennapjait?

A falvakkal együtt

Erről beszélgettünk dr. Ballay Gézával, a megyei város főtanácsosával és Jezsó Györggyel, az építési és közlekedési osztály vezetőjével.

— Közismert, hogy hazánkban az urbanizációs folyamat talán a Nyugat-Dunántúlon a legerőteljesebb. Megyénkben az agglomerációhoz kapcsolódó tennivalók később jelentkeztek, mint az ország más táján. A 60-as évek eleje óta érezzük a szorongató gondokat, amelyeknek enyhítése azóta állandó feladat. Egyébként magunk is úgy itéljük meg, hogy a fogalom — vonzáskörzet — önmagában még nem mond sokat. Csak az igények növekedésével kap igazán tartalmat, válik állandó figyelmet igénylő feladattá — mondja a főtanácsos.

Győr tehát felismerte: növekedése, terjeszkedése nagyvárosi súlya nem képzelhető el a környező községek boldogulása nélkül. Általános rendezési tervben például ezért kapott jelentős szerepet mindaz, ami összefügg a környező községekkel. A terveket természetesen egyezteték, összehangolták a megyei tanács elképzeléseivel is.

Az egészségügyi miniszter — 19/1975. számú utasításának megfelelően — a betegellátás javítása érdekében elrendelte a különböző intézmények szakszerű összehangolását. Ennek végrehajtási idejét 1980-ig tűzte ki.

Győr megyei Város Tanácsának egészségügyi osztálya két szakaszban oldotta meg a gyógyító-megelőző ellátás összevonását. Erre azért volt szükség, mert a fokozottságot nélkülöző összevonás a betegellátás rovására ment volna. A megyei kórház első lépésben a megyei intézményeket — ideggyógyozó, tüdőbeteg-gondozó, bőré- és nemibeteg-gondozó intézetek — vonta egy igazgatás alá. A városi egészségügyi osztály — a tanács határozatának megfelelően — a városi rendelőintézet hatáskörébe utalta saját gyógyító-megelőző intézményhálózatát (a körzeti orvosi rendelőket; körzeti gyermek rendelőket, az üzemegészségügyi, az iskolaegészségügyet, védőnői szolgálatokat). A tapasztalatok szerint az átszervezések után a szolgálatok működésében fennakadás nincs; mind a 1909 ágyas kórház, mind pedig a városi rendelőintézet az összevonás után a megnövekedett feladatokat rugalmasan látja el.

— Az egészségügyi miniszter utasításának megfelelően az intézményhálózatok összevonását

— A város és vonzáskörzetének alapvető ellátási színvonalában érezhető bántó különbségeket viszonylag rövid idő alatt sikerült felszámolni — magyarázza Jezsó György. — Olyannyira, hogy nem egy községben ma már szebb, korszerűbb üzlethálózatot, ABC-áruházat találunk, mint Győr peremkörzeteiben, a

boltok ellátása pedig gyakorta még jobb is, mint a városi üzletek. Ez elsősorban a fogyasztási szövetkezetek és azok megyei vezetésének érdeme.

A többi megyei várossal ellentétben Győr sajátos helyzetben van. Míg máshol — talán Miskolc kivételével — jelentős mennyiségű zöldség, gyümölcs kerül piacra a közvetlen környékről, addig itt — s ezt általában az árak is tükrözik — gyengébb a felhozatal. Nem véletlenül. A vonzáskörzethez tartozó községek lakói ugyanis jórészt ipari munkások, akik a győri üzemekben dolgoznak, és már nemigen foglalkozhatnak a háztájival. Mindezek ellenére a város nemcsak ad, kap is a környék kis településeitől. Mindenekelőtt természetesen munkaerőt.

Az elismerés hangján

Folytassuk más témával, de még mindig a kölcsönösségnél maradván.

— Városunkban kevés a zöldterület, talán ez is az oka, hogy a hétvégi telkek iránti igény napról napra növekszik. Egyre többen vásárolnak ingatlan a közeli községekben, sőt az sem ritka, hogy ki is költözik oda — fejtegeti Ballay Géza. — Felméréseink szerint a Győrhöz közelebb fekvő községekben mind több városi család épít házat; így olcsóbban, gyorsabban jut-

hatnak lakáshoz; vagy mint Abdán, teletszerű építkezésbe „szállnak” be.

A környező községek közül először Abdára látogatunk. Lukács Miklós vb-titkár így látja a 2500 lakosú település helyzetét.

— Munkaképes lakosságunk 80 százaléka a győri üzemekben helyezkedett el és ez jó dolog. Így adva van a teljes foglalkoztatottság, a közeli és hadd tegyem hozzá: jó munkaalkalom. Természetesen a város közelsége nemcsak örömet, hanem gondot is jelent számunkra. Az igények rohamosan növekszenek és mi tagadás a tanács anyagi lehetőségei ezzel nem tarthatnak lépést. Errefelé már nemigen beszélhetünk kétlakiságról. Az ipar a jellemző, s kevés embernek marad energiája, ideje a háztáji földdel bibelődni. A község határában új lakótelep épül, ahol 95 család kap otthont. Legalább 40 lakásba győri családok költöznek be. Örülünk községünk „népszerűségének” de nem szabad elfelejteni: a lélekszám növekedéssel újabb — korábban ismeretlen — feladatok várnak ránk.

Időben, tervszerűen

Kovács János vb-titkár hasonló képet vázol Öttevényben. Ö elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a község kedvező földrajzi fekvése miatt igen nagy az átmenő forgalom és a jó közlekedési lehetőségek révén a helybeliek 60 százaléka Győrbe ingázik. A falukban már csak kevesen foglalkoznak mezőgazdasággal, a háztáji kiskertek száma is elenyésző.

— Viszont csakis az elismerés hangján lehet szólni az ellátásunkról, amely — és ez általános vélemény — minden igényt kielégít.

A város tehát időben felfigyelt környezetére és bár megoldandó feladatok még bőven akadnak, szívós munkával elérte, hogy megannyi szállal úgy kötődjön a falvakban élőkhez, hogy közben segítse is a kisközségek boldogulását. Tette ezt azért, mert a város és vonzásköré ma már nem pusztán elvont, netán csak elméleti fogalom, hanem olyan tervezési-szervezési-gazdasági egység, amely a kölcsönösség felismerésének törvényei szerint fejlődik, illetve csakis így fejleszthető tovább. És Győr már előretépet. A VI. ötéves tervek előkészítése során nemcsak saját magára, hanem a vonzáskörzetre is gondolt.

Egységes szervezetben

tovább kell folytatnunk — mondta dr. Gombos Zoltán, a megyei város főorvosa — és a megelőző ellátást 1980-ig a megyei kórházhoz kell szervezni. Ez az intézkedés a betegellátás színvonalában hoz hatékony növekedést, amelyet tovább fokoz a kórház mellé telepített szakrendelőintézet is.

Ez a kórházi háttér magas szintű szakorvosi ellátást képes biztosítani. A város egészségügyének korszerűsítése, az igények kielégítése, a szakmai színvonal egyenletessége csak az új szervezeti formában valósítható meg. A betegellátás érdekében az eddiginél is szorosabb kapcsolatot kell a városnak kialakítania mind a megyei kórházzal, mind pedig a felettes szakigazgatási szervvel, és elő kell segíteni a szakkaderek letelepedési lehetőségeit. Az alapellátást biztosító intézményrendszer fejlesztése (körzeti orvosi rendelő, gyermek-körzeti orvosi rendelő) továbbra is tanácsi feladat marad.

— Osztályunk feladatai közé tartozik az alapellátást nyújtó intézmények — rendelő, gyógyszer-tárak, bölcsődék és szociális otthon — létesítése. 1980-ig a belvárosban körzeti orvosi rendelő épül és megoldódik a gyermek-

orvosi, felnőtt körzeti orvosi és fogorvosi ellátás is városunkban.

Kiemelten kezeli a megyei város tanácsán a bölcsődei ellátás javítását. Erre annál inkább szükség van, mert jelenleg még csak a bölcsődés korú gyermekek 11. százalékát tudják elhelyezni és a helyzetet csak további 6–700 hely biztosításával lehet változtatni. A legfiatalabbak mellett a legidősebbek elhelyezése és megfelelő ellátást adja a legtöbb teendő a megyei városi tanács egészségügyi osztályának. Elsősorban a házi szociális gondozásban részesülőök száma emelkedik ugrásszerűen, jelenleg 118-an veszik ezt igénybe. Terven felül növelték az öregek napközi otthonainak a számát. Jelenleg négy helyen 100 ember ellátását biztosítják.

— Nem boldogulnánk feladatainkkal, ha nem építettünk volna ki jó kapcsolatokat a megyei tanács egészségügyi osztályával, az Orvos-Egészségügyi Dolgozók és a Közalkalmazottak Szakszervezetével, valamint a Vöröskereszt megyei és városi szervezeteivel. Együttműködésünk eredménye, hogy a győri egészségügyi ellátás színvonala egyre javul — mondotta végül dr. Gombos Zoltán megyei városi főorvos.

FORRÓ PÉTER
összeállította